

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP, 1924 május 4.

122. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Fenečre-palota)

A kormány feloszlatta a Magyar Pártot

Felfüggesztették a magyarság valamennyi egyesületének működését — Politikusok a feloszlátás okairól — A Magyar Párt elnökének nyilatkozata

Betiltották a Magyar Párt becskerekai nagygyűlését

Izzó fájdalommal jelentjük a hirt: a kormány feloszlatta a Magyar Pártot, feloszlatta a magyar egyesületeket s betiltotta a Magyar Pártnak Becskerekre összehívott nagygyűlését. Az intézkedésnek az indokolása, mely majdnem fájóbb, mint maga az intézkedés, az, hogy a kormány így akarja elfojtani a magyar irredentizmust.

A magyarság első megmozdulásainak idején az uszító sajtó s az ucca uszító demagógjai kedvtelve szították a gyűlölet lángját a magyar irredentizmus vádjával. De hatodféleg tapasztalatai elhallgattatták még azokat is, akik a félrevezetett közvélemény ügyé- szí székéből szórták a vádakot a magyarság fejére. Büszkén mutathatunk rá a tényekre, ahány rendőri nyomozás magyar összeesküvés után kutatott, annyi végződött eredménytelenül, ahány bírói eljárás indult meg felségárulási vád alapján magyarok ellen, annyi végződött felmentő ítélettel. Az egész magyarságot úgy sem lehetett volna egyesek tévedéséért vagy bűnéért felelőssé tenni, de — egyesek sem vétkeztek. Voltak beogradi lapok, amelyek azelőtt szinte naponta magyar összeesküvéseket álcáztak le s titkos összeköttetések szövevényeiről rántották le a leplet; a tények világos cáfolata s ártatlanságunk hangos szava bizonyítékai elhallgattatták a legkonokabb vádlókat is. S amikor elcsöndesedett minden izgalom, mely egy-egy világba kidobott vád vagy megindult rendőri eljárás nyomán keletkezett, amikor végre azt hittük, hogy a magyarságnak a törvény keretei között folytatott, államhü és alkotmányos küzdelme elől elhárultak a rosszindulatnak és ráfogásnak akadályai, amikor nincs egyetlen rendőri nyomozás, egyetlen bírói eljárás nincs folyamatban, mely magyarokat hüllenséggel vádol, a kormány veszi szájába s teszi intézkedéseinek alapjává a magyar irredentizmus megbélyegző vádját.

A kormánynak rendelkezésére áll a rendészet egész apparátusa, a csendőrség, rendőrség, határőrség, a kormány rendelkezik a büntető államhatalom szervezetével, az ügyészséggel. Olyan végzetesnek kell tartani a magyar irredentizmus veszélyét, amire

nincs bizonyíték, amit egyetlen jelenség sem valószínűsít, hogy az állam legfőbb érdekeire való hivatkozással, a magyarság politikai megmozdulását és lassan meginduló kulturmunkáját keliguzsba kötni? Egyetlen rendőri, egyetlen csendőri nem lehet foglalkoztatni ezzel a váddal, mert nem létező bűnösek ellen nem létező büntetési eljárás. S a kormány mégis okot talál arra az intézkedésre, amit csak a végső veszély végső parancsa diktálhat.

A magyarság igazának s szándékai tisztaságának biztos tudatában méltóságos nyugalommal fogadja a kormány intézkedéseit. Az a meggyőződés adja neki ezt a tántoríthatatlan nyugalmat, hogy akármilyen fájdalommal látja is az intézkedést, nem hisz az indokolásnak s egy pillanatig sem hiszi, hogy a kormány intézkedésének ez a valódi indoka. A magyarság jól tudja, hogy amikor a pártérdekeket ugyanazok képviselik, akik az állam végrehajtó hatalmát gyakorolják, sokszor összetévesztik a pártérdekeket is az államérdekekkel. Az első órák izgalmai nem alkalmasak arra, hogy bizonyítsuk megcáfolhatatlan érveinkkel: mennyire tévesen ítélik meg azok a törekvéseket és célokat, akik a kormánynak ezt a lépését pártpolitikai megfontolások alapján kezdeményezték.

Aggódó szívünk fájdalmas szeretetével kérünk minden magyart, fogadja méltósággal és nyugalommal ezt az intézkedést. A magyarság tegyen biznyságot a mellett, hogy a legtöbb sebet ütő, legfájdalmasabb sérelmet fölvezető kormányzati intézkedésekkel sem lehet megtántorítani államhüségében, lojalitásában s a törvényes rendhez és alkotmányosság-hoz való ragaszkodásában. A magyarság önfegyelmességéről, komolyságától, — s most, ezekben a végzetes percekben mondjuk — államfentartó képességéről akkor tesz tanúságot, ha megmutatja, hogy még ezekkel az intézkedésekkel sem lehet belesodorni a szélsőségek anarchiájába.

A magyarságot vigasztalja meg annak tudata, hogy minden intézkedésnél, minden sebhelygyógyul minden türelmetlenség elcsittul

egyszer, csak az igazság örök s örök annak a hitnek ereje, hogy meg fogja védeni a történelem igazságtevése, mely nem engedi meg, hogy örökre elfojtott legyen az igazság szava s örökké szenvedjen az ártatlanság. El fog tölünk mulni ez a keserű pohár is. Minél jobban őrizzük meg nyugalmunkat, minél szilárdabb marad fegyelmességünk, annál hamarabb. A kormányintézkedés csak az utakat tette járhatatlanná, de nem fojtotta meg a magyarságot. A magyarság nem fog földalatti mozgalmakat szervezni

A minisztertanács határozata a Magyar Párt feloszlátásáról

A Bácsmegyei Napló beogradi szerkesztősége délután fél 3 óra

A szombat délelőtt tartott minisztertanácson a kormány Srskics belügyminiszter és Wilder belügyi államtitkár javaslatára elhatározta, hogy a Magyar Pártot feloszlattja, az összes magyar pártszervezetek és egyesületek működését beszünteti és a Magyar Párt május 4-ikére Becskerekre hirdetett nagygyűlését betiltja.

A Bácsmegyei Napló rendkívüli kiadása nyomán elterjedt híri óriási föltűnést keltett.

A hír csakhamar az egész Vajdaságban elterjedt és szerkesztőségünkben mindenfelől tudakozódtak telefonon a betiltás és okai felől. Becskerekben, ahol már nagyszámú gyűlések össze a pártszervezetek kiküldöttjei, szintén a Bácsmegyei Napló híradása alapján értesültek a nagygyűlés betiltásáról. A megdöbbentő hírek a pártvezetőség eleinte nem akart hitelt adni, annál kevésbé.

A feloszlátás híre a politikai pártokban

A Magyar Párt politikai szervezetének feloszlátásáról a délutáni órákban értesültek a politikusok az egyik esti lap közlése nyomán. A hír úgy a radikális-pártban, mint az ellenzék körében nagy meglepetést keltett.

A kormányhoz közelálló Beogradske Novine szerint a feloszlátás azért történt, mert a kormány megállapította, hogy a magyar politikai szervezetek túllépték működésükkel hatáskörüket és irredentizmust szítanak. Hasonló nyilatkozatot tett a minisztertanács ülésén Srskics belügyminiszter is. Hogy mire alapítja a belügyminiszter a magyar politikai szervezet ellen emelt vádjait, arra vonatkozóan nem nyilatkozott a sajtó képviselői előtt.

s nem fogja titokban folytatni azt a küzdelmét, aminek nyílt és alkotmányos folytatását most betiltotta az államhatalom.

Akinek igaza van, várhat. Minél tisztább a lelkiismerete, annál nyugodtabban. Nincsen olyan borulat, amire napsütés ne következne. Még az örök éjszaka hónapokban is van északi fény. A történelem, mely végigvezetett bennünket a Kálvária stációin, nemcsak szenvedést ad, hanem vigasztalást is.

Ki fog derülni a mi nagy igazunk.

A minisztertanács határozata a Magyar Párt feloszlátásáról

kor a következő telefon értesítést adta le:

A szombat délelőtt tartott minisztertanácson a kormány Srskics belügyminiszter és Wilder belügyi államtitkár javaslatára elhatározta, hogy a Magyar Pártot feloszlattja, az összes magyar pártszervezetek és egyesületek működését beszünteti és a Magyar Párt május 4-ikére Becskerekre hirdetett nagygyűlését betiltja.

mert a becskerekai hatóságoknak sem volt még róla tudomásuk.

Délután 6 órakor azonban Raics Szevetisláv torontáli alispán magához kérte a Magyar Párt vezetőit és közölte velük, hogy

a kormány rendelete értelmében a Magyar Pártnak május 4-ikére, Becskerekre hirdetett nagygyűlését nem engedélyezi.

Ugyanilyen határozatot kézbesített a pártvezetőségnek a becskerekai rendőrség is. A pártvezetőség a határozatot tudomásul vette.

A feloszlátás híre a politikai pártokban

A Bácsmegyei Napló beogradi munkatársának alkalma volt a becskerekai nagygyűlés betiltásáról és a Magyar Párt feloszlátásáról beszélgetést folytatni valamennyi politikai párt vezető tagjaival.

Davidovics Ljuba, a demokrata-párt elnöke szombaton este, a királynál történt audienciája után a Bácsmegyei Napló munkatársától értesült először a betiltásról. A parlament bejáratánál összegyűlt politikusok és újságírók előtt látható megdöbbéssel vette tudomásul a hírt és néhány pillanatnyi elgondolkodás után a következőket mondotta:

— Ugy látszik, nemsokára mi következünk!

Ezután élénk beszélgetés fejlődött ki a jelenvolt politikusok között és valamennyien a közelgő választási kampány előjelének tekintik a kormány intézkedését.

Lázics Voja,

a szerb földmives-párt elnöke munkatársunk előtt kijelentette, hogy pártja ugyan osztályalapon és nem nemzeti alapon áll és nem látja szívesen a nemzetiségek szerint való szervezkedést, mégis ragaszkodik az egyesülési és gyülekezési jog fentartásához és ezért megdöbbenését fejezi ki a kormánynak a Magyar Párt feloszlásáról és a becskerekeli gyűlés betiltásáról szóló rendelkezése fölött. Egyébként, mielőtt részletesebben nyilatkoznék, be fogja várni, hogy a kormány mivel indokolja ezt a rendeletét.

Munkatársunk kérdést intézett Mehmed Spahohoz, a boszniai muzulmán párt elnökéhez is, aki fontos tanácskozásokkal való elfoglaltsága miatt dr. Salih Baljics képviselőt hatalmazta fel, hogy pártja nevében nyilatkozatot tegyen.

Salih Baljics dr.

kijelentette, hogy a muzulmán párt körében nagy elkedvetlenedéssel fogadták a hírt. A Magyar Párt feloszlása megerősíti a muzulmán pártot abban a meggyőződésében, hogy a kormány kizárólag a nagyszerb pártokat engedni működni s a többi pártok akcióját, bármilyen hazafiasak legyenek is azok, minden eszközzel lehetetlenné akarja tenni.

A radikális pártban

a kora délutáni órákban még nem tudtak a Magyar Párt feloszlásáról. Csak később terjedt el a feloszlás híre, amikor is a Bács megyei Napló beogradi munkatársa előtt a párt egyik vezető tagja kijelentette, hogy a kormánynak ez az intézkedése előrelátható volt. A pártnak egy másik tagja, aki a pártvezetőségben is szerepet játszik, a következőket mondta:

— A kormánynak ez az intézkedése várható volt. Az utóbbi napokban nyilvánvalóvá vált, hogy a kormány a nemzetiségi pártok ellen erélyes lépésre határozta el magát, miután el van tökéltve, hogy a választásokat a legkeményebben viszi keresztül. Ennek az elhatározásnak egyik folyománya a Magyar Párt feloszlása. A magyarságnak nem kell tragikusan felfogni ezt a lépést, mert valójában a szerbek és a magyarok között nincsenek ellentétek és épen a magyarok vannak mentalitásuknál fogva legközelebb a szerbekhez, akik nagy szimpátiát éreznek a magyar nép iránt. Ha a választási kampány alatt történnek is a siker érdekében erélyes lépések, azért a magyarság nyugodt maradhat, a választások után a radikális párt biztosítani fogja a magyarság számára a polgári jogokat és szabadságokat.

A klerikális pártban

is nagy föltűnést keltett a Magyar Párt feloszlásának híre. A képviselőknek az a véleményük, hogy a feloszlás a kormány választási előkészületei közé tartozik, mely nem azt a hatást fogja kelteni, amit várnak tőle. A

klerikálisok szerin a feloszlás egy erőszakos rendszer flagrans tünete.

A Német Pártban

nem keltett a feloszlás híre kü-

Az önálló demokraták követelték a Magyar Párt feloszlását

Beogradi munkatársunknak a Magyar Párt feloszlásának előzményeire nézve sikerült megtudnia azt, hogy a feloszlás eszméje az önálló demokrata pártból indult ki. A minisztertanácsban a Pribicevics-párti miniszterek kö-

A Magyar Párt elnöke a feloszlásról

Munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni dr. Sántha Györggyel, a Magyar Párt elnökével, aki kijelentette, hogy a párt feloszlása nem egyéb, mint a kormány választási előkészületeinek egyik láncszeme. A Magyar

A Magyar Párt kiküldötteinek gyülekezése Becskerekén

Szombaton reggel a 6 órai vonatral Szuboticáról Becskerekre utaztak dr. Sántha György, az Országos Magyar Párt elnöke, Koncz András, Merczeveiler Antal, Görög Alajos, Macskovics Benedek, Nojcssek Géza, dr. Székely Aron, dr. Streliecki Dénes, Basch Imre, András Miklós. Hozzájuk csatlakoztak Topoláról Kihut János, dr. Frank Károly, Bacsa István, Bacsa Pál, Barsy Viktor plébános, Tölgyesi Péter, Szomborból Wamoscher Ervin, Fatcione Árpád dr. és Deák Leó dr.

Utközben az egyes állomáson a közbeeső községek pártszervezeteinek kiküldöttei szálltak fel a vonatra. Adáról Király Károly dr., Raffai András, Török Péter, Nagypál Sán-

lónos emóciót, mert — mint a német képviselők mondták — a német egyesületek feloszlása után várható volt a magyar szervezetek feloszlása is.

vetelték a feloszlato határozatot és a radikalispárti miniszterek a követeléssel szemben, éppugy, mint a Kulturbund összes szervezetei működésének betiltása alkalmával, nem fejtettek ki nagy ellentállást.

Párt loyális és semmi olyan cselekedetet nem követett el, ami a betiltást indokolhatná. A magyar kisebbségtől távol áll az irredentizmus és így polgári szervezkedési jogának elkobzására semmi ok sincs.

dor. Szentáról Keczei-Mészáros Ferenc dr., Tiszaszentmiklósról Süli Janos pártelnök, Törökbecsén Törley Bálint és Schaffer Gyula csatlakozott a Becskerekre utazó kiküldöttekhez.

Törökbecsejen a becskerekeli népgyűlés előkészítő bizottsága nevében Mara Jenő dr. fogadta a Becskerekre utazókat és közölte velük becskerek-i szállásuk címét.

Délután 1 órakor érkezett meg a vonat Becskerek állomásra, ahol az előkészítő bizottság tagjain kívül nagy tömeg várta a kiküldötteket. Az állomásról az érkezők számára külön kocsikon az előkészítő bizottság által kijelölt lakásukra vitték a vidéki pártok kiküldötteit.

A zagrebi mintavásáron

Rádiók, automobilon — Kereskedők, akik nem tudnak eladni, vevők, akik nem vásárolnak

— A Bács megyei Napló kiküldött munkatársától —

A láрма, a rend, a nép, minden vásári, csak a vásár maga sikerült egy kissé gyengén, kissé várakozáson alul, kissé — sehogyse.

Ma, a vásár derekán már látják a kereskedők, hogy az a tömentelen sok iskolásgyerek, akik tanárokkal és tanítónénikkel végigkiszálják a vásárt, mézeskalácsnál egyebet aligha vásárolnak, a felnőtt látogatók pedig nagy lelkesedéssel bámészkodnak és a kiállítóknak — ajánlanak árut.

A vásár titkársága szerint a múlt évi 650 kiállítóval szemben most 700 kiállító van, a tavalyi forgalommal szemben azonban a titkári hivatal az idei forgalomról nem tud felvilágosítást adni. A külföldet egy pár osztrák, cseh, francia, angol és német kereskedő képviseli, az olaszokat Fiat és Pirelli, a magyarokat Ganz.

A németek hatalmas gépeket hoztak, malomberendezéseket, mezőgazdasági gépeket, hatalmas motorok zognak a német kiállító géposztályán, a technikus diákok nagy örömeire. Az angolok is gépeket hoztak, a csehek »piroti« szőnyeget állítanak ki, üveget, meg porcellánt, a franciák pedig fölényes tájékozatlanságukat állították ki — külön pavilonban. Lejöttek a franciák a »Balkánra« és hoztak magukkal tüveggyöngyöket, színes tollakat, egészen izléstelen és egészen rossz selymeket, olcsó szappanokat, szóval mindent, ami nagyon kapós, nagyon értékes cikk lehet, az ausztráliai szigetlakóknál.

A belföldi ipart néhány nagyszerű géngyár reprezentálja, zagrebi kereskedők árucikkei, Oszijek, Varasdin, Bród ipara is megjelent a kiállításon, a Vajdaságot a noviszadi Vajskopf cég emailedeinyei, a szubotica Bachinger képergetező és a ki-

rályalmi borok képviselik. Irógépet, számológépeket, elektrotechnikusokat sokat látni, főleg azonban automobilonkat.

A Fiat, Ford, Renault, New-Amerikain, Wanderer, Targo-Florio, Benz, Mercedes, Sunbeam autók tündöklőre lakkozva imponálóan néznek farkasszemet a közönséggel. Elérhetetlenségük tudatában büszkén pompáznak ott — ki merné megkérdeni csak az árukat is.

Rádiót is sokat látni a kiállításon. Minden villanszerelő rádiót árul, a rádiókereskedő bokkjától drótok vezetnek fel a pavillon tetejére, esténként, akinek kedve tartja, hallgathat rádiókoncertet is.

A rádiókoncertet csak esténként lehet hallgatni, de a kiállításon sajátságos, mondhatni egyéni koncertjét egész nap hallgathatja az, akinek nem fájdul bele a feje.

A harangöntők harangjai versenyt harangoznak naphosszat, az autókéreskedők túlkölnék, a cséplőgépek zognak, a motorok bugnak és valahol az egyik pavillonban vagy tiz zongorát nyaggat tiz elszánt zongoragyöngök. Rémes ez a hangzavar. Ha aztán elül egy percre, akkor a a vásári kikiáltók rajá zendít rá. Az egyik üvöltő dervis čevapčićát »állított ki«, a másik bozát, amott patent ablaktörőt kínál egy rekedt kikiáltó, emitt patkányméreggel kínálják a gyanutlan sétálót.

Néhány technikai produktum van itt, ami meglepő, új, érdekes és ami miatt sok mindent meg lehet bocsátani egy ilyen nižnijovgorodi vásáron. Egy angol egy irógépet mutatott, amelyik azonfelül, hogy ír, számol is, összead, kivon, szoroz, oszt, sőt kamatot számol irásközben csalahatatlantul és mindez addig tart, a mig az ember egy billentyűt lenyom.

Egy osztrák kereskedő valami újfajta lámpákat mutat. Denaturált spiritusz ég bennök, vakítóan fénylenek és olcsók, 2—300 dinár egy lámpa, óránként 12 parába kerül a világítás. — Már Délamerikába, Panamában eladtunk ezekből a lámpákból — mondta a kedves fiatal bécsi kereskedő — és Jugoszláviában még nem. — Panamában igen és itt nem, az lehetetlen, — mondom neki — de ő csak egyre bizonykodott.

Ami a kiállítás művészeti vonatkozásait illeti, néhány finom és egyszerű könyvkötőmunkát lehet látni, egy pár imponáns méretű perzsa szőnyeget, ó-angol stílusú gobleneket, egy német nyomdász művészeti igényű kereskedelmi nyomtatványait, egyebet nem igen.

Ezt láttam az 1924-es zagrebi kiállításon.

A beljei uradalom

nem ismeri el a kegyuri kötelezettségeket

Válságba jutnak a baranyai katolikus hitközségek

Beljéről jelentik: A beljei uradalomnak az SHS. királyság területén fekvő részére hárul csaknem az összes baranyai p'ebániák és iskolák kegyurasága. Az uradalom kegyurasága alá tartozó községek régebben rendesen megkapták deputátumaikat és az uradalom pénztárából utalták ki részükre a templomok és iskolák javítási költségeit és a papok és kántorok járulékait. A beljei uradalom egy ideig a számféjtések késedelmével indokolta a járulékok elmaradását. Pár héttel ezelőtt azonban a birtokigazgatóság kijelentette, hogy nem ismeri el a kegyuri kötelezettségeket.

Az érdeket hitközségekben megvanak a járulékokat szabályozó szerződések, amelyek 1790-ben, 1810-ben és 1830-ban keltek. Az uradalom kegyurasága alá tartozó községeknek nem volt földterületük és csupán az uradalom támogatásával tarthatták fenn magukat.

Az egyházközségek akciót indítottak a séreimes állapotok megszüntetésére

Subotica új főkapitánya

A belügyminiszter kinevezte Vukics Ferenc rendőrkapitányt

Karakosevics Gábor rendőrfőkapitány halála után az új főkapitány személyével kapcsolatos kombinációk során a legkomolyabbnak azonnai Vukics Ferenc szubotica rendőrkapitány jelöltségét tekintették. Mint a »Bács megyei Napló« már jelentette, a szubotica radikális pártszervezet és a Pribicevics-párt egyöntetűen Vukics Ferenc kinevezése mellett foglalt állást, akinek úgy képeztése, mint politikai pártállása is mindenben megfelelt a követelményeknek.

Vukics rendőrkapitány kinevezése így már napok óta bizonyos volt, miután nyilvánvalóvá vált, hogy a kormány a szubotica főkapitányi állást újból az önálló demokrata-párt exponensére bizza. A kinevezést csak a főispán- és polgármester-válság késleltette, ennek megoldásával azonban most elintéztést nyert.

A belügyminiszter szombaton már alá is írta Vukics Ferenc rendőrfőkapitányi kinevezését. A kinevezési okmány megérkezését már a legközelebbi napokra várják. Az új rendőrkapitány, aki Németországban hallgatott jogot, négy éve áll a szubotica rendőrség szolgálatában, mint elsőosztályu kapitány. Hosszu ideig a bünygyi osztály élén állt, majd ideiglenesen az iparhatóság élére került legutóbb pedig az új bejelentőhivatalt szervezte meg. Vukics Ferenc rendőrfőkapitány erélyes és pártatlan tisztviselő, akinek a személye garancia arra, hogy a szubotica közbiztonság csak javulni fog.

Arany János-émlékünnep Beckereken

A Bánáti Magyar Közművelődési Egyesület
ünnepi ülése

Beckerekről jelentik: A Bánáti Magyar Közművelődési Egyesület szombaton délután 4 és fél órakor tartotta a Kaszinó nagytermében ünnepi ülését. A megnyitó beszédet Vinczei Ernő dr. mondotta, aki arról beszélt, hogy a politikát és a kulturát el kell választani, mert a politika az ellenségeskedés talaja, míg a kultúra összehozza az embereket és a lelkek harmóniájára vezet. A gondolatokban gazdag, magas szárnyalású megnyitó beszédet általános nagy tetszéssel fogadták.

Ezután Hajdu Aranka Arany János »Teremrehívás«-át szavalta el mély érzéssel és nagy hatással, majd Kovács István pápai prelátnak tartott igen érdekes és tartalmas előadást »Az asszony, Arany költszetében« cím alatt.

Jakabffy Margit Liszt »Nokturno«-ját adta elő zajos sikerrel, Krisztel Lajos pedig Hubay »Hullámzó Balaton«-ját játszotta hegedűn, művészi lendülettel. Az ülés 6 óra után ért véget.

A német választási küzdelem utolsó napja

Hetven párt — ötezerháromszáz jelölt

Berlinből jelentik rádió: A holnapi választások lázas izgalomban tartják Németországot. Berlinben az agitáció óriási méreteket öltött. Az uccákon állandóan nagy ömeg hullámlázik, amely sorra hallgatja a legkülönbözőbb pártu korteseket. A német nemzetiek agitátorai fekete-fehér-piros autókön járnak a városban és tömérdek röpiratot szórnak szét, amelyekben a német nemzeti pártra való szavazásra hívják fel a választókat. A kommunista csoportokban, énekelve járnak a külvárosokat, ahol szombaton délután több nagy tüntetést rendeztek.

A kormány a vasárnapi választásokra minden intézkedést megtett. A rendőrség és a birodalmi védőrség teljes készenlétben van, hogy az esetleges rendzavarásokat megakadályozza. A választások hevessége előreláthatólag minden eddigi választási harcot felülmul.

A besszarábiai kérdés ellentétet kelt a szövetségés hatalmak között

Franciaország eltávolodik az SHS.
királyságtól?

Londonból jelentik: A Manchester Guardian szerint legközelebb nyilvánosságra jut a francia-román szerződés, amely egészen új fényt vet Poincaré politikájára.

A lap úgy tudja, hogy Franciaország a jugoszláv-olasz szerződés megkötéséig Belgium és az S. H. S. királyság felé orientálódott. Az olasz-jugoszláv szerződés után — amely Poincarét kellemetlenül érintette, Franciaország az S. H. S. királyságot elejtve, másfelé kereste diplomáciai pozíciója megerősítését. A besszarábiai kérdés miatt Szovjet-országgal konfliktusba keveredő Romániát kötötte le maga mellett. A francia kormány nemrégiben tüntetőleg ratifikálta a besszarábiai egyezmény román okmányait, viszont Olaszország, a nagyantant egyik tagja a ratifikálást kereken elutasította azzal, hogy míg Románia nem rendezi Olaszországgal a fennmaradó kérdéseket, az olasz kormány nem tesz szívességet Romániának.

A román-francia tárgyalások

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség bukaresti jelentés alapján arról értesül, hogy a beava-

tottak véleménye szerint Románia és Franciaország közötti tárgyalások még nem értek véget. A tárgyalások főcélja az, hogy biztosítsa Franciaország védelmét Oroszország támadása ellen Románia részére.

Politikai körökben attól tartanak, hogy Románia aligha kapja meg a védelemnek azt a teljes-

A belügyminiszter elrendelte a lazarevói földek felosztását a dobrovoljacok közt

A véres események ügyében megindult a nyomozás

Beckerekről jelentik: A Lazarevón pénteken reggel lefolyt véres harc ügyében a beckereki ügyészség elrendelte a nyomozást. A csendőrség nagy apparátussal nyomoz, hogy az ütközet részleteit tisztázza és megállapítsa, hogy kit terhel annak súlyos kimeneteléről a felelősség. Az ügyészi kihallgatások szombaton egész nap folytak. A dobrovoljacok szerint a német földművesek támadtak rájuk, mert az agrárhivatal döntése alapján ők jogosan birtokba akarták venni a földeket. A németek ezzel szemben azt állítják, hogy őket támadták meg munkájuk közben a dobrovoljacok. A hatóságoknak még nem sikerült tisztáznia képet nyerni az ügy állásáról és ezért letartóztatás még a szombati nap folyamán nem történt.

A földek birtoklása tekintetében

ségét, amire háboru esetén szükség lenne. Bukaresti politikusok rámutatnak arra, hogy ma az orosz kérdés legfontosabb kérdése Romániának, mely állandóan Dmokles kardjaként lebeg felette. A Franciaországgal való védelmi szövetséget ezért sürgetik olyan türelmetlenül Románia katonai és politikai körei.

felmerült vitát egyébként a belügyminisztérium a szombati nap folyamán eldöntötte. A belügyminisztérium szombaton rendeletet küldött a beckereki alispáni hivatalhoz, hogy a birtokpör jogerős eldöntéséig a lazarevói földeket a dobrovoljacoknak adják át megművelés végett. Az átadás szombaton már meg is történt.

Beogradi jelentés szerint a politikai pártok szombaton értesültek a lazarevói eseményekről, amelyet a nap folyamán a politikai pártklubokban élénken tárgyaltak. A Német Párt képviselői, akik közvetlen jelentést kaptak az események lefolyásáról, informáltak a többi ellenzéki pártokat. Az ellenzék elhatározta, hogy ez ügyben együttesen fog tiltakozni a kormánynál és a parlamentben interpelláció tárgyává fogja tenni a lazarevói eseményeket.

Elnapolták a parlamentet az új kormány megalakulásáig

Az ellenzék zajosan tiltakozott az elnapolás ellen
Davidovics Ljuba újabb kihallgatása a királynál

Beogradból jelentik: Hosszas szünetelés után szombaton ismét összeült a parlament, amelyet azonban rövid, formális ülés után — mint előrelátható volt — hosszabb időre újra elnapoltak.

A parlament ülését délelőtt fél 10 órakor nyitotta meg Jovanovics Ljuba házelnök, megcáfolván elnöklésével a lemondásáról elterjedt híreket. A megnyitáskor a képviselői padok zsufolva voltak, csupán az ellenzék oldalán fehérett nagyobb üres hely: a Radics-párti képviselők, akik a pártklubjukban tartózkodtak. A miniszteri székek valamennyien üresen tátongtak; néhány miniszter a képviselői padokban foglalt helyet. A népes Ház az elnöki megnyitót nagy csendben hallgatta végig és a mult ülés jegyzőkönyvének felolvasását sem zavarta közbeszólás. A jegyzőkönyv felolvasása alatt az ellenzéki pádsorokból, ahol a Radics-párti képviselők távolmaradása némi izgalmat keltett, Popovics Gyóka demokrata képviselő elhagyta az ülés-termet azzal a szándékkal, hogy beinvitálja a horvát képviselőket. A képviselő missziója eredménnyel is járt: a Radics-pártiak, rövid huza-vona után bevonultak a terembe, de ekkor már az elnök a parlament ülését be is rekesztette.

Közben ugyanis az történt, hogy Jovanovics Ljuba — a jegyzőkönyv felolvasása után — feltette a szokásos kérdést, hogy van-e valakinek a jegyzőkönyvhöz megjegyzése. Miután a képviselők valamennyien ülve maradtak, azonnal felolvasta a miniszterelnök hozzá intézett levelét, amely így hangzik:

— A parlament tisztelt elnökségének. Van szerencsém. Önt értesíteni, hogy a királyi kormány lemondásban van és ennek folytán nem vehet részt a parlament ülésén mindaddig, míg a válság nem nyer megoldást. Fogadja ez alkalommal is különös tisztelettel a királyi

kormány elnöke, lemondásban.

Jovanovics Ljuba ezután kijelentette, hogy parlamenti szokásnak megfelelően az ülést bezárja és a következő ülés összehívásáról írásbelileg fogja értesíteni a képviselőket.

Az elnöki enunciacióra óriási lármát keletkezett. Az ellenzék hevesen tiltakozott az ülés berekesztése ellen. Különösen a földműves-párt volt hangos, amely több kérdést nyújtott be a házelnökségnek. A tiltakozás azonban nem használt: Jovanovics Ljuba mosolyogva elhagyta az elnöki emelvényt, jelezvén, hogy szándéka megmásíthatatlan.

Az ülés után Jovanovics Ljuba kijelentette a nála érdeklődő Lázics Vojának, hogy a kormány lemondása következtében a parlament nem működhetik.

Davidovics újabb audienciája

A kibontakozási tárgyalások az udvarban továbbra is lassan haladnak előre. Szombaton sem kaptak meghívást kihallgatásra a Radics-klub vezetői, politikai körök véleménye szerint állítólag azért, mert a horvát köztársasági parasztpárt kibocsátott proklamációját túlságos agresszív, különösen ami a párt köztársasági ideológiáját illeti. Azt hiszik, hogy az udvar ezután semmiesetre sem fogja audienciára hívni Macekot és Predavecet.

A király egyébként szombat délután több politikust fogadott, elsősorban Rankovics radikális képviselőt, majd 5 órától 7 óráig Davidovics Ljubát, a demokrata-párt vezérét. Davidovics újabb kihallgatása, tekintettel arra, hogy ezúttal maga az udvar hívta meg, nagyon jó hatást keltett ellenzéki körökben, amelyek most már erősen bíznak abban, hogy a király az ellenzékkel fogja megbízni a kormányalakítással.

A demokrata-párt ülés

A demokrata-párt szombaton délután ülést tartott, amelyen a párt

képviselői beszámoltak vidéki utjuk eredményéről és a választókerületekben tapasztalt hangulatról. Közlétsük szerint Szerbiában és Montenegróban a demokrata-pártok megőrizték egységüket és a Pribicevics-csoport kiválása sehol sem volt hatással a pártok egységére.

A gyűlésen, hir szerint, élénk vitákadások hangzottak el a Radics-párt ellen a párt proklamációjának éles hangja miatt

Nincsics külügyminiszter
hazaérkezett

Beogradból jelentik: Dr. Nincsics Momcsilló külügyminiszter szombaton reggel franciaországi utjáról visszatért Beogradba. A déli minisztertanácsban a külügyminiszter bejelentette, hogy párisi tartózkodása alatt tárgyalt a királyi pár párisi látogatásáról, amely e hónap 24-én és 25-én fog megtörténni.

Nincsics délután az udvarban is megjelent és referált a királynak párisi utjáról.

Japánokat

nem engednek be az Egyesült
Államokba

A japánok kizárásához az elnök
is hozzájárult

New-Yorkból jelenti az Associated Press: Coolidge elnök a pénteki nap folyamán az előtte megjelent politikusok előtt kijelentette, hogy amennyiben a kongresszus elfogadja a japánok kizárása iránt beterjesztett javaslatot, ő azt meg fogja erősíteni.

A kongresszus tagjai melegen fogadták az elnök kijelentését s nyomban tárgyalások indultak meg azzal a céllal, hogy a japánok bevándorlásának eltiltására olyan formulát találjanak, mely a célnak is megfelel s Japán érzékenységét sem sérti.

Elhangoztak azonban olyan sajtóvélemények is, hogy az elnök kijelentése diplomáciai feszültséget idézhet még föl a két világhatalom között s azt sem szabad kizártnak tekinteni, hogy a törvény megszavazása még komolyabb nemzetközi bonyodal-makkal járhat.

Külön tanfelügyelőség

alakult a magyar iskolák részére

Két részre osztották a szubotica
tanfelügyelőséget

Szuboticán eddig egy tanfelügyelőség működött, ahová két tanfelügyelő volt beosztva. Ezek közül az egyik a városi, a másik a szállási iskolák felügyeletére kapott megbízást. A közoktatásügyi minisztérium most rendelettel két részre osztotta a szubotica tanfelügyelőséget még pedig oly módon, hogy külön tanfelügyelőség vette át a magyar elemi iskolák felügyeletét, tekintet nélkül arra, hogy azok a város területén, vagy a szállásokon vannak-e. A másik tanfelügyelőség hatásköre alá pedig valamennyi szláv népiskola tartozik. A magyar iskolák tanfelügyelője Mihics Sándor, a szláv iskoláké pedig Vuics Dragomir lett.

Az intézkedésnek inkább adminisztratív okai vannak, mert így egy tanfelügyelőség hatáskörébe utalták azokat az iskolákat, amelyekben azonos a tanítási nyelv. Az elemi oktatást egyébként a tanügyi hatóságok a közoktatásügyi minisztérium új rendelete alapján korlátozni igyekeznek, úgy, hogy az elemi népiskolák ötödik és hatodik osztályának fokozatos beosztásával a polgári iskolákba utalták be az elemi iskolák négy osztályát elvégzett növendékeket.

CIRKUSZ

A legöregebb ember

Két ember találkozik.

— Aggyisten, aggyisten, de rég lát-tam! Ugyan, ha meg nem sértem, miből éli maga mostanában?

— Próbálkoztam sokfélével, de egyik sem sikerült. Mindig ráfizettem, amíg végre megtaláltam a hivatásomat. Azóta én vagyok az a bizonyos legöregebb ember.

— Melyik?

— Ejnye, ne tessese magát olyan ostobának, mint ahogy kinéz. Csak halott már arról a legöregebb emberről, aki nem emlékszik semmire! Maga tud visszaemlékezni?

— Tudok.

— Az baj. Akkor nem lehet legöregebb, legfőljebb csak öreg, vagy idős.

— Ugy nézem, elég buta pálya ez a kegyedé.

— Pálya sose lehet buta, legfőljebb aki rajta működik.

— Helyes, így értettem én is, csak diszkrét akartam lenni. Aztán hogy keresi meg a pénzt?

— Gyerekként az egész. Naponta bemegyek egy szerkesztőségbe, rágyujtok a pipámra, hanyagul végigdőlök a pamlagon és nem emlékezem. Ezért kapok 20-30 dinárt, aszerint, hogy szenzációs, vagy csak érdekes témáról van a szó.

— Ennyi volna az egész?

— Csak ennyi, semmivel se több.

— Még mindig nem értem, magyarázza meg jobban.

— Hát ehhez gyakorlat kell, illetve veleszületett tehetség, mások is kísérleteztek már, de nem sikerül mindenkinek. Uram, itt a szüanszok a fontosak, amit a be nem avatott könnyen átugor. Én tudniillik — hogy végre tisztán lásson — mindig valami hasonlóra nem emlékezem. Teszem azt, amint ott elheverek a diványon, azt kurjantgatom, hogy nem emlékezem ilyen piszkos tavaszra, amikor március végén hóvihar, áprilisban őszi eső járja. Erre a szerkesztő kiadja az utasítást a riportert urnak, hogy írjon az időjárásról szint, de benne legyen az is, hogy a legöregebb emberek se emlékeznek ilyen időjárásra. Ujságíró kollégám aztán megírja.

— Bocsanat, maga szintén ujságíró?

— Persze hogy az vagyok, hiszen témát adok a lapoknak! Az a kis különbség, hogy nem én írom meg... az nem számít.

— És csak az a keresete?

— Szerény vagyok, kijövök kevésből.

— Igen ám, ez megy tavasszal, amikor valóban abnormus az időjárás. De mit csinál később?

— Ugyanezt. Maga nem állíthat be engem olyan események központjába, a melyekhez hasonlóra emlékezni tudnék. Ha télen farkasok üvöltnek, én nem emlékszem ennek az üvöltésnek a mására. Az új üvöltés tulzeng minden régít s drótostótokat csak akkor esznek ki eszímáikból a vadak, amikor a jelenben érkezünk el hozzájuk. Noha máskor már volt rá eset, én nem emlékszem. Már pedig erre a szakmára opció van, itt idegen beavatkozást nem tűrök. Ha enyhe lesz a tél, akkor arra nem emlékezem. Bizalmasan megsgom magának, hogy nekem nem imponál sem Baedeker, sem Öreg riportert. Mi az, amit ők csinálnak? Semmi, egyszerű mesterség, sablonos. A múltkor egy újszerűes úrvendége voltam, igen szívesen bántak velem, de halálos kinokat álltam ki. Minden második szava az volt üslizés közben: Eszembe jut... Pfu! Azt hiszi, számít valamit a kulturában az a sok államférfi, generális, akik egyre-másra adják ki az emlékirataikat? Unottakká váltak az emlékezésükkel, arra akárki képes. De az én mesterségem, ah, uram az én pályám, az az igaz! Nem árulok zsákban macskát, még egy lap akar szerződtem, fixet ígér és százalékot a címszalagrend jövedelméből, de nem győzöm a munkát. Végére, ha én vagyok az a bizonyos legöregebb ember, korom és társadalmi állásom kiméletet érdemel. Épp azért érdeklődtem magá-

nál is, hogy tud-e nem emlékezni, mert az a szándékom, hogy bejegyzett céggé alakulok át Az a bizonyos legöregebb ember és Társa címen. Volna kedve? — Majd gondolkozom a dolog fölött.

Emlékszem, mikor 1842-ben....

— Maga lól! Ha így kezd, akkor máris nem nekem való. Majd keresek egy butább kompanistát.

Bob.

A vajdasági katolikus papnevelés

A szubotocai szeminárium felépültéig jugoszláviai szemináriumokban helyezik el a vajdasági papnövendékeket

A szubotocai katolikus papnevelő intézet felállítása a szükséges épület hiányában nagyon lassan halad előre. Budanovics Lajos apostoli adminisztrátor kezdetől fogva sürgeti a papnevelő intézet felállítását, amit már halaszthatatlanná tesz az a nagy paphiány, amely az egész Vajdaságban érezhető. Az impérium-változással a Vajdaság szeminárium nélkül maradt és így már évek óta megszünt, nincs utánpótlás és igen sok megüresedő plébániát lehetetlen betölteni. Ez a helyzet most olyan intézkedésre ösztönözte Budanovics Lajos apostoli adminisztrátort, amellyel sikerült a kérdést megoldani, addig is, amíg a szubotocai szeminárium megkezdheti működését.

Az utóbbi időben — mint ismeretes — a szubotocai adminisztratura több ízben folytatott tárgyalásokat a szubotocai városi hatósággal a szeminárium céljaira megfelelő épület átengedése iránt. Mivel azonban megfelelő épülettel a város nem rendelkezik, legutóbb az a terv merült fel, hogy a szeminárium részére két emeletes épületet építenek a Kálvária melletti városi földeken. Ehhez a tervhez a város is hozzájárult és már lépéseket is tettek annak érdekében, hogy a vallásügyi minisztérium eszközölje ki az agrárreform minisztériumnál az agrárcélokra lefoglalt földeknek a feloldását, amelyekből azután a város ingyen engedett volna át telket a papnevelő intézet céljaira. Ezek a tárgyalások azonban eddigelé minden pozitív eredmény nélkül végződtek.

Budanovics Lajos apostoli adminisztrátor a kényszerhelyzetben úgy

rendezte most a vajdasági katolikus papnevelés ügyét, hogy az adminisztratura területén jelentkező papnövendékeket más egyházmegyék területén levő szemináriumokban helyezze el. Így már a zagrebi és gyakovói szemináriumban tizenhat teológus tanul a szubotocai apostoli adminisztratura területéről, akik közül hatot már ebben az évben pappá szentelnek. Ezenkívül Szentán van egy ugynevezett kis szeminárium, ahol ugyancsak tíz növendéke van a szubotocai apostoli adminisztraturának, végül Travnikban a jezsuiták vezetése alatt álló papnevelő intézetben hat bácskai növendék tanul.

Budanovics Lajos apostoli adminisztrátor egyébként ezen a héten felhívást intézett a hatáskörébe tartozó iskolákhoz és hitoktatókhöz, hogy szőlítsák fel a katolikus ifjúságot, hogy minél nagyobb számban lépjenek a papi pályára, mert a papnövendékek elhelyezése a szubotocai szeminárium felépítéséig sem okoz nagyobb nehézséget, miután más egyházmegyék papnevelő intézetei befogadják a vajdasági növendékeket. A sarajevói jezsuita kollegium már kérte is a vajdasági növendékek beutalását.

Katolikus egyházi körök remélik, hogy a kérdésnek ilyen módon való ideiglenes szabályozásával a szubotocai szeminárium megalakulásáig is sikerülni fog sok új katolikus papot felszentelni és így fokozatosan pótolható lesz az egyre nagyobb mértékben mutatkozó pap-hiány. Emellett azonban Budanovics Lajos apostoli adminisztrátor folytatja megkezdett akcióját a szubotocai papnevelő intézet mielőbbi felállítására érdekében is.

KÖZBESZÓLÁS

Három anix

Képeslelapokat nézegetek egyik szubotocai papirkereskedésben. Helyi érdekű anixokat. Nagyon tehetségtelenek, ötlettelenség, sablonosak: nem rögzítenek meg semmit ennek a városnak speciális karakteréből. A gimnázium épületét ábrázolják többnyire. A szürke háztömb fölprőlőből nem fest rosszul és barátságos arcot sugároz a szemlélőre, de nem az, amire rá lehetne mondani, hogy: ez Szubotoca. Reprezentál, de nem bennünket. Noviszadnak ugyanilyen gimnáziuma lehetne és Szomborban biztosan van hasonló ábrázatu adóhivatal..

Ha fotografus lennék, más témákat fényképeznék rá az anixkártyákra. Három nappal ezelőtt, estefelé egy zsánerképet láttam például, ami direkt lemezzre kívánkozik. Színhely: a vasut-igazgatóság palotája előtti uttest. Idő: esős. Molet csöppekben esik az eső. A kocsinon nyolc birka dőcög, slampet, koszos, gusztustalan teremtések, egymást lökdösik, hogy gyerünk-gyerünk. Hátuk mögött bicog a gardedámjuk, nagybajszu, szikkadt atyafi, barnaképu, moztitábat visel. Balkezében überciherjét cipeli, a másikkal nyitott esernyőt tart a feje fölél. Felírás: »Megy a juhász...«

Másik kép: »Idill a korszón.« Ezt tavaly nyáron élveztem délután kettő és három között. A Farkas-féle füszerkereskedés előtt befordul egy elegáns ur a korszóra, zsirardi-kalapban, fehér porcellán-nadrágban, kis bambusz-sétapál-cával. Egy tennisz-bajnok. Zakója leg-

felső gombjára cukorspárga van rácsomózva és a madzag végén könnyű szerrel föl lehet fedezni a hozzáerősített lovat. Sétálnak kettesben.

A harmadik anix mai megfigyelés. Két suszterinas hatalmas, kövér kocát terel az Antunovics-uccán. A törvényszék felé igyekeznek, azonban az elhízott állatnak nyomonhatja valami a lelkét, mert sehogy sem akarja az igazságszolgáltatás épületét megközelíteni. Szabotál, lefekszik a földre, nem hajlandó tovább folytatni az utat. A két gyermek nem tudja mitevő legyen vele, piszkálják, cibálják a fülét, nem használ. A rendőr is segítségükre siet, terrorizálja a disznót, talpra-szekirozza valahogy. A sertés csóválja a fejét és elindul, azután hirtelen megfordul és elkezd ügetni visszafelé. »Kidriblizett«, — mondja futball-nyelven az egyik suszterinas és elvágja a hátráló koca utját. A disznó megáll, elszántan ránéz a fiura és nem mozdul, konok arckifejezéséről le lehet olvasni, hogy eltökélt szándéka kibarálni kísérővel. A kis inas kétségbeesett tekintettel bámul a kocára, amely kétszer akkora, mint ő, azután szabályosan belesuttol. Hátbarugja a disznót, felső rüszttel, ahogy a népszerű szubotocai centerek a tizenegyest lövik. Az anyasertés, aki a kondásoktól más bánásmóddhoz van szokva, visít és elindul. Felírás: »Csak sportszertien.«

Most látom csak, hogy levelezőlap-sorozatomban kissé egyhangu lenne. De a város talán nem az?

(d .t.)

Előrendű órát, melyben bizni lehet Doxát vagy Omegát csak Krékusnál vehet.

TINTA

Tündéri kirakat

Én is megállok egy gyönyörű kirakat előtt, melyet a májusi nap úgy világít meg, mint az ivlámpa.

Bámulom az enivalók kecses hal-mait, gúlait, tornyocskáit, melyeket egy rendezői tehetséggel megáldott, pályatévészett kereskedő-segéd rakott remekbe, összezsufolva mindazt, ami szem-szájnak ingere. Délelőtt lévén, megállapítom, hogy szép az, ami érdekel tetszik.

Micsoda pazar lakoma e vastag üvegfal mögött. Inycsiklandó harapni-valók, nyálcsorrantó édességek. Hidegsülttekből egy hegyorom, libamájából egy dóm, csirkecombokból egy fellegkaparó. Aztán torták, csokoládé- és marcipán-éptmények, penészes sajtok alagútja, déligyümölcsök zuhataga, datolya, füge, amerikaiogyoró. Cukrozott diók fekete kupja. Friss szá-mócák füzere egy papirdobozkában. Kaviár, olajtóban. Végül, gyöngéd figyelemből, az étellanka völgyén egy üveg keserűvíz, hogy az elrontott gyomor csömörét kireparálja.

Ezt mormolom magamban:

— Pimasz kihívás az ilyen látványosság. Ki fizetheti meg a járókelők közül? Nyilván senki. Akik gépkocsin száguldanak, azok ugye ácsorognak itt, csak a szegény gyalogosok, akik üvegen át nyalják a mézet. Nem tudom, hogy vigasztalódnak meg. Az emberekkel bajos megértetni, hogy ne ők egyék meg ami jó, hanem mások. De mégis csak megértik.

Mingyárt látom, miképen.

Velem együtt sokan lézengenek itt, testvéri gondolattal, egész kis csoport, mely figyeli az ingyenes színházat s szemével legeli a kirakatot.

Egy munkás egyszerre csak megszólít:

— Tessék nézni.

Piszkos ujjával odamutat a libamájából szerkesztett székesegyházra.

— Látom — felelem — libamáj.

— Nem ezt, kérem, hanem azt. Egy légy.

Valóban egy légy lakmározik a fagyott, halványzöld zsiradékban. Közönséges házilégy, musca domestica, ki jól imádkozott s bekerült ide, a két üvegfal közé, ebbe a menyországba. Hátulsó lábait emelgetve sokáig dőzsol a libamájon, elrebben a hidegsültre, csirkecombra, tortára, sajtra, datolyára, füge, cukrozott dióra, aztán megint visszazsall a libamájra. Az a legjobb. Igaza van. Szemünk láttára kövéredik. Ugy rémlik, hogy arca kipirul és nyomban gutaütést kap. Ennek a légynek később karlsbadi kurára kell mennie.

A munkás dűnyög:

— És ezt a gazdagok megeszik.

— Meg.

— Én nem enném meg.

Kicsit gondolodom. Majd ezt felelem:

— Én sem.

Elindulunk együtt, kik a gyomor nevében kötöttünk ismeretséget, szövetséget.

A munkás köp egyet.

— Undorító — mondja s a fejét csóválja, mosolyog.

— Undorító — mondok én is, s a fejemet csóválom, mosolygok.

És mindaketten megkönnyebbülten ballagunk tovább.

Kosztolányi Dezső.

HIREK

— Az olaszországi pravoszláv egyházak autonómiája. Beogradból jelentik: Az S. H. S. királyság és Olaszország közt létrejött római barátsági szerződés értelmében a beogradi és római kormányok rövidesen megkötik a konvenciót az Olaszországban működő pravoszláv egyházak autonómiájáról. A terv szerint a zárai, peroglaci, triesti és fiumei pravoszláv egyházak nyernék autonómiát.

— A lengyel vezérkari főnök Párisban. Párisból jelentik: Haller tábornok, a lengyel vezérkar főnöke Párisba utazott, hogy a francia vezérkari főnökkel tanácskozásokat folytasson és tanulmányozza a francia hadsereg új kiképzési módszerét.

— Szabadonbocsátják a letartóztatott noviszadi munkásvezetőket. Noviszadról jelentik: A letartóztatott noviszadi munkásvezetők közül a rendőrség péntek este újabb három egyént szabadlábrahelyezett. Összesen még öten maradtak őrizetben, akik ellen osztályvezetői igazgatás miatt indult meg az eljárás.

— Megindult a postaforgalom Albániával. Május 1-étől kezdve a S. H. S. királyság és Albánia közt megindult a közvetlen postaforgalom. Előkészületek történtek arra nézve, hogy május 15-ikétől kezdve a postacsomag és pénzeslevél-forgalmat is bevezessék a két állam között.

— Hohler angol követ elutazott Budapestről. Budapestről jelentik: Hohler angol követ szombaton délután elutazott Budapestről. Távozása előtt megjelent az angol követség Daruváry magyar külügyminiszter s a kormány nevében elbucszott a nagykövettől.

— A bécsi munkások tüntetése a magyar követség ellen. Bécsből jelentik: A május elseji ünnepek alkalmával a Schwarzenberg-térre menet, a Liebenberg-szobornál be akartak fordulni a Bankgasseba, hogy a magyar követség ellen tüntessenek, a rendőrség azonban megakadályozta őket ennek a tervüknek a végrehajtásában. A tömeg erre a Schwarzenberg-térre vonult, ahol gyűlést tartottak, majd ennek befejezése után észrevétlenül egyenként mégis bejutottak a Bankgasseba és a magyar követség épülete előtt tüntetni kezdtek. A rendőrség rövidesen a helyszínére érkezett, a tüntető csoportot feloszlatta és két tüntetőt előállított a kerületi rendőrkapitányságra.

— Szubotica város kiküldöttel a zagrebi árumintavásáron. A zagrebi árumintavásáron Szubotica város képviselőjében dr. Orsics Lázár főjegyző és Petrovics Koszta főmérnök vett részt, akik szombaton reggel érkeztek vissza Szuboticára.

— Időjárás. (Popovics György közoktatóügyi inspektor jóslata.) A múlt éjfélüi ujhód hoz ugyan változatos időt, de nagyobb baj nem lesz, sőt meleg szelet s ha majd az eső is megérkezik, meleg esőt kapunk, nem pedig olyan hideget, mint eddig.

— Giardinó tábornok bucsuja Fiumétől. Fiuméből jelentik: Fiume kormányzója Giardinó tábornok elhagyta Fiumét. A népszerű tábornokot elutazásakor a pályaudvaron összesereglett, közel tízezer ember jelenlétében a város vezetősége bucsúztatta el.

— A nyugdíjazott noviszadi tisztiorvosok ügye. Megírta nemrég a Bácsmegyei Napló, hogy dr. Wagner Károly és dr. Fenyő Jenő nyugdíjazott noviszadi hatósági orvosok érdekében a noviszadi hatóság lépéseket tett annak érdekében, hogy a minisztérium továbbra is szolgálatban tartsa őket. Ezzel kapcsolatban dr. Sztrefanovics Zsarkó polgármester annak közlését kéri, hogy ő a közegészségügyi miniszter rendelkezését nem mondotta törvényellenesnek.

„Az orosz medvét nem sikerül megszelídíteni“ Éles támadás a Macdonald-kormány ellen az angol-orosz tárgyalások miatt

Londonból jelentik: A konzervatív párti *Evening Standard* éles támadást intéz a Macdonald-kormány ellen az orosz-angol tárgyalások miatt.

A lap megállapítja, hogy az angol szocialisták és az orosz bolsevisták között csak módszerbeli különbségek vannak. Felsorolja a szovjetkormány büneit és csodálatosnak tartja, hogy lord *Palmote* poharat kocintott a szovjetdelegátusokkal. A szovjettel való tárgyalásoknak — írja tovább — még abban az esetben sem lesz semmi hasznuk, ha Oroszország elismeri a háboru előtti angol adósságait, tekintettel arra, hogy Oroszország pénzügyi csődben van, amelyből kölcsönrel akar

kilábolni. Az angol-orosz szerződésnek nincs semmi értelme, miután katonai tekintetben Oroszország és Anglia között alig van érintkezési pont. Oroszország inkább Kelet Európára jelent veszélyt, a Balkánra, ahol valószínűleg háborut idéz elő. A nagy orosz hadsereget nem lehet fenntartani háborus kalandok nélkül. Besszarábia miatt *Trockij* előreláthatólag háborus kísérletbe fog bocsátkozni. A szovjetkormány ilyen szándékai mellett, hogy gondolja Macdonald, hogy diplomáciai intézkedésekkel el tudja háritani a veszedelmet. Az angol munkásminisztereknek nem sikerül az orosz medvét megszelídíteni s így a tárgyalások érvénytelenek.

— Bankett Manojlovićs zeneigazgató tiszteletére. Szombat este a Bárányszálló éttermében több száz terítéses bankett volt Manojlovićs Csoko szubotica zeneigazgató tiszteletére, királyi kintűtetése alkalmából. A bankettet megjelent Gyorgyevics Dragoszláv őispán, Malagurszki Albe polgármester, Avlović István törvényszéki elnök is. A vacsora folyamán számos felkészítő hangzott el.

— Tarkovics József meghalt. Budapestről jelentik: Tarkovics József nyug. miniszterelnökségi államtitkár, volt főrendiházi tag, május 1-én, 82 éves korában meghalt.

— Szanatórium — grófi kastélyból. Osijekről jelentik: Rétfalu községben pompás park közepén emelkedik az uradalom volt tulajdonosának, gróf *Pejacsevicsnek* kastélya. Az osijeki munkásbiztosító pénztár most tárgyalásokat folytat a kastély jelenlegi tulajdonosával, hogy a kastélyt a körülvevő parkkal együtt megvásárolja. A munkásbiztosító a kastélyból munkásszanatóriumot akar létesíteni.

— Játékbank Abbáziában. Fiuméből jelentik: Az olasz kormány engedélyezte Abbáziában az ezelőtt két évvel bezárt játékbank újbóli megnyitását. Az abbáziai bank évi egy millió lira adót fizet a különböző illetékeken kívül.

— Magyar nyelvű hetilap Olaszországban. Fiuméből jelentik: A napokban az olasz Quarnero magyar vendégeinek szoroztatására és tájékoztatására magyar nyelvű hetilap fog megjelenni „Szezon” címen. A lap az egyedüli magyar nyelven megjelenő újság lesz Olaszországban.

— Testvérgyilkos cigány. Osijekről jelentik: A szomszédos Tenje községben a görögkeleti husvét napján Nikolics Tomo cigány a kocsmában összeszólalkozott Brankó testvérevel. A szóváltás csakhamar verekedéssé fajult és Nikolics Tomo késével felhasította testvére hasát. Azonnal beszállították az osijeki kórházba, de az orvosi beavatkozás már nem segíthetett rajta. A testvérgyilkos cigányt átadták az osijeki ügyészségnek.

— Köszönetnyilvánítás. A Miasszonyunkról elnevezett apácák szubotica i skolájának igazgatósága köszönetet mond a topolai adakozóknak, akik Tesics Livia, az intézet növendéke után hozzájárultak az intézetben felállítandó kápolna költségeihez.

— A franciák politikai feltétel nélkül kapták az amerikai kölcsönt. Párisból jelentik a Havas-ügynökség: A Daily Telegraph tegnapi száma azt a hírt közölte, hogy a Franciaország által az Egyesült Államokban felvett frankalátmasztó kölcsön feltétele volt a szakértőbizottság javaslatainak elfogadása. Ezt a hírt a francia külügyminiszter most megcáfolja és a cáfolat nyomtatékul közli annak a táviratnak a szövegét, amelyet a kölcsön felvétele előtt az Egyesült Államok kormányához intézett.

— Belgium szerződést köt Oroszországgal. Londonból jelentik: Montesse belga követ szombaton tárgyalásokat folytatott a londoni szovjetképviselővel a belga-orosz tárgyalások megkezdéséről. A tárgyalások célja a belga-orosz kereskedelmi szerződés megkötése.

— Eljegyzés. Németh Lidike (Bácsfetehegy) Dorogi József (Senta) jegyesek. Simonyi Béla róm. kath. kántor lányát, Babucit, eljegyezte Berleković Vince, az A. Mamuzić köny- és papirkereskedő-cég üzletvezetője, Suboticián. 1924 május 3.

— Gombos Juliskát Sombor, eljegyezte Grünbaum Ármín Vinković.

— Új török kormány alakul. Konstantinápolyból jelentik: A német-török barátsági szerződés ratifikációs okmányait szombaton cserélték ki Angorában, Konstantinápoly és Thrácia katonai kormányzó szombaton lemondottak, hogy lehetővé tegyék a nacionalista mozgalom vezetőinek az új kormány megalakítását.

— Halálozás. Stern Zsigmond szubotica szobafestő-mester szombaton hosszú és kínos szenvedés után meghalt. A tekintélyes iparos halála széles körökben kelt mély részvétet. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz a Sokolska-utca 18. számú gyászházban.

— Rodzianko második temetése. A múlt hónapban Beodrán elhunyt Rodzianko Mihajlonak, az orosz дума volt elnökének holttestét ideiglenes beodrai sírhelyéről hétfőn hajnalban exhumálják és reggel 9 órakor Beogradba szállítják, ahol az orosz emigráció vezetőinek jelenlétében fényes egyházi pompával fogják a Beograd város által adományozott diszszírhelyen eltemetni.

— Visszaveszik az agrár földeket a magyaroktól. Suhopoljéről jelentik: A Bácsmegyei Napló nemrégiben megírta, hogy a szlavóniai Budenkovac községbeni magyaroktól visszavették a nekik juttatott agrár földeket. Most az oszijeki agrárhivatal egy bizottsága kiszállt Gacsiste községbe és a község házában egybegyűlt érdekelteknek tudtára adta, hogy tőlük is visszaveszik a földet.

— Vizsgálat egy baranyai csendőrmester ellen. Dárdáról jelentik: A baranyai Petlovac község csendőrmesterét, Uzelac Bogdánt felfüggesztették. A csendőrmester elleni vizsgálat a petlovaci előszakoskodásokkal van összefüggésben, ahol az őrmester minden ok nélkül hárszát folytatott a lakosság ellen.

— A Nemzeti-kávéházban esténként előadást tart a hírneves orosz Bi-Ba-Bó operett művészársulat. A műsoron vigoperettek, nevető tréfák, duettek és kvartettek, valamint magánszámok szerepelnek. Beléptidij nincs. Az előadások esténként 9 órakor kezdődnek. Minden negyedik napon új műsor. Csak egy tea vagy kávé mellett az egész műsor élvezhető, ezért megérdemlik az uriközönség szíves pártfogását.

— Adoloban temették el Duse Eleonóra-rát. Rómából jelentik: Az orosz kormány elhatározta, hogy Duse Eleonóra holttestét az állam költségén Adolo városában fogják eltemetni, amely város az elhunyt művésznőnek kedvenc tartózkodási helye volt.

— Tanonciskola iparkiallítás Petrovoszelón. Pünkösöd első és másodnapján a bacskapetrovoszelói iparkiallítás rendez a beltéri fiiskolában. A kiállítás iránt nagy az érdeklődés nemcsak Petrovoszelón, de a környéken is. A kiállított tárgyak eladók s készítőiket a község szakbizottsága jutalomban részesíti. A kiállítás rendezésével az iparkiallítás rajztanítóját bízták meg.

— Magánvizsgák a szubotica gimnáziumban. A szubotica főgimnázium igazgatósága közli, hogy azoknak, akik az idei tanév folyamán akarnak magánvizsgát tenni, május 15-ig kell kérvényüket benyújtaniok. Az 5 dináros okmánybélyeggel ellátott kérvény kötelező mellékletei: az elmúlt tanévről szóló iskolai bizonyítvány, anyakönyvi kivonat, erkölcsi és a nemzetiséget igazoló bizonyítvány. A kifizető határidőn túl beadott kérvényeket nem veszi figyelembe az igazgatóság. A második évharmad végén eltávolított diákok szintén május 15-ig jelentkezhetnek magánvizsgára.

— Szubotica rendőri hírek. *Pletli Antal* VIII. körü Milos Obilics-ucca 39. szám alatti kereskedő feljelentést tett a rendőrségen *Görög Mihály* nevű kocsisa ellen, aki raktárából öt méter szövetet lopott. A rendőrség a tolvaj kocsisat letartóztatta. — *Schönbrun Ignác Szalver* Lajos kereskedő kárára 4400 dinár értékű árut elsikkasztott. Letartóztatták.

— Halál a varjakra. Starakanizsáról jelentik: A Tiszamenti erdőségekben annyira elszaporodtak a varjak, melyek különösen a kukoricaföldekre veszedelmek, hogy a városi tanács elhatározta kiirtásukat. Minden varju fejére fél és minden tojásért negyed dinárt fizet.

— A budapesti nyomdászsztrájk. Budapestről jelentik: A nyomdászsztrájk változatlanul tart. A munkások főbizalmi szervezete elhatározta, hogy Vass József népjóléti minisztert küldöttséggel fogja felkérni a munkaadók és munkások közötti egyezségi tárgyalások kezdeményezésére.

— Praxiteles Hermes szobra amerikai körutón. Londonból jelentik: *Morgenthau* amerikai követ Washingtonba való visszatérése előtt Londonban elmondotta, hogy a görög kormány kölcsönadta amerikai vállalkozóknak Praxiteles világhírű Hermes szobrát. A szobrot Amerika nagyobb városaiban kifogják állítani.

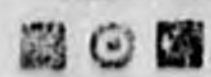
A Baranyai Menekültek gazdasági szervezetének szubotica csoportja május 4-én délelőtt 9 órakor tartja havi taggyűlését a Mozdony-vendéglő külön helyiségében. A vezetőség felkéri a tagokat, hogy a fontos tárgysorozatra való tekintettel teljes számban jelenjenek meg.

— Nagy földrengés Ázsiában. Londonból jelentik: Az indiai földtani intézetek szeizmográfiai szombaton nagy földrengést jeleztek, amely valószínűleg Ázsia keleti részében pusztított. A földrengés helyéről és méreteiről bővebb jelentések egyelőre még nincsenek.

— Tízéves falálkozó. A szegedi felsőipariskolát 1914-ben végzett jugoszláviai kollegák szíveskedjenek cimüket közölni. Weiner Géza Subotica, Skotus Viator ulica 11.

— A Szubotica Izs. Nőegylet és Népkönyha május 4-én este 8 órakor a Városi Színházban nagyszabású kabarét rendez, amely alkalommal két egyfelvonásos vigjáték és több szórakoztató magánszám kerül előadásra. Közreműködnek: *Faiht Istvánné*, dr. Havas Emilné, Tenner Imréné, Holländer Leona, Engl Magda, *Gled Juci*, *Faiht Ili*, *Kunetz Duci*, *Vajda Juliska*, Tenner Imre, Neufeld Dezső, dr. Csányi Tibor, Strass Leó, Weisz Sándor, Szabados László, Kohn Imre és Klein Feri. Előadás után tánc lesz. Külön meghívókat nem bocsátott ki a rendezőség.

SPORT

Ötezer angol font egy librettoért Anglia legnagyobb filmvállalata a Stoll-Pictures Ltd. a bécsi Sascha filmgyárral közös gyártás céljából szoros összeköttetésbe lépett. A két vállalat együttesen megszerelte Ridder Hagard angol író *The Moon of Israel* regényének megfilmesítési jogát. Ertesülésünk szerint Hagard epohális regényének megfilmesítési jogáért 5000 angol fontot kapott, kb. egymilliónyolcszáz ezer dinárt, ami a legnagyobb honorárium, amit eddig filmlibrettoért fizettek. Kertész Mihály a Sascha rendezője ismételen Londonban járt és a film első felvételeit már meg is kezdte. A film címe a rabszolgakirályné lesz. Szereplői kiváló angol és osztrák filmszínészek. Ennek az együttműködésnek bizonyosan a filmszakma határain túl is lesz jelentősége, mivel a közös művek a népek és kulturák közeledését fogják maguk után vonni.

Dr. Vajda Félix rendel. d. e. 9—12-ig, d. u. 2—4-ig. Május 18-tól június 10-ig, augusztus 1-től augusztus 10-ig, továbbá egész éven át vásár- és ünnepnapon egész nap, július és augusztus hónapokban délután szünetel a rendelés.

Butorok, ebédlok, hálóok, uriszobák raktáron legolcsóbban Brauchlernál Subotica. Halplac.

Mielőtt vásárol jégszekrényt, vendéglői, szállodai berendezést, sörkimérő-apparátust, kérjen árjegyzéket Goldner testvérek jégszekrénygyártól Subotica. Telefon 134.

A budapesti keleti áramtavasár május 31-től június 10-ig tart. A vásárra utazók-nak szabályszerű utlevéllel kell bíniük, magyar vízum azonban nem szükséges, mert a magyar vízumot utólag a vásár területén féláron adják meg. Május 30-tól június 10-ig az összes magyar vasutakon egy a gyors, mint a személyvonaton, a rendes menetdíj 50%-al olcsóbban lehet utazni. A Dunagőzhajózási Társaság expressz hajóin teljesáru völgymenteti jeggyel ingyen lehet visszautazni. A vásár vezetősége kívánatra kedvezményes lakást biztosít. Akinek ily lakásra szükségük van, azok a vásárigazolvány lakásszélvénnyel kitéve, lehetőleg tíz nappal felutazásuk előtt küldjék be a budapesti Idegenforgalmi Hivatalhoz (IV., Harisbazar 1.) A látogatókat érkezéskor már a hivatal kiküldöttjei fogják a pályaudvarokon fogadni. A kedvezmények csak a vásári igazolványok birtokosaik illetik. Csakis ily vásári igazolványok birtokosaik léphetik át vízum nélkül a magyar határt. A vásári igazolványok ára — mely egyben belépti jegyül is szolgál a vásár egész tartamára — 80 dinár. Vásári igazolványok bármely SHS kereskedelmi és iparkamaránál, továbbá Beogradban: a Jugoslovenska Banka és a Podunavska Trgovacko Društvo-nál (Dunamenti Kereskedelmi r.-t.-nál, nemkülönben a m. kir. követség utlevélosztályánál (Zorina u. 70) és a beogradi m. kir. kereskedelmi megbízottnál (Strahinica Bana 43a. Tel. 20-23.) szerezhetők be. Novisadon: a kereskedelmi és iparkamara, a Gyárosok Szövetsége, az Agrárbank és a Jugoszláv Bank fiókja. Suboticán a Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Lloyd, az Általános Hitelbank r.-t. és a Jugoszláv Bank fiókja vállalták a vásári igazolványok kiadását.

Ami Önnek kell, az — Eisfluid! Ez az igazi háztartás, mely megszünteti fájdalma! Próbaküldemény 27 dinár. Feller V. Jenő gyógyszerész, Stubica-Donia, Centrál 185. sz. (Hrvatska).

Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Aleksandra ulica 4. szám alatt, félemeleten, modern szépségápolás, arc-bőrhámlasztás, alkalmatlan hajszaalak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók sajtókészítményü, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő- és szeplőkencsők stb. Vidékre megrendeléseket postán utánvétellel küldök.

Hajlított székekben, prima minőségű, eredeti gyári árakon, nagybani raktár, — nagyobb vételnél megfelelő engedmény. Hemler Péter utódánál, Novisad, az evangélikus templommal szemben.

Az FTC. Beogradban. Beogradból jelentik: Az FTC. csapata, amely vasárnap a Jugoszláviával, kedden a Sportklubbal mérkőzik, szombat este 7 órakor megérkezett Beogradba. A pályaudvaron 100 sportember várta, az összes beogradi sportegyesületek képviselőit a magyar reprezentatív csapatot, több üdvözlő beszéd hangzott el, amelyre Macsók Aladár, az FTC. elnöke magyar nyelven válaszolt. A csapatból hiányzik Blum és Eisenhofer, akik a vasárnapi osztrák-magyar mérkőzésen vesznek részt és Potya (Tóth), aki betegsége miatt maradt otthon. Blum és Eisenhofer azonban keddre megérkeznek és a Sportklub mérkőzésén már részt vesznek. Az FTC. csapata szombat délelőtt utazott át Szuboticán, ahol a sportklubok tagjai a pályaudvaron fogadták. Szó van arról, hogy az FTC. teljes csapata szerdán egyik szuboticiai egyesülettel, vagy egy kombinált csapattal mérkőzzék.

Ostmark (Bécs)—ZsAK 3:1 (2:0.) Biró: Orcsics. A Bácska pályán meglepően kis számú közönség előtt mutatkozott be a bécsi csapat, amely ritkán látott szép játékkal győzte le a vasutasokat. A mérkőzés mindkét félidőjében abszolút fölénytel játszott a kitünő bécsi együttes, úgy szólván egy percig sem hagyta szóhoz jutni a ZsAK-ot, amely csupán annak köszönheti, hogy nagyobb arányú vereséget nem szenvedett, hogy a bécsiek feltűnően könnyen vették a játékokat. Az első félidőben az Ostmark volt végig frontban, de a csuszós és nekik idegen talajon a csatárok bizonytalanul mozogtak és a döntő pillanatokban mindig segítette a vasutasokon a csuszós pálya, amely a bécsieket nehéz próbára tette. A támadások javarészt a gyors jobbszélső vezette, aki halfjától támogatva több kritikus helyzetet teremtett a vasutas-ka pu előtt. A 12-ik percben Swoboda center kapufát lött, amelyről a visszapatnó labdát Bence továbbította a mezőnybe. A 18-ik percben Budánovics a 16-oson belül kézzel ütötte le a labdát. A megítelt tizenegyest a vasutas-ka pus szépen védte. Sorozatos bécsi támadások a 22-ik percben hoztak eredményt. Swoboda egy balszélről kapott labdával kiugrott a két hátvéd között és védhetetlen gólt lött. Élénk mezőnyjáték következett ezután, elvéve erőtlén és rendszertelen vasutastámadásokkal, amelyeket a rendkívül önző Roglics vezetett. A 32-ik percben Swoboda váratlan lövése a hálóba akadt meg. A második félidőben a bécsiek döntő fölénybe kerültek és a kevés számú közönséget stílusos iskolajátékkal gyönyörködtették. Az első husz percben a játék a vasutas-ka pu előtt folyt, úgy szólván a tizenhatoson belül, ahova az egész ZsAK védelem visszahúzódott, hogy a további eredmény elérésében megakadályozza a bécsieket. A vasutasoknak elszánt védőjátékkal sikerült is több biztos góllal fenyegető bécsi támadást szétrombolni, de arra már nem jutott erejük, hogy a kaput egy percre is felszabadítsák. A 24-ik percben a tömörülő ZsAK-védelem között a jobbszélső magas lövéssel megszerezte a harmadik gólt. A bécsiek a gól után visszaestek, míg a vasutasok erősen befeküdtek a játéka. A 34-ik percben a szabadon hagyott Roglics kiszökött és közvetlen közlelről gólt lött. A bécsi csapat legjobb része, a halfsor, amelyben a válogatott Biber játéka emelkedett ki. A két szélső half rutinos, jóképességű játékos, aki könnyen tartotta a vasutas csatársor szár-

nyaít. A csatársorból hiányzott Hofbauer, helyette egy fiatal tartalék játszott — kevés sikerrel. A center Swobodától pár szép dolgot láttunk; a két összekötő jó technikájú játékos, akik azonban láthatólag spóroltak erejükkel. Graf I. jobbszélső a csatársor legveszélyesebb embere: gyors, jól cselez és pompásan centeréz. A közvetlen védelem biztosan állt a lábán. A ZsAK játéka-ról nehéz kritikát mondani, mert tulajdonképpen csak statisztáltak a bécsieknek, akikről elvéve tudtak csak egy-egy labdát elkaparítani. A legtöbbet a közvetlen védelem — Ispánovics és Bence — dolgozott. A halfsor is megtette a magáét, tudása azonban nem volt elegendő a bécsi csatársor elleni eredményes játéka. A csatársort észre sem lehetett venni, az egy Roglicsen kívül, aki azonban tulzásba vitte az egyéni játékot. Orcsics bíró ritkán tévedett rá az igazságra. A lesállások

Vasárnapi program. A bécsi csapat vendégszereplésén kívül vasárnap délelőtt több bajnoki mérkőzés kerül lebonyolításra. Az SzMTC pályán d. e. 9 órai kezdettel az SzMTC és a Concordia játszik bajnoki mérkőzést, utána fél 11-kor a Sport játszik a Slogával, amely a legjobb esetben 2—3 gólkülönbséggel marad alul. A ZsAK pályán a Sand Kanizsával játsza le esedékes bajnoki mérkőzését. Délután egyedül a Bácska-Ostmark mérkőzést tartják meg, amelyre a bécsi csapat megerősödve áll ki.

TÓZSDE

A dinár külföldi árfolyamai
1924. május 3.

Zürich 7.
Genf 6.9875.
Berlin deviza 52.8—53.2 milliárd márka, vauta 51.4—51.6 milliárd márka.
Prága magánforgalom 43.50—43.55.
London 352.

Noviszadi terménytőzsde, május 3-án. Irányzat lanyha, forgalom csekély. Buzza 320 dinár. Árpa 325 dinár. Zab 255 dinár. Tengeri 227.50 dinár, májusi 237.50 dinár, május-június 242 dinár. Bab fehér 710 dinár. Liszt 0-ás 510 dinár, 2-es 450 dinár, 5-ös 383 dinár, 6-os 320 dinár, 7-es 282.90 dinár. Korpa 210 dinár. Másban nem történt kötés.

Özv. Stern Zsigmondné, Eisler Giza, Emil és Tibor gyermekeivel szomorú szívvel jelentik, hogy a legjobb férj és a legönfeláldozóbb apa

STERN ZSIGMOND

élete derekán, 47 éves korában hosszú és fájdalmas betegség után visszaadta nemes lelkét a Mindenhatónak.

Megboidogult halottunkat 1924 május 5-ikén d. u. 3 órakor helyezük örök nyugalomra a Sokolska-ulica 18. szám alatti gyászházból.

Az elhunytat gyászolják:

Özv. Eisler Manoné anyósa, Stern Hermann és neje, Kaszás Márton és neje, Spiegel Berta, Kun Adolfiné, Stern Hanka férjével, Stern Lipót és neje Weisz Paula, Stern Ignác, Fogel Zsigmond és neje Eisler Zseni, Eisler Zsigmond és neje Pártos Janka, testvérei, sógorai és sógorói.

Az Örökkévaló fogadja kegyelmébe sokat szenvedett lelkét.

VÁROSI JODÓS
GYÓGYFÜRDŐ
NOVISAD
PENZIÓ RENDSZER
KITÜNŐ ELLÁTÁS ÉS SZOBÁK
ISZAPKEZELÉSEK, SÓSFÜRDŐK, HYDROTHERAPIA, RÖNTGEN-LABORATORIUM, KVARCLÁMPA, DIATHERMA ÉS VILLAMOS KEZELÉSEK. — ALLANDÓ FÜRDŐORVOS
NYITVA EGÉSZ ÉVBEN — TÉLIKURA

PATRIA

szérumtermelő
intézet
Subotica
Telefon 80.

Szállít mindennemű
szérumot
és oltóanyagot.

Díjtalan körmegállapítás
és felvilágosítás.

JUGOSLAVIJA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

BACSMEGYEI FŐTELEPEI:

NOVISAD

Petra Zrinjskog 36
Telefon 55

SUBOTICA

SOMBOR

Kr. Aleksandra 7. Trg V. Stepanovića
Telefon 303 2367 Telefon 216

Pyram
Pyram
Pyram

A legfinomabb terpentines
CIPÓKRÉM!

FEHÉR, FOLTMENTES

lók és fekete árnyalat nélkül csak az a

TÜKÖR

marad, amelyet

„VITRUM”

NOVISAD, FUTOŠKI PUT 84. SZ.

készít bőkebeli minőségben, garanciával. — Csakis oly üvegesek, butorkészítők és butorárusok kérjenek árajánlatot, akik ezen hivatásukat igazolni tudják

1224

„MARIOLA” arckrém a legjobb arcápoló!

VÉTEL-ELADÁS

Használt betegtolókoszt keresek megvételre. Cím a kiadóban. 3266

Eladó a csordaközi első dűlőben (közeli a 111-es órházhoz) öt kapa szépfekvésű szőlő. Érdeklődni lehet Bartalos Anna VI., Milanova u. 19.

Régi ablakok, ajtó és kerámiafelületek eladók. Petrogradska ul. 5. 3292

Gyermekkosci, jó karban, eladó. Cara Lazara ul. 18. 3349

Eladó többrendbeli viselt férfiruha és egy jókarban levő kerékpár. Megtekinthető minden nap délután 1—3 óráig a törvénytörvénykezési épületben, földszint 37. szám alatt. 3343

Eredeti Csók István, Spányi Béla, Perlmutter Izák, Iványi Grünwald Béla, Magyar Manheim Gusztáv, báró Mednyanszki László, Révész Imre, Glatz Oszkár, Penteles Molnár János, Mihálovics Miklós, Szüle Péter, Dudics Andor, Aggházy Gyula, Edvy Illés Aladár, Glatter Armin, Boemen Ritta olajfestmények szavatosság mellett eladók. Megtekinthetők Balog Lina műkereskedésében Suboticán. 3320

Eladó egy új esztergapad. Érdeklődni lehet Vágó Pálnál, St.-Kanižán. 3238

Eladó ház a villanytelep mögött, 3 szoba és mellékhelyiségek, 6 kapa beltelekkel, fele szőlő. Cím a kiadóban. 3331

Mángorlót keresek megvételre. Cím a kiadóban. 3241

Egy ház nagy telekkel, nagy magtárral, Iliriska ul. volt Tuba-uca 6. szám, eladó. — Felvilágosítást ad Gerencs Antal, barátok-temploma mellett, 6. szám. 3334

16 HP szívógázmotor teljes felszereléssel, 30.000 dinárért eladó. Čantavir 446. házszám. 3325

Új ház azonnal beköltöztethető, eladó. Bővebbet Jovan Sijačićnál, Palički put. 3347

Jégszekrény, teljesen jókarban levő, eladó. Sentán, Kragujevits Ljubomir mézárósnál. 3332

Eladó betegség miatt egy modernül berendezett, kitűnő forgalmu vaskereskedés üzlethelyiséggel, két szoba és 1 konyhás lakással együtt Temerinben, Reiter Vilmos házában. 3333

8 HP szívógázmotor darálóval, teljes felszereléssel, 35.000 dinárért eladó. Galambos, Bajmok. 3244

Egy komplett üzletberendezés és 1 db háromméteres, egy darab kétméteres vadonat új pult eladó. Hadnagy Károly fűszerkereskedő, Duličeva u. 48. 3310

VI. kör, Kvaternikova ul. 10. szám alatt levő ház szabadkézből eladó. Értekezni lehet Weiszberger Mór és Fia ékszerüzletében. 3159

Elcserezném vagy eladnám Szeged mellett, Dorozsán levő házamat nagy, 160 m²-es sarok telekkel, Suboticán vagy környékén levő ház, föld vagy szőlőért. Érdeklődni lehet Topićka u. 27. Lajkónál. 3307

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Ezton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik felejtethetetlen öcsénknek, Hitri Józsefnek temetésén részvételükkel igyekeztek fájdalmunkat enyhíteni. Kiváltképpen köszönetet mondunk nagy tiszteletreméltó Léderer urnak, a volt „Unio” igazgatójának és kedves nejeinek, akik segítettek egész betegsége alatt, továbbá köszönetet mondunk még Mojza tisztelt háziúrának, Brindza János és kedves nejeinek, akik természetbeni ápolást és segílyt nyújtottak neki éjjel és nappal. Hálás köszönetünket fogadják örök hálával.

Hitri Károly és neje.

Önkéntes árverési hirdetés.

Suboticán a VIII. kör 242. szám alatti ház folyó hó 10-én (szombaton) délután 3 órakor irodámban önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatik. Részletes feltételek irodámban délután 2—5 között megtudhatók. A vevő a lakást megegyezés eseti azonnal birtokba veheti.

Dr. Kiss József ügyvéd
Subotica.

3233

Felhívás.

A subotikai cséplőgéptulajdonosok f. évi május hó 4-én d. e. 10 órakor a Gazdasági Egyesület helyiségében tüzelőanyag megrendelés céljából értekezletet tartanak, melyre a gépgazdák tisztelettel meghívattak.

3215

A vezetőség.

APRÓHIRDETÉSEK

Méhek eladók. Özv. Joé Albertné. Párhuzamos u. 236. 3312

Eladó méhkaptárak, legmodernebb rendszerű, Bozondi-féle, 42-es vándorkaptárak, kitűnő karban, 300 és 500 dináros árban. Körbel Ferenc Batina, Baranya. 3054

Villa Palicson, gazdasági épületekkel, két láncc földdel földművelésiskola során eladó. Bővebbet Földes ruházletében. 3185

ZONGORÁK

pianinók dus választékban gyári áron, hangszeres és alkatrészei nagyban és kicsinyben kaphatók
PRÁGAINÁL
VEL-KIKINDÁN.

Eladó üzemmagnobbitás miatt 30—35 HP »Astra» szívógázmotor, teljesen új fejjel; üzemben megtekinthető. Egy 60 colos Máv. cséplőszekrény; két darab 5 mtr és egy darab 3 mtr hengszita. Kollár motormalmában, Sv.-Miletič. 3245

Esztergapadot keresek 2—2½ méter csucstávolsággal. Ajánlatokat leírással és az ár megjelölésével a kiadó továbbít. 3229

Jóforgalmu helyen, vasuti állomással szemben, vásár- és piactéren, új vendéglő, ötszobás, éjjeli beosztású megnyitáshoz tartat keresek 100.000 dinárral, melyben a társat felhajtulajdonjog illeti. Ha társulni nem óhajt, az egész ház 200.000 dinárért eladó. Értekezni lehet a parkkal szemben levő Kiföldében. Mézáros András, Staribečien. 3259

Motorbiciklit, használtat, jó állapotban levőt, keresek megvételre. Ajánlatokat pontos leírással a kiadóba kérek. 3240

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból viszsamaradt tárgyak állandóan olcsón eladók. I. Bogovičeva (Kinizsi) u. 12. 7622

Jókarban levő négylyukas Hofherr és Schrantz morszoló 5 HP benzinnemotorral jutányos árért eladó. Zircher I. Hugo Vrsac, Wilsonova u. 7. 3258

Egy komplett mechanikai műhelyberendezés, mely áll esztergapad, köszörűgép, furógép, satupad, párhuzamos satuval, az összes kézi szerszámok, metszők, furók, reszelők, forrasztókészlet stb. eladó. Alkalmos varrógépek, kerékpárok, National-kaszák, irógépek stb. javítására. Ára 10.000 dinár. Malinkó Ferenc főgépész, Novakanjiža, villanytelep. 3296

Sparglit, minden mennyiséget, állandóan veszek. Ajánlat kilogrammonként sürgőnvilleg küldendő: Kačica Pejić Gospodjince, Bačka. 3295

Modern műhelyberendezés két modern vasesztergapad 80 cm csucshosszal, autogénhegesztőgép, nagykovácsstűzhely stb minden elfogadható árért eladó. Beograd, Dušanova 28. 3328

Bőr klubgarnitúra jutányosan eladó. Singer kárpitos Paie Kujundžića u. 4 (Uri-kaszinóval szemben). 3346

Eladó 6 HP huzatos cséplőgarnitúra teljes felszereléssel, Garrett-kazán Marshall-cséplővel, üzembeképes állapotban, Eleven András, Horgos. 3235

3-as gyári magánjáró 10 lóerős lokomobil, Máv. cséplővel, 6-os fogaskerekes kitűnő karban levő Máv cséplőgarnitúra, külön 6-8-as cséplők, motoros morszoló fűrésszel, egy szállagfűrés, üzembeképes megtekinthetők és eladók. :: Vadóc Károly géplakatos Bács-Topola.

KÜLÖNFÉLE

Láb-, kéz- és hónaljizzadásnál egyedüli biztos szer a Reform-kenőcs és hintópor. Hasonlónevű utána-toktól óvakodni kell. Kapható illés-gyógyszerárban, a főpostával szemben. Postán megrendeléseket utánvétellel. 3286

Háló, ebédlő, szalon zongora kadrop szekrények, ágyak, íróasztal, jégszekrény, gyermekkosci, spanyolfal, tükör, schezlon, vertheimcassa, irógép, festmények, olesón eladók. Butorozott szobák kaphatók. Langné Agina ul. 11. 3352

Két személynek butorozott szoba kiadó. Duličeva u. 48. 3311

Keresettk a város centrumában három szoba, esetleg komplett lakás, butorozva vagy butorozatlanul. Ügynökök díjaztatnak. Ajánlatok »Akadémikus« ielgére a kiadóba kéretnek. 3287

Elveszett elsején este 7 órakor a Senoe (Bem) utcában egy barna kis prémnyakravaló. — Becstületes megtaláló jutalom ellenében adja le Senoe ul. 22. szám alatt. 3267

Ház bérbe kerestetik udvarral, kerttel, esetleg szőlővel. Ajánlatokat a »Pallas« hirdető-irodába Subotica, Paie Kujundžića u. 4. 3163

Legszébb modellkalapok gyári árban kaphatók Grünwaldnál, Bajski put 3

Német tanítónő butorozott szobát keres a beltéren. Cím a kiadóban. 3350

Nagyiparos, gyáros Bank igazgató, hivatalnok, kereskedő házi leány nagyobb hozományal házasságot kötne szülőik magánosok megbízását kéri „Közvetítő iroda” díszkret elintézés. Subotica Agina u. 11. 5331

Új zongorák, keresztthurosak, fekete, páncél hangtökevel, elsőrangú gyártmányok, ugy netto, cassa, mint 12 vagy 18 hónapi részletfizetésre kaphatók. Megtekinthető bizományos elárúító helyen Subotica, Wilsonova ul. 28. Kromholz Albertnél. 3072

Gummibélyegzőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska u. 25. Megrendeléseket a Bácsmegeyel Napló kiadóhivatala is elfogad.

Falapátok: szőrő-, sült- és péklapat, kasza- és kapanyelek, fayellák nagyban szállításra kaphatók azonnalra. Cím Ernest Heller, Humljani z. p. Slat, Drenovac, Slavonija.

Zongorát, pianinót, öthónapos részletfizetési feltételek mellett kaphat mindenki. Rendkívül nagy választék új angol és bécsi szerkezetű, valamint átjárt zongorákban. Kain hangszernagykereskedő Subotica, városi székház.

Egy butorozott utcai szoba két fiatalember részére kosszttal vagy anélkül, azonnal kiadó. Sombori-ut 57. 3306

SZÓDAVIZET

legkisebb mennyiségben is gyári áron szállít házhöz bárkinek »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532.

Tégla, első és másodrendű, valamint faszterkut- és olajos-téglát vidékre minden mennyiségben legjutányosabban szállít saját iparvágányu gyártelepéről Glied Bernát téglagyáros. Ügynökök köbméter és vasas téglá legolcsóbban kapható. 2933

Új zongorák, keresztthurosak, fekete, páncél hangtökevel, elsőrangú gyártmányok netto cassa, esetleg 12—18 havi részletfizetésre kaphatók Raáb Károlynál Sombor, Pariška u. 3. 3143

Kiárúsítás! Az összes rakatáron levő férfi-, fiu- és gyermekruhák minden elfogadható áron kiárúsítatnak. Tessék meggyőződni. Csak e hónapban, míg a készlet tart, Földes Samu ruhaáruházában, a Nádor-kávéház mellett, Suboticán. 2639

Perzsaszőnyeget, Buchara és más prima minőségben legjobban beszerezhet, 120×180-tól 158×325 cm mértékig. Balog Lina műkereskedésében, Subotica. 3225

Villalokás szezonra, strand közelében, 2 szoba és egy szoba bebutorozva kiadó. Bővebbet Faragó Béla mézárósnál, Halpiac. 3309

Pincehelyiség kiadó Sokolska (Gombkötő) utcában. Közellebbit Braća Ujhelj, Sokolska (Gombkötő) u. 15. 3318

Kalapvásár! 250 dinártól a legszebb modelludonság csakis Mme Pauline kalapszaloniában Sombor, Flórián u. 32. (olcsó áron) kapható. 3323

Villa Palicson kiadó butorozva két család részére nyári szezonra. Cím a kiadóban. 3338

Raktárhelyiség, száraz, világos, mely csöndes iparnak megfelelne, keresettk. »Iparhelyiség« jelgére a kiadóba. 3274

Fényképnagyításokat és olajképeket a legművészebb kivitelben minden fénykép után, a legjutányosabb árban megrendelhetők. Kirakatomban kiállított nagyításokat a t. közönségnek különös figyelembe ajánlom. — Pietsch Fényképész, Subotica, Aleksandrova 9. 3005

Menyasszonyi paplanokat pehelyből, gyapjuból és vattából, ugy újat, mint régit, a legszebben és legolcsóbban készítek háznál is. Raktáron tartok minden színben jó és olcsó paplanokat. Csányi Károlyné; üzlet az edénypiacra, a közfürdő oldalán levő Németh-trafikban.

NYILTTÉR.

Felhívás!

A čantaviri gőzcséplőgéptulajdonosok közösen óhajtják tüzelőanyag szükségletüket beszerezni. Felhivatnak a fa és szénkereskedők, hogy I. rendű bükkhasábra, 80—90 vagonig és I.-a kákandobai diószén 20—30 vagonig árajánlataikat 10 napon belül a következő címre küldjék be:

Czokler József, Čantavir.

3339

Értesitem tisztelt vendégeimet, hogy a polgári Kaszinó épületében levő éttermemet május hó elsejével beszünttettem és az éttermet kávéházzá alakítottam át.

Midőn ezt tisztelt vendégeimnek szives tudomására adom, egyben kérem további támogatásukat.

Jó italokról és ételekről gondoskodom s pontos és jó kiszolgálásért kezeskedem.

Tisztelettel

Kiehler István

a Gradjanska Kávéház tulajdonosa.

3249

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy fürdöm május hó 1-től reggel 6 órakor nyílik és este 8 órakor záródik. Egyben értesitem, hogy minden délelőtt van gőz, mely igen szép eredményeket mutatott eddig a reuma ellen.

Danilo Fekete

Első Subotikai Gőz- és Kádfürdő VII. Pašičeva ul. 12.

Közvető
A három asszony
 dráma 6 fölvonásban
 Főszereplők: Anita Berber, Lya de Putti
 Reinhold Schünzel

LEVELEZÉS
 57 éves iparos, kinek 300.000 dinár értékű vagyona van, nőül venne 45-50 éves gyermektelen, szegény és sokat szenvedett, istenfélő özvegyet. Fényképes ajánlatokat »Jó élet« jellegre a kiadóba kérek. 3336

Sombor. Lehetetlen. Kellemetlenségeim voltak. 10-ig értesítést, hova iriak? Béla. 3319

Sombor. Csak ötödikén jöhetnek. Találkozás fizkor vagy háromkor. Kézcsókkal Gabi. 3326

Házasságot jobb körökbe díszkréten elintéző Közvetítő-iroda Subotica. Agina ulica 11. 3299

Jómegjelenésű, harmincas hivatalnok feleségül venne özvegyet némi vagyonnal, kívül Amerikába vitorlázna. Sürgős ajánlatokat Közvetítő-iroda címre. Agina ulica 11. 3300

Gyermektelen iparos házaspárt keresek, ki vagy kinek hozzátartozója hajlandó hajójegy előlegezésével Amerikába juttatni. Csak komoly ajánlatokat kérek. S. M.-né Venczel Vilma Beograd-Dusanova, Vojvoda Gligora ulica, Krsta Gyorgjevića kuća.

Perfekt szerb-magyar tisztviselőnt keres az **ADRIJA** Ált. Biztosító R.-T. fiókgazgatósága Subotica Trg Fra Jese 15. 3237

FOGLALKOZÁS
 Kaucióképes, ügyes sörkihordó azonnali belépésre kerestetik Biermann sörösnél. 3298

Utazó a rövidáru engröss szakmából felvétetik. — Kohn Simon cég. Subotica, Pašičeva ulica 4. 3294

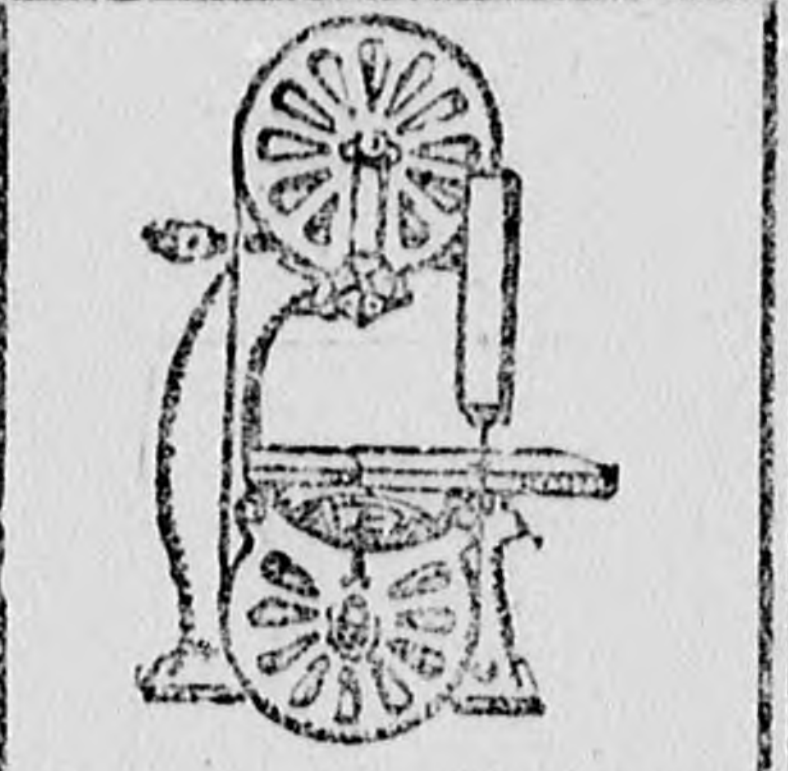
Magános izr. nő, ki főzni és háztartást tud vezetni, május 15-re felvétetik. Lehet vidéki is. Kohn Simon rövidárukereskedő Subotica, Pašičeva ul. 4. Ajánlatok fentl címre küldendők. 3293

Ügyes **Vaskereskedősegéd** német és szerb nyelvben jártas, novisadi üzletben felvétetik. — Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével »Schmolka« hirdetőiroda, Novi-Sad címére kérek. 3110

Mérlegképes — minden irodai munkában perfekt — könyvelő állást keres. Szíves megkereséseket kér »Komoly munkaerő« jellegre a kiadóba. 3276

Drogulstasegéd nyolc évi gyakorlattal, szerb, magyar és német nyelvet beszélő, június 1-re állást keres. Cim a kiadóban. 3289

Szoptatós daika kerestetik. Vadász Subotica, Harambašičeva ulica 3. 3290

Faipari gépeket

Legtökéletesebb svédrendszerű billenős golyós csapágyazással, subotical raktárából versenyárban azonnal szállítók.

JELLINEK JÓZSEF
 SUBOTICA, Paje Kujundžičeva ul. 4. (Uri Kaszinóval szemben)

Dreschgarnitúr, komplett, No 8. Hofherr-Schranz, in gutem Zustande, billig zu verkaufen. Ferner verkaufe 230 Stück alte und 90 junge Schafe. Martin Lemler, Gutsbesitzer, Tovarnik Syrmien. 3327

Jobb nő gyermek mellé vagy házvezetőnőnek emenne. Cim a kiadóban. 3313

ÉPÜLETFA DESZKA CSERÉP MÉSZ CEMENT
 a legolcsóbb napi áron újból kapható

Eisler és Sipos
 cégnel Subotica
 Palički put, Telefon 58.

Levelező és könyvelő, mérlegképes, szerb, magyar és német nyelvben jártas, rögtöni belépésre állást keres. Ajánlatok »Elsőrangú erő« jellegre a kiadóba kéretnek. 3322

Ügyes, komoly önállóan kiszolgálni tudó segéd, szerb nyelvtudással, május hó 15-re felvétetik. Saítkezülleg irt ajánlatokat Balázs J. Jenő női és férfi divatkereskedőnek Subotica, Karadjordjev trg 3337

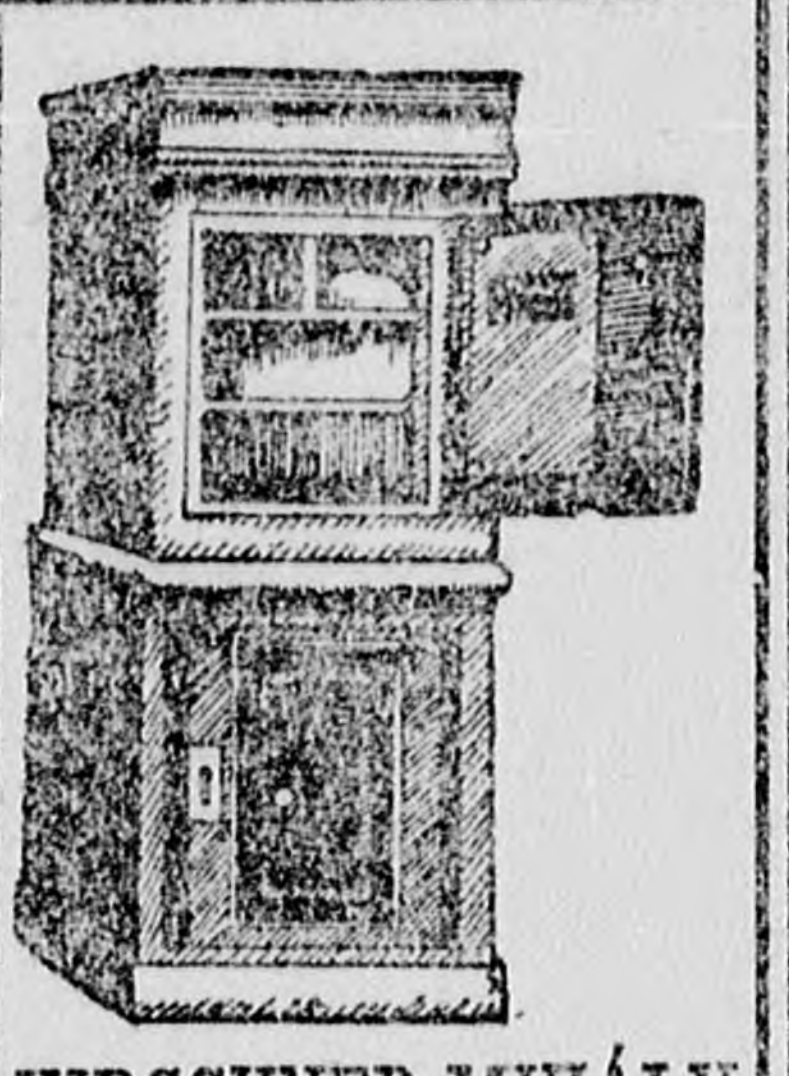
Kendős „Forment“ HINTÓPOR IZZADÁS ELLEN Pintér gyógyszertár nagytemplom mellett.

Tisztviselőnt, aki perfekt gépirónó, levelezést és könyvelést érti, azonnalra felvétetik. Cim a kiadóban 3276

APRÓHIRDETÉSEK
 Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg melléklendő.

Perfekte deutsche Stenotypistin bei guter Bezahlung aufzunehmen gesucht. Solche die der Staatssprache mächtig, bevorzugt. Offerte unter »Stenotypistin« an die Administration. 3254

Munkásleányok és munkásfiúk, 17 éven felül, felvétetnek Johanna szikvizgyárban. 3344

KIRSCHNER MIHÁLY SOMBOR
 Tüzmentes **pénzszekrények állandó nagy raktára!**
 2733

Üvegszakmában teljesen jártas levelező, perfekt német, magyar, szerbül beszél és ir. érettségizett, könyveléshez ért, gépiró, gyors és biztos számoló, állását változtatná. Cim: L. Schmidt, Radišičeva ul. 10, Sombor. 3345

Jegygyűrűk és menyasszonyi ajándékok a legolcsóbban kaphatók
ÁDÁM
 ékszerésznel Subotica Rudics ulica 6.
 Tört aranyt a legolcsóbban fizeték. 9438

Malomhivatalnoknó, hosszú gyakorlattal, állást keres. Leveleket »Megbízható« jelige alatt a kiadó továbbít. 3224

CIPIÓKRÉMÉT!
 GYÁRTJA:
 Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
 NOVISAD

Dadát keresek 2-3, esetleg 4-5 hónapos gyerekekkel. Beck Jenő kötőde, Pašičeva ulica 10. 3260

Károlyi Mihály könyve
Egy egész világgal szembe
 kapható **HEUMANN MÓR**
 könyvkereskedésben Subotica
 Jelačićeva ulica 1. 3275

Ügyes varróleányok és tanulók felvétetnek. Riztics nővérek, Somborska ulica 1. 3335

Fényképész-segédnő állást keres. Cim a kiadóban.

Wachtler Mihály
 modern lakatos- és gépjavitó műhelye
 Subotica Zrinjski trg 11
 Minden szakmabeli munkát ocsón és pontosan készítek.
 Legmodernebb kasszákat nyit és javít, összes mezőgazdasági gép- és motorjavítást, valamint kutyajavítást vállalja és hegeszt. 1933

Gőzekegépészt keresünk Fewler-féle gőzekénkhöz. Hosszabb gyakorlattal bíró gőzekegépészek küldjék ajánlatukat Hirschl Herman címre Potiski-Sv. Nikola. 3264

Eladó benzinmotor
 6-7 HP nyersolejmotorok 8-14 HP-ig, 1923-as típusok. Stabil lokomobil raktáron. Istočno Evropsko Društvo Novisad, Jevrejska ul. 14. 2944

Gabonaszakmában gyakorlott tisztviselő, aki a szerb nyelvben némi jártassággal bír, állást keres, esetleg vidéken is. Cim a kiadóban. 3251

május 1-től csütörtöktől május 4-ig vasárnapig **Lifka SIBER**
 modern dráma 6 fölvonásban
 Főszereplők: Lee Parry, Werner Kraus.

25 éves, nőtlen, szolid fiatalember, ki a katonaságtól most szerelt le, 5 évig volt vasuti tisztviselő, mint számfejtő, később mint malomhivatalnok működött, állást keres akár vidékre is. A gabona- és lisztszakmában teljes jártassággal bír, ugyszintén gazdaságban is mint kiegészítő munkaerő, hasznavehető. Leveleket »Szorgalmas 25« jellegre a kiadóba kér. 3308

Teudloff-Konzern
 Jugoslavensko d. d. za promet armatura sisaljka i strojeva
 Zagreb Zrinjevac 1/IV.
 Tüzi-, házi-, bor-, Janke centrifugális szivattyúk, szivógáz-generátorok, szerelvények. 3571

Jobbházból való fiatal leány, aki a háztartásban is segít, gyermek mellé vidékre emenne. Ajánlatokat »Szerény« jellegre a kiadóba kér. 3252

Eladó egy 18 HP nyersolaj lokomobil és 8 HP szivógáz lokomobil a hozzávaló cséplővel
 Bővebbet **Röder Dezső**
 Sombor. 3314

Anyahelyettesnek, házvezetőnőnek ajánlkozik mindenhez értő intelligens, komoly nő. Fűrdőre is kísérne bárkit. Gyermekeket szereti. Karlo Horváth Sombor, Zlatnagrada ul 21

tüzifa faszén deszka és épüleifa
 nagyban és kicsinyben a legjutányosabban kapható **KLEIN IZIDOR**
 fatelepen, Antunović ul. 13. (volt Kállai Albert utca) Telefonszám 41.

Fiatal házaspár házvezetőnői és szobainas vagy kertészi állást keres. Cim a kiadóban. 3257

Borbélyok figyelmébe!
 Ondolást és fésülést szakszerűen és gyorsan kitanitok Kummerkramer nőfodrász, Sombor. 2984

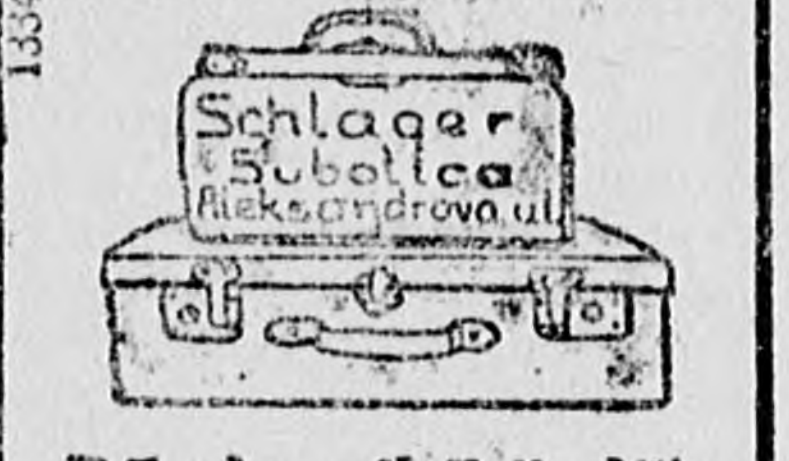
Fűszerkereskedősegéd, ki csemegéhez ért, június elsejére felvétetik főtérj üzletbe. Leveleket a kiadóba »Ügyes« jellegre. 3268

Szorgalmas, intelligens, 27 éves ember, jó bizonyítványokkal, kereskedő ismeretekkel, beszél németül, magyarul és szerbül, állást keres mint tisztviselő borkereskedésben vagy más kereskedői vagy ipari vállalatnál. — Cim: Kratochwil, Szegedi szőlő 213. 3218

Alkalmi vásárlás!!!
 Felhalmozott nagy választékban és faconban, nagy fekete svéd gránit, labrador, szürke onitok és marványban, stb. Versenyképes árai! Terve szerint közöbraszati munkákat vállalok

Virágh Gyula kőfaragó
 Bácska-Topola. 2680

Jobb nő felirónői vagy házikisasszonyi állást keres csakis vidékre. Leveleket »Postáskisasszony« jellegre a kiadóba kéretnek. 3253

Bőr kupéböröndök táskák, bőrtárcák
 nagy választékban megrendelésre is kaphatók.

Malomfészerező, aki malomszerelésben, átalakításban, valamint egyes malomgépek felszerelésében sokévi tapasztalattal bír, kéri a malomtulajdonos urak szíves pártfogását. Mint malomszerelő állandó állást is elfoglalna olyan nagyobb malomban, ahol lakást és egyéb ellátást is kapna. Szíves érdeklődésre személyesen megjelönik. Cim: Gustav Hermann Subotica, Segedanski vinograd I. 104. 3280

UJUGORINAI BOROZIPAR
 Subotica, Sudarevičeva ulica 64.
 Telefon 421.

Legtízesebben és legolcsóbban készített cukorkák, szappanos, gyögyyszer-, poudres- és mindenfajta KARTONDOBOZT. — Gyors és pontos szállítás!

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál: KRAUSZ VELIKI-BECSKEREK,
 a törvényszéki palota mellett. TELEFON SZÁM 320. 760

Gazdák a színház ellen

A suboticei színház felépítésének terve belejutott abba a circulus vitiosusba, amelynek önmagába visszafordító vonalán előreláthatólag még sokáig kell keringenie, amíg kitörhet belőle és valósággá vergődhetik. A városi közgyűlést, amelyen határozni kellett volna az építés megkezdéséről, nyilván a politikai viszonyok következtében, elhalasztották. Eredménytelen maradt a május elsejére kitűzött építési árlejtés is. Ilyen módon a színházépítés nyárra tervezett megkezdése bizonytalan időre kitolódott.

Ez az épenséggel nem örvendetes kunktatózkodás annak a mentálitásnak tünete, amelyet elhelyített mint adottságot kidomborítottunk, amikor a színházépítési akció módját bírálat alá vettük. Az kétségtelen, hogy a suboticei színház végre fel kell építeni, de az is bizonyos, hogy az erre irányuló terv kidolgozásánál számolni kell a város lakosságának jelentős rétegével, a gazdasági társadalommal, amely nem lelkesezik az új adók szedése után létesített kulturális intézményekért. Amikor kifogásoltuk, hogy a színházépítési akció elindító a pótdadók fölemelésével teremtsék elő a többmillió költségeket, nem a partuk a kulturális ügy fontosságát lefokozni, sem az áldozatkészség szükségességét elvitatni, hanem csak rámutattunk egy olyan körülményre, amelynek hatóerejét a cél érdekében valamiképpen ellensúlyozni kell.

Kulturát népszerűsíteni, a kultura iránt felrázni az érdeklődést azokban a tömegekben, amelyeknek nincsenek magasabb szellemi igényeik, nem lehet olyan módon, hogy kulturális szükséglet kielégítése címén adótöbbletet rónak ki azokra, akiket hozzá kell édesgetni a kultúrához. Vajjon a fejlődésnek milyen fokán állana most a világ, ha a tudomány, irodalom és művészet haladása a községi képviselőtestületek elé terjesztett kulturális adójavaslatok elfogadásától függött volna?

A suboticei színház kérdését éppen ezért emancipálni kell egy olyan szavazás eseflegességéi alól, amelynek résztvevői csak adóproblémát látnak benne. Nem tudni, mikor lesz a városi közgyűlés, amelyen a színházépítés szövege kerül, de a gazdák alkalmat találtak, hogy álláspontjuk közgyűlésen kívül is kifejezésre jusson. A gazdák eszerint nem ellenzik a színházépítést, azonban a munka megkezdéséhez csak akkor járulnak hozzá, ha a költségek teljes fedezetéről már gondoskodás történt. Ez azt jelenti, hogy nem akarnak zsákban macskát vásárolni, hanem előbb fontolóra veszik, milyen adóterhekkel járna az építkezés. Ebből a tempós óvatosságból nem nehéz következtetni a színházépítési akció sorsára. A gazdák nem egykönnyen szavaznak meg négy-öt millió dinárt egy terméketlennek tekintett, mert csak kulturális missziót szolgáló befektetésre.

Az elmúlt években lezajlott parlamenti viták során bőven volt alkalmunk meggyőződni arról a barátságtalan elfogultságról, amelyet a földművesosztály képviselői a falu szemhatárán kívüleső szükségletek iránt tanúsítanak. A földműves-honfőiskolának példál sokalták az ország főiskoláinak számát és körömszadkatáig elneveztek a tisztviselők fizetésénél, mert a hivatalnokszervezetet az állambiztartás fölösleges tehertételül fogják föl. E mellett az ideológia mellett, amelyet életberendezkedés és tradíciók csonthozatnak meg, lehet-e rossz néven venni a földműves, dolgos földművelőtől, ha nincs tisztában a színháznak a szórakozás keretein túlterjedő kulturális rendeltetésével és ennél fogva a közpénzen felépítendő szin-

házat adószaporító, haszontalan luxusnak minősíti?

Az ország kulturális előmenetelének központi irányítására hivatott minisztérium kötelessége a kicsinyes fináncgályok legyőzésével gondoskodni róla, hogy Subotica színházát az állam fölépitse. Ha pedig a város vezetői, abból a minden elismerésre érdemes meggondolásból kiindulva, hogy az államkormányzat szűkkeblősége nem lehet ok a színházépítési tervének eljétsére, a város saját erejéből akarják a kérdést megoldani, akkor az akció olyan formában kell lebonyolítani, amely nem borzol fel ellenérzést az adózó polgárság számottevő kategóriáiban. A pótdadó amugy is magas százalé-

számának felszólása a színházépítés költségeinek előteremtésére nemcsak azért nem célirányos, mert a színház iránti közömbösséget gyűlöletté forralná a *sed avenam non jelszavának* követőiben, hanem azért sem, mert az adóemelést meg is kell szavazni, amire a gazdák véleménynyilvánítása után nem sok a remény.

Báró Podmaniczky Frigyes, a budapesti Nemzeti Színház egykori intendánsa mondta, hogy Sliakperet vagy jól játszani, vagy sehogy, de játszani kell. A suboticei színház kérdését is vagy jól kell megoldani, vagy sehogy, de megoldani kell.

bm.

A századik tűz

Irta: Baedeker

Az önkéntes tűzoltók parancsnoka, akinek mellékfoglalkozása a megyei főszámvevőség volt, az újságot olvasta, a Lekváros-Patak és Vidékét, amelyben igen részletesen volt kiserkesztve a tegnapi tűz és az önkéntes tűzoltók bravuros szerepe és különösen a jeles parancsnok hősi viselkedése. Már harmadszor olvasta az érdekes közleményt (mert a legvidékibb újság is nagyon érdekes, ha »múltányolja« az embert), amikor bekopogtatott hozzá Tornyos Miska parancsnoki tiszt, aki a polgári életben vendéglős volt ugyan, de a pompás konyhája mellett és saját termései kitűnő fajborai között is megőrzött annyi karcsúságot, amennyi a létramászáshoz szükséges.

Hivatalos ábrázattal jött és feszes állásba helyezkedve így szólt:

— Parancsnok urnak jelentem alássan, hogy a tegnapi nap rámnézve nagyon emlékezetes volt.

— Miért?

— Mert tegnap volt a századik tűz.

— Éppen a századik?

— Igen. Mert minden égést, a melynél dolgom volt, följegyeztem annak a dátumával együtt.

Kihuzott a zsebéből egy noteszt és megmutatta a parancsnoknak. Csakgyan minden tüzeset meg volt örököltve benne, amelyet Tornyos Mihály uram segített oltani.

— Nagyon derék — jegyezte meg a főszámvevő ugyanis mint tűzoltóparancsnok. — Ez már rekord!

— Ugy-e? — kérdezte sugárzó arccal és mosolygó szemmel Mihály ur.

— Igen, igen — felelte kissé szórakozottan az újságolvasó, aki azt hitte, hogy elismerésének e nyilvánításával az ügy végleges elintézt nyert.

A századik tűz hőse, úgy látszik, más véleményen volt, s habár a főszámvevő már hozzáfogott az őt érdeklő hírlapi cikk negyedszeri olvasásához, meg nem mozdult a helyéről és torokköszörülő köhéscseléssel jelezte, hogy a társalgást folytatni szeretné.

Egy-két perc múlva észrevette ezt Karády ur, az önkéntesek parancsnoka, fölpillantott a nagyfontosságú újságközleményből és így szólt:

— Nini, te még itt vagy?

— Igenis, itt.

— Van még valami jelenteni valód?

A vendéglős a bajszával babrált és némi zavarral mondta:

— Valamit szeretnék kérdezni.

— Halljuk! — felelte jóakarattal a parancsnok.

— Hát úgy gondolom, hogy... mivelhogy... miután hogy... éppen a századik esetem volt tegnap... s mert ez nagy ritkaság... csak minden száz esetben fordul elő egyszer... hát csinálni kellene valamit.

A fejét csóválta a megyei potentát.

— Csak nem akarsz nyugalomba vonulni és megválni tőlünk?... Még egészen életerős férfiú vagy, fiatalos és rugalmas. Kibírsz még száz tüzet.

— Igenis — hebegte a vendéglős — kibírok és eszemagában stics még visszavonulni. Akarok én még oltani sokat... De most, hogy éppen a századik esetem volt, azt gondolom...

— Hogy egy kis pihenés rád férne? Magam is belátom. Ha kívánod, szívesen fölmentelek a legközelebbi két tüztől. Emberek vagyunk és nem kívánjuk senkitől, hogy agyonhajszolja magát.

— Oh, nem vagyok én fáradt — válaszolta kissé elvörösödve Tornyos ur. — Győzőm én a munkát csak úgy, mint a pályám kezdetén... De mert éppen kerek száz tüzesetnél voltam jelen, pont százánál, egygyel se többnél és egygyel se kevesebbnél, úgy gondoltam, hogy ősi szokás szerint...

— Jó volna berugni. Ha neked volnék s annyi jó borom feküdné a pincémben, én bizony alaposan leinnám magam annak az öröme, hogy már száz tüzet oltottam.

— Ez engem nem izgat — felelte a vendéglős. — Akinek annyi a bora mint nekem és olyan könnyen jut hozzá, annak az nem is kívánatos... Ha ha az ember száz tüznél tevékenykedett és sohase tette ölőbe a kezét, és nem úgy dolgozott, mint a hivatások, hanem sokkal lelkesebben, akkor...

— Akkor igazán okosan tennéd, ha ennek az öröme leinnád magad a legjobb borodból. Hiszen az, amit emlegetsz, a századik tűz: egy valóságos jubileum, amelynél jóra való toroknak nem szabad egészen szárazon maradni.

Még jobban elpirult Tornyos uram.

— Te mondatd ki azt a szót, ahová én akartam kilyukadni — mondta aztán kissé szégyenlősen. — Ugy gondoltam, hogy az ilyen nagy esetet, amikor századszor olt az ember tüzet, meg kellene jubilálni.

A főszámvevő elgondolkozott egy kissé.

— Van valami abban, amit mondasz — így szólt aztán. — Majd gondolkodom a dolgról s már előre is megígérhetem, hogy meglesz a jubileum.

S a vendéglősnek örömtől sugárzó arcára nézve folytatta:

— Addig is tájékozásul feleli őszintén egy kérdésemre... Mit szeretnél jobban: egy arany érdemkeresztet vagy egy ünnepi lakomát, amelyre meghívók a főispánt is.

— Legyek egészen őszinte? Legjobban szeretném az arany érdemkeresztet és a bankettet.

— Majd meglátjuk — mondta a parancsnok. — Az egyik okvetetlenül meglesz.

A kedélyes Tornyos Miska erre olyan fránya módon kötötte össze a bokáját, mintha a főfoglalkozása

nem is a vendéglősség, hanem a tűzoltás volna, és magára hagyta a parancsnok urat, aki e társalgás után valószínűleg tanulmány tárgyává tette a Tornyos-jubileumnak az eszméjét, mert már a következő napra összehívta az egész testületet és a következő beszédet intézte hozzá:

— Kartársak! Tisztelt barátaim! Emlékezetes esténk volt a tegnapi, amelyet meg kell örökítenünk az évkönyveinkben. Emlékezetes nemcsak azért, mert sikerült lokalizálni a tüzet és megakadályozni minden nagyobb veszedelmet, de emlékezetes marad legfőképpen azért, mert e tüzeset fordulópontot, nevezetes dátumot jelent egyik nagyra-becsült, kiváló érdemi tisztársunknak, Tornyos Mihálynak az életében s különösen a tűzoltó pályáján. Ez a tűz kedves uraim és barátaim, a századik volt, amelynek az eloltásán a jeles férfiú közreműködhetett. Ennek a tüznek a lobogó fényénél észre kellett vennünk azokat a hervadhatatlan érdemeket, amelyeket e derék honfi- és kartársunk a közbátorság és a tűzvédő érdekek ápolása körül szerzett, s nekünk, akik az ő önzetlen működését mindig meleg érdeklődéssel kísértük s a kedves személyét az őt megillető tisztelettel tüntettük ki, most az a kötelességünk, hogy nemes életének ezt a fontos étappe-ját megünnepeljük. Amidőn azt javaslom, hogy Tornyos Mihály tisztelt barátunknak a századik tüzet jubileummal örökítsük meg (*Lelesz éjzenés.*), egyszersmind indítványozom, küldjenek ki az én elnökletem alatt egy bizottságot, amely a jubiláris ünnep módozatait megbeszélje. (*Általános helyeslés. Éljen Tornyos Miska!*)

A javaslat értelmében öttagu bizottságot választottak, amely nyomban összeült és rövid tanácskozás után azt határozta, hogy:

A lekváros-pataki tűzoltótestület kitűnő tagjának, Tornyos Mihály parancsnoksági tisztnek a jubileumát akként ünnepli meg, hogy tiszteletére a Tornyos-féle vendéglőben diszvacsorát rendez, amelyre a város és a megye nevezetességeit is meghívja. A toasztok sorrendje később fog megállapittatni. Ellenben a bizottság már ezen első üléséből felkéri az ünneplést, hogy erre a diszlakomára vendéglőinek a nagyertermét átengedni s a nemes cég iránti tekintetből az ételeket és italokat ellenszolgáltatás nélkül a résztvevők és meghívottak rendelkezésére bocsájtani sziveskedjék. Magától értődik, hogy a jubilánsnak joga lesz a bankettre esetleg olyanokat is meghívni, akik a bizottság listáján nem szerepelnek.

A jubileumot a napokban megtartották s a diszvacsoza kitűnően sikerült. Tornyos urra sok szép felköszöntőt mondtak s ő sohase fogja elfelejteni a megtisztelő és megható ünneplést, amely önköltségi árban számítva is egész kis vagyonba került neki.

S azt mondják, most már nem jegyzi föl a tüzeseteket, amelyekhez elrohog, mert attól tart, hogy a kétszázadik esetet is megünnepeltetik vele.

TÜKRÖT

csiszolt üveget, messing munkát, régi tükrök javítását legoicsóbban és legszebben, garancia mellett — az

ALBA
TÜKRÖGYÁR
NOVISAD

Kamenička ulica 15 — készit.

Kérjen árajánlatot

152

Lasker Emánuel

Irta: Lasker Emánuelné

Ezeket a rendkívül érdekes sorokat Laskerné írta abból az alkalomból, hogy férje Newyorkban ismét a világsakkverseny győztese lett.

Mint Lasker Emánuel felesége, állandóan résztvettem a legfontosabb bel- és külföldi sakkturnékon. Férjemnek az volt a meggyőződése, hogy az én jelenlétem biztosítja az ő győzelmét. Havannában — két év előtt — természetesen megdőlt az én talizmánérőmben vetett hit. A trópusi meleg az óceánba vetette férjemnek érdemeit és a világmesteri címét. Én azonban bizonyos voltam abban, hogy mérsékelt éghajlat alatt napiénnyre kerül az elmerült Niebelung-kincs. Igazolta ezt a feltevést a márisch-ostraui nemzetközi küzdelem, ahonnan az első díjjal tértünk haza.

A közbeeső idő nem kimélte meg a mi erszényünket sem s innen, hogy nem mehettünk át Newyorkba. De lelki szememmel azért láttam a Hotel japántermét és Capablancát, amint belép a foyerba. Szép és elegáns ember ez a kubai; spanyol típus amerikai allűrökkel. A személye és játéka kétségkívül energikus. Játék közben minden idege rángatózik az arcában. Imádják a nők. A fiatal világmeister nem szűkölködik reprezentációs erőben. *Aljechin*, a fiatal, karsu orosz mester túlságosan temperamentumos. A sors és a nők az ő alárendeltjei, hanyag eleganciával és fölényes energiával izgatja őket. Játék közben idegesen tépi a haját. És *Réti* kissé ingadozó járása és bizonytalan kinézése, de játék közben bezzeg ember a talpán. Ötletes játékos, aki öreg rókat is gyakran törbe csal. Magatartása gúnyos és mulattató. A bécsi *Tartakover* tréfás, szellemes egyéniség. Játékstílusa még azoknak is élvezetet okoz, akik nem sokat értenek a játékhoz. *Bogoljubow*, ez a hatalmas orosz, szeretetreméltó, barátságosan nevető ur. Feleségének és kislányának fényképét mindig magánál hordja.

És ott van *Marshall*, az amerikai bajnok, a villámgyors elhatározások embere. Jellemző rá házasságának története. Mintegy 20 évvel ezelőtt — éppen Európába akart utazni — meglátott egy leányt. Még ugyanabban az órában oltárhoz vezette szíve hölgyét és este már feleségével együtt utazott az óceánon. A lengyel *Janovszky* sokáig Párisban élt; aglegény, bizarr ötletekkel és bosszú érzelmekkel. Játéka is hasonló vonásokat mutat föl. *Maróczy*, a magyar, hosszú ideje Angliában tartózkodik. Őt kevésbé ismerem, olyan, mint egy hosszú, sovány, angol lelkész, markáns vonásokkal, simára fésült hajjal. Megható jelenség. Alapossággal és óvatosan játszik. *Jates* kicsiny, sötétbőrű, sovány angol. A sakktablettá mellett elfeledkezik időről és sokszor az ebéd is, a vacsora is kihül analízis közben. *Lasker*, aki névrokonunk, Berlinben mérnök volt. Innen került Délamerikába. Ő minden játékbán nagymester... Így a japán *Gó* játékbán és a Lasba-ban is. Elsőrangú matematikus. Természetesen a névrokonság csak használ neki.

És végül ott van *Lasker Emánuel*. Ő nem akar rekordman lenni, csak művész. Őrül a veszteségnek is, ha ellenfelének játéka művészi teljesítmény volt, — és bosszantja a nyereség, ha ellenfelének durva hibájából érte el. Becsületes stratégia által akar csak győzedelmeskedni. Mit mondjak egyebet róla? Mint filozófus és matematikus új utakon tapos. Mint sakkozó, a régi és új mesterek ellen, sikeresen harcol.

— Hogy nyerek-e vagy sem, azt nem tudom — mondotta elutazása előtt. — De hogy jó sakkot fogok játszani, az bizonyos.

Kosztolányi Dezső:

Erdő

Ezek a fák,
A fák, a fák,
A napsugár felé, a tág
Egekbe lustán nyújtózkodnak át,
A fák.

Nincs vége-hossza, mindig újra
fák,
Zsibongva élő összevisszaság.
Lelegzik és arcomba vág
Az ág.

S nem múlanak, csak most
kezdődnek el
A völgyre le, a hegyre fel,
A fák.

Meddig? Tovább.
Amerre nézel, itt és ott, a fák.
Zsongítanak, altatva, mint a mák
És jönnek, újra; rémszerűn, a fák.

A fák.
Száz és ezer, fölebb-fölebb,
alább,
Semmit sem tudva állanak,
Fejem fölött, fejem alatt,
Mint bűvös ifju csemeték,
Mint agg, szakállas remeték,

Megyek az erdőn, egyedül, zilálva
Bús álmaikból a bús lombokat.
Mint villany és hő meddő óceánba,
Én, ember én, én fájó gondolat.

Penzió-történet

Irta: Fodor László

— Gyermekeim — mondta egyszer Dávid, a hálátlan férfi — ti még fogalmat sem tudtok alkotni arról, hogy milyen rejtelmes és furesa utak vannak a földi világon. Jómagam sokat gondolkoztam világon. Jómagam sokat gondolkoztam ezen s bevallom, ma sem jutottam tovább a kezdet kezdeténél. Megmagyarázhatatlan jelenségek mindenütt: égen, földön, vízen, lélekben egyaránt. Például Leonardo da Vinci. Vagy pedig a Lili. Igen, a Lili, az a bizonyos szőke nő... Különböztet mit magyarázzak sokat. Inkább elmesélem előlről az egészet.

Ez a történet abban különbözik a többiekétől, hogy Lilit a dolgok kezdetén halálosan gyűlöltem. Ő volt az a teremtés, aki életem alapvető, szinte elemi lehetőségeiben támadott meg. Én ugyanis szeretem a csöndet és a magányt, a meghitt pillanatokat, amikor néha úgy érzem, hogy van néhány szerény ötlet, amelynek nem fogja kárát vallani az emberiség. A némaságnak és isteni egyedüllétnek akkor valamelyik hűvös völgyi penzióban hódoltam, november végén, a nagyszerű fanyar őszben; körülöttem csupa szelíd, vigasztaló dolog: borzongó hegyek, kopasz fák és az elme-gyógyintézet. Diétás kosztot éltem, hidegvizkurát tartottam és esszét írtam Chateaubriandról. Forrásmunkák nélkül. El sem hiszitek, kicsoda boldogság egy ilyen szubjektív tanulmány.

Ekkor érkezett meg a penzióba Lili. Éjfél után, amikor éppen egy finom ötletet támadt a romantikáról, autó állott meg a kapu előtt, motorja vesztül kattanó, utóbb megszólalt a csendő, csikordult a portás kulcsa, a szobalány topogni kezdett a folyosón, bördöndöket, utazóládákat cipelték és én elfelejtettem azt a bizonyos finom ötletet. Nem is jutott eszembe többé soha. Már önmagában ez is elég volt ahhoz, hogy a megérkező idegen örökké elenszenves legyen. Az is maradt. Másnap, amikor a hallban át akartam futni a lapokat, valami szökecséget pillantottam meg az egyik karosszékben. Csöndesen káromkodni kezdtem. Itt ez mit keres itt? Mért furakodik ide, ebbe az áhitatos magányba, amely csak finom és okos embereknek való. A finom és okos ember alatt természetesen önmagamot értettem. Viszont a szőke nőről fel sem tételeztem ezt. Autón jött, nagy podgyász-

Mindig kiméren, ridegen,
Sok idegen, sok idegen.
A fák.

A némaságba, indák, reszelős
Páfrányok közt cikáznak
eszelő

Rendben tovább a fák.
Ellenségesen, érthetetlenül
Lesnek ki, mint a szem, a fül,
A fák.

De mondd, mi ez?
Ez a kimondhatatlan
Ezernyi nesz,
Mely ágról-ágra pattan?
E suttogás, melynek nincs
soha vége,

Csak megtöri a csöndes csöndet és
Remegni kezd s a tücsök jel-
beszéde,
A szakadatlan csöndes csön-
getés?

Mi ez az ünnep itt, ez a
parázna,
Örök tenyészés és a tétova
Ölekezés a forró-nyári lázba?
Az élet, élet ősi tébolya?

szal! Biztosan valami valópör.

Rá se néztem. Azt se tudtam, milyen volt az arca. A hall azonban tele lett a parfümjével s erre én bosszusan eltávoztam. Mégis csak szemtelenség! Az ember elbujik, mert honvágyat érez a nedves földszag, a párás erdők és szürke fellegek után és erre egy nő elrontja az egészet. Ide hozza magával azt a sok szép és fájdalmas hőbortot, amit olyan jól esett falképnél hagyni. Egész idő alatt alig találkoztunk néhányszor. Akkor is csak pillanatokra, folyosón, kapu előtt s én olyankor mindig szórakozottan elbámultam. Még azt sem engedtem meg magamnak, hogy észrevegyem: szép-e, csunya-e. Éreztettem vele, hogy ő semmi más, mint egy betolakodott idegen.

De azért mégis tudomásul kellett vennem, hogy Lili él. Mióta a penzióba érkezett, ezer és ezer jelenség jutatta eszembe létezését. Itt igen! Elsősorban a parfümjé. Ne vegyétek tulzásnak, de Lili ilata már a lépcsőházban megcsapta az ember arcát. És ezt éreztem a folyosón, a ház minden intim zugában, sőt bocsánat, a fürdőszobában is. Egyszer reggel, a szobalány feledékenységé folytán kihült fürdővíze is ott maradt a kádban s a láb-szőnyegen felfedeztem a papucsát, a lepedőtartón pedig bolyhos fürdőköpenyét. Dühösen menekültem s nagy lármát csaptam. A szobalányt elküldték, de Lili parfümjé tovább is ott lengett a penzióban.

De sok más kelemetlenségem is támadt. Lili megérkezéséig én voltam az ugynevezett fővendég, a személyzet engem szolgált ki a legnagyobb lelkesedéssel, a portást én küldtem be naponként a városba, a szakácsnő tőlem kérte meg, hogy mi legyen ebédre. A nő bevonulása után azonban mindez megszűnt. Lili lett egy-egyre a központ, az ő gondolatát és vágyát leste az egész penzió. Régi, kényelmes életembe pedig behatoltak a kicsinyes, hétköznapi bosszúságok. Szóval a nő kitűrt vezető szerepéből, jelentéktelenné tett, másodrendűvé alacsonyított. Főlőrágik vártam miatta a reggelire, mert toalettként az egész személyzet segítkezett, ebédre az ő kedvenc ételeit hozták a szobámba, mert a csekély öszi üzemi miatt a penzió nem főzött külön-külön a vendégeknek. Soha annyi élmegőcs krém és édes omlettet nem fogyasztottam, mint akkor s ha tanulmányom írása közben fel-

és alá jártam, Lili üzentetett, hogy ne sétáljak a szobámban, mert migrénje van. Helyzetem tarthatatlanná vált. Az egész ház hozzá alkalmazkodott, ő diktálta a napirendet és én egyszer csak rájöttem, hogy életemet az ismeretlen nő irányítja, egy nő, akinek arcát jóformán nem is láttam. Most már azért sem fogom! Miat-tam ő lehet a világ leggyönyörűbb terem-tése.

Lehet, hogy igazságtalan voltam, de mérhetetlenül gyűlöltem, lenéztem és megvettem Lilit. Micsoda társasági Nincsen semmi létjogosultságuk, nem produkálnak semmit, nincs bennük szociális érzék, csak esznek, isznak, énekelnek és beleröhögnek a szenvedő világba. Lassanként az üresség, a butaság, az alacsonyrendűség megszemélyesítését láttam Liliben. Ő volt együttvéve mindaz, amitől távolállottam, amitől irtóztam és idegenkedtem.

És legvégül: Lili zongorázott. Rémes dolgokat. A divatos slágereket még eltűrttem volna, de ő klasszikusokat játszott egész délután a szalonban, a cis moll mazurkát és a d-moll impromptu-t. És ha még rosszul játszott volna! De jól játszott! Az ember valósággal megbolondult tőle! Így nem csoda, hogy egyre gyakrabban foglalkoztam a távozás gondolatával. S mikor egy nap Lili azt az óhaját tolmácsoltatta a szobalánnyal, hogy lehetőleg ne szivarozzanak a hallban, összecsomagoltam és számlámat kiegyenlítve, bucsút mondtam a Hűvösölgynek.

Ezzel a történet első része be is fejeződött. A telet sikerült szerencsésen megszu-znom, de a tavasz első lehelletére erőt vettem rajtam a vándorkedv. Menni, menni! Minél messzebbre. Így történt az, hogy április közepe táján újból egy penzióban ültem, ezuttal azonban Berlinben, kint a charlottenburgi kertek között. A kirándulás gyönyörűnek ígérkezett, de a harmadik hét végén már vesztettül árvának éreztem magam. Utóvégre akármilyen finom, mély és értékes lélek legyen is valaki, nem kőszálhat örökké egyedül. Kell egy ember, akivel néha beszélgethetünk és közölhetjük azt a sok örömet, amelyet egy idegen város nyújt. A penzió pedig halálosan unalmas volt. És csönd, csönd, végtelen csönd... Itt igazán befejezhettem volna Chateaubriandot. De éppen ilyenkor nincs kedvem a munkára. Ez, gyerekek, nem nekem való. Elhatároztam, hogy másnap odébb állok.

És akkor éjjel mi történt?... Azt hiszem fölösleges is elmondanom. Minden a régi recept szerint ment. Éjfélkor autó állott meg a kapu előtt, motorja vesztül kattanó, csikordult a portás kulcsa, a szobalány topogni kezdett a folyosón, a lépcsőházban bördöndöket és utazóládákat cipelték. Másnap parfümmel lett tele a penzió, a fürdőszobában pedig egy lilaselyempapucsot találtam. Aznap az ebéd kitűnő volt... A jó porozok úgy látszik megbolondultak. Délután boldogan hallgattam a hallból beszűrődő zongoraszót. A szomszédban egy ezüstös, drága, meleg női hang kacagott estefelé... Mennyi nagyszerűség, mennyi báj, finomság és derűs okosság. Életrevaló fölény és testi intelligencia van egy ilyen nőben... Csak nem leszek bolond, hogy elköltözködjem innen...

A nyarat együtt töltöttük. Lili kétség-telenül kiváló hölgy. Előkelő, arisztokratikus, karsu és szép. Elvált asszony, huszonhat esztendő, hallatlanul művelt, az ember igazán tanulhat tőle. Chateaubriandról beszélgettünk és néhánykitűnő tanácsot adott. Ajkainak ize csodálatos és felejthetetlen. Hamburgban még azt hittem, hogy kaland, Rotterdamban elhatároztam, hogy felcséggül veszem, Ostendében megkértem a kezét, Párisban gondolkodási időt kért, Bécsben kijelentette, hogy többé nem akar férjhez menni és arra kért, hogy bucsuzzunk el. Nem akar velem együtt hazaérkezni...

Ekkor már ősz volt és mi elbucszunk... Óriási munkaerővel tértem haza s elhatároztam, hogy most végérvényesen befejezem a Chateaubriand-tanulmányt. Szobát vettem egy csöndes hűvös-völgyi penzióban. Egy hét múlva megérkezett Lili. És én halálosan gyűlöltem ezt az ostoba, jelentéktelen kis nőt, aki nyilván azért született, hogy a komoly és mély férfiak ne irhassák meg remekműveiket,

Körutazás a világűrben

Kepler, Verne, Wels és Jókai álma a megvalósulás útján — A csillagok titkának birodalmában — Hogyan lehet örök tavasz a földön?

Berlin, április hó.

Amióta Kepler »Alom a holdban« című művében a holdon képzelte el magát s amióta Jules Verne »Utazás a holdba« című művében a holdat egy óriási agyu kilőtt golyójában akarta elérni, amely vállalkozást csak egy az utat keresztező meteor akadályozta meg, ez a gondolat mindig újabb és újabb fantasztikus feldolgozásra talált. A legtöbb szerző ugyan nem vett magának fáradságot arra, hogy meg is magyarázza, miképp történjék az utazás, ez a regegy hősének titka marad, az irodalomnak csak az volt a célja, hogy egy ilyen fantasztikus utazás részleteit érdekesen és plasztikusan rajzolja meg.

Oberth mérnök rakétája

Az irodalommal ellentétben matematikai képletekkel felszerelve, a logika biztos törvényeivel támogatva jelent meg most Oldenbourg kiadásában Münchenben egy szenzációs broszúra, amelynek szerzője, Oberth Hermann mérnök azzal a problémával foglalkozik, hogy hogyan lehet a földről a világűrbe kerülni. A röpirat rendkívül feltűnést keltett mindenfelé, szakkörök behatóan tanulmányozták a grandiózus tervet s megállapították, hogy technikai tekintetben nincs benne semmi kivetni való. Oberth mérnök azóta nagyszabású propagandát folytat s legutóbb is Wienben tartott előadást óriási közönség előtt és egy újságíróknak kijelentette, hogy már a gyakorlati kivétel megvalósításához is hozzájárult.

Repülő rakéta

Oberth mérnök alap gondolata egy olyan repülőgép konstruálása, amely az úgynevezett »Rückstoss-prinzip«-en épül fel, vagyis mint egy rakéta emelkedik fel és mozog, amennyiben megfelelő nyomás alatt gázokat bocsát ki. Oberth kettős rakétát tervez, mindkettőben folyékony oxigén lesz éghető folyadékkal, a felsőben folyékony hidrogénnel, az alsóban az alkohollal és a víznek egy keverékével.

Ha most már az utazás alatt az égő anyagok kimerülnek vagy a hozzááramlás megszűnésével az ösztönző erő megszűnik, a rakéta szabad repüléssel tovább száll. Ekkor a legutóbb kapott gyorsaság, a föld tengelyforgásának s a szél sebességének hatása alatt áll. A levegő ellenállása keveset számít, mert a rakéta a kapott gyorsasággal hamarosan oly magasba jut hogy ellenállással már többé nem találkozik. A rakéta ekkor a földre vonatkoztatva olyan pályát ír le, amely a Kepler-törvények szerint kiszámítható, tehát egy kiszámítható helyen újra a földre kell visszatérnie.

A repülő modell

Az összes körülmények figyelembevételével Oberth megalkotta modelljét. Ez egy 5 m. hosszú, 55.6 cm. széles kettős rakéta, amelynek súlya 544 kg. Ehhez még egy segédtrakéta jönne, amelynek feladata, hogy az apparátusnak 500 m. kezdősebességet adjon. Az első 5000 m.-nyi uton lég-hajók emelnék, a következő 2200 m.-nyi magasságot a segédtrakéta kilövésével éri el s akkor kezdődik meg a tulajdonképeni rakéta az utját. Az apparátus a legfinomabb technikai eszközökkel s tudományos megfigyelések eszközeivel lenne felszerelve, amelyekkel a felső légrétegek nyomási, sűrűségi s összetételi viszonyait megállapíthatók lennének.

Ha ez a repülő-modell megfeleltene s több uton kipróbálnák, akkor egy sokkal nagyobb tömegű rakétát lehetne készíteni, amely embereket is

magával vihetne. Ehhez természetesen meg kell vizsgálni, hogy emberi szervezetre kibírja-e azt a rettenetes nyomást, amelyet az indítás pillanatában kap. A repülőgépeken szerzett tapasztalatok s fiziológiai megfontolások alapján az utazás elképzelhető s a pszichológiai hatások tengeri betegségek, ijedtség, szívkiemerülés, is elviselhetők.

Séta a világűrben

A felszállás veszedelemmel sem tulajdonképpen. Ha a pumpák felmondják a szolgálatot, az apparátus a vízbe esik s mivel uszni tud, nem történne baj. A meteorokkal való összeütközés alig valószínű. A leszállásnál ejtőernyőt kell alkalmazni. A vezetőnek 2 m. magas és 120 cm. széles helye lenne, tehát nagyon kicsi. A levegőt kémiai uton kapná. Periszkópok segítségével tájékozódhatnék a világűr eseményéről. Az előzetes kísérletre szükséges modell előállítására 10—20.000 arany márkába kerülne, míg egy kétszemélyes repülőgép előállítására, amelynek súlya 400.000 kg. volna, egy és félmilliónál nem lenne többet.

Az utasok a világűrben buvárruhában kiszállhatnak az apparátusból s egy zsinórral újra visszahúzzák őket, ha sétájukat befejezték. Az aethertérben az asztronómia minden kérdésére meg lehetne válaszolni, tudományt szerezhetünk azokról a sugárzó energiákról és hullámokról, amelyek hozzánk nem kerülnek. Egy 11 km-es

A Habsburgok szerelmi titkai

Windischgrätz Ottó és Erzsébet Habsburg főhercegnő válópöré

II.

A »Bácsmezei Napló« vasárnapi száma közölte Windischgrätz herceg válókeresetét, amelyet felesége, Erzsébet Habsburg főhercegnő ellen indított, s amelynek alapján a bécsi törvényszék a házasságot fel is bontotta. Az alábbiakban Erzsébet főhercegnő beadványát közöljük:

Erzsébet főhercegnő százhusz oldalas ellenpírátban válaszolt férje beadványára és terjedelmesen igyekezett férje vádjait megcáfolni. A bevezetésben kijelenti, hogy csak nehezen határozta el magát a perre a politikai, szociális és gazdasági összeomlás idején. Férje azonban nem teljesítette hitvesi és atyai kötelességét és ezért kénytelen volt a házasság felbontását kérni.

Férje csakis saját jólétére gondolt, sohasem törődött azonban felesége és gyermekei sorsával. A főhercegnő azután utal arra, hogy jelenleg súlyos anyagi viszonyok közt él és kijelenti, hogy ezentúl már csak gyermekeinek egészségéért és biztonságáért akar harcolni, hogy bátor és méltó sarjai legyenek annak az ősi uralkodócsaládnak, amelynek többi tagjait kiutasították Ausztriából. Férje jobban üldözi őt, mint a kommunisták, az az ember, aki az oltár előtt örök hitűséget esküdött, igen hamar megfélemedezett erről. A furcsa az, hogy éppen az az ember viselkedik ily komiszán, aki szerint az igazi ember csak a bárónál kezdődik. A bevezetés végén a főhercegnő megállapítja, hogy férjének beadványa valótlan és nem egyéb galád rágalmozási kísérletnél. Ezt igazolja az is, hogy Windischgrätz herceg csak az asszony nagyapjának, I. Ferenc Józsefnek halála után kezdte el harcolni. 1916 novemberéig Windischgrätz igen jól érezte magát a császári kegy és udvari élet napján sütkérezve és csak a nagyapa halála után változtatta meg magatartását. Ekkor sem beszélt válásról, mivel ezzel elvesztette volna azt az ötven ezer korona évi apanázt, amelyet I. Ferenc József biztosított neki a házasság időtartama. Csak mikor látta, hogy a házasság nem jár előnnyel számára, adta be a válókeresetét. Az osztrák korona leromlá-

kezdősebességgel indított rakéta a holdat is megkerülheti.

Jegmentessé tehető a föld

Még nehezebb gondolat a következő. Az egyik rakétára óriási tükröt kell alkalmazni, egy drótháló, melynek szeméit tükröző ércbádog tölténé ki. Egy ilyen tükrő a nap-sugarak oly tömegét sugározna vissza, hogy ezzel a Spitzbergákhoz vezető utat jégmentessé lehetne tenni s így az ottani óriási szénbányák kihasználhatók lennének. Az éjjeli fagyokat tavasszal és ősszel meg lehetne akadályozni. Egy hektárnyi tükrőfelülettel három hektárnyi pórusú földet lehet művelhetővé tenni. A tükrök stratégiai célokra, municiógyárak felrobbantására stb. is felhasználhatóak. Sőt idegen világokba is utazhat a rakéta. Ha egy kis, szilárd rakétát 1000 km. magasságban utána töltenek s ha maga előtt egy csomó nagy éghető anyaggal megtöltött rakétát tol, amelyből mindig megtölti önmagát, az apparátus más világokba is repülhet. Egy másik égitesten azután a rakéta leszáll, a golyó tovább repül. Új felszállás után a rakéta újból befogja a golyót s az apparátus visszatér.

Oberth doktor fantasztikus álma tartja most izgalomban a technikai világot. Mindenesetre olyan grandiózus gondolattal állunk szemben, amely először kísérli meg technikai uton legyőzni a nehézségi erőt.

K. P.

sával együtt háborodott fel a harag felesége viselkedésén.

Ezután Erzsébet főhercegnő részletesen vázolja házasságának létrejöttét és elmondja, hogy mikor édesanyja másodszer is férjhez ment Lónyay Elemér herceghez, Ferenc József vállalta el további gondozását és nevelését. Mikor Windischgrätz Ottó herceget megismerte, még fiatal, tapasztalatlan leány volt. Beléleszeretett és szerelmes leányok módjára keresztülvitte azt, hogy a császár engedélyt adott a házassághoz, noha Windischgrätz Ottó herceg nem a család azon ágához tartozott, amely egyenrangú volt az európai uralkodó családokkal. A házassági szerződés szerint Erzsébet főhercegnő köteles volt vagyonának kamatait, évenként 420.000 koronát a közös háztartás rendelkezésére bocsátani, mivel szemben Windischgrätz herceg kötelezettséget vállalt, hogy rangszerű háztartást fog vezetni, gondoskodni fog a kocsikról és lovakról és feleségének évenként 35.000 korona típénzt ad. Windischgrätz herceg a főhercegnő szerint csak azért kötötte a házasságot, hogy szerény anyagi helyzetét megjavítsa és pénzt kájon passzióinak kielégítésére. Sohasem törődött azonban feleségével és gyermekeivel, mindig magukra hagyta őket és más asszonyokkal folytatott szerelmi viszonyt. Férje tudta, hogy magatartása folytán kénytelen idegekkel érintkezni, azonban sohasem beszélt erről, sohasem akadályozta ezt meg, nem törekedett a válásra, nehogy elveszítse felesége pénzét és azt a pozíciót, amelyet a császári nagyapa biztosított számára.

Ezután Erzsébet főhercegnő megalkotta férje portréját. Azt írja, hogy szellemileg igen korlátolt, erélytelen, hű, hamis, fősvény és szeret intrikálni. Az iskolában, még a hadiiskolában is megbukott.

Erzsébet főhercegnő férje pénzsóvárságát is részletesen illusztrálja. A házasságkötés alkalmával Windischgrätz Ottó lett az asszony vagyonának kezelője. Később azonban kényszeríteni kellett őt a vagyonkezelési teendőkre. A főhercegnő férje és annak Smetana nevű prágai ügyvédje sohasem tájékoz-

tatták a tranzakciókról és belegegyezés nélkül azt csinálták amit akartak, noha Windischgrätz herceg üzleti dolgokban teljesen tapasztalatlan volt. 1909 januárjában Ferenc József császár a főhercegnőnek másfélmillió koronát adott birtokvásárlás céljára. Az erre vonatkozó császári kéziratból félremagyarázhatatlanul kiviláglik, hogy az ajándékot egyedül az asszony kapta mindazonáltal a császár két erre vonatkozó és a főhercegnőnek szóló írását a férj eltitkolta az asszony előtt és a schönauai birtok vásárlásánál úgy kötötték meg a szerződést, hogy Windischgrätz herceg társtulajdonosa lett a birtoknak és a telekkönyvbe is így vezették be. Férje tervszerűtlen gazdálkodása folytán a háztartás deficitje évről-évre növekedett. Windischgrätz herceg ilyenkor mindig Ferenc József császárhoz fordult, aki a családot megmentette a gazdasági összeomlástól.

A császár halála után Windischgrätz herceg semmiben sem volt tekiutetve feleségére és gyermekeire, úgy hogy Erzsébet főhercegnő 1917 novemberében tudatta férjével, hogy el akar válni, azonban tervét csak a háború befejezése után fogja végrehajtani. Windischgrätznek igen tetszett ez a haladék, azonban nyomban megváltoztatta magatartását, mihelyt kitudt, hogy a régi rezsimtől már mit sem várhat. Az összeomlás után már nem akart tudni az egyetértésben való elválásról, hanem 1919 január 18-án új keresetet adott be, amelyben az asszony hibájából kérte kimondani a válást. A feleség szerint ez a cselekedet is csak határtalan pénzvágyával függ össze, mivel a feleség hibájából való váláskimondás esetén nem kell gondoskodnia az asszony eltartásáról.

A főhercegnő beadványa szerint férje már a házasság első éveiben megcsalta őt s részletesen felsorolja a kivétel — színésznőkkel és főrangú hölgyekkel — volt viszonya. Amíg maga a herceg ilyen életet folytatott, addig az asszony minden lépését kémekkel figyeltette. A főhercegnő beadványának végén megállapítja, hogy még sohasem kezelték méltatlanabban társaságbeli hölgyet nála.

A bírósági ítélet

Ugy az elsőfokú bíróság, mint a fellebbezési tanács a két beadvány alapján egy csomó tanút hallgatott ki és ennek alapján meghozta az ítéletet, melynek értelmében a válást az asszony hibájából kell kimondani és a gyermekek az apát illetik meg. Érdekes, hogy amikor az elsőfokú bíróság döntése alapján Windischgrätz herceg a gyermekeket el akarta viténi Schönauból, a főherceg-asszonytól, a lakosság megakadályozta a hatósági személyeket az ítélet végrehajtásában és a csendőrokkal szemben is megvédelmezte a kastély kapuját. Most azonban a főhercegnő a jogerős ítélet alapján immár kénytelen lesz a gyermekeket apjuknak kiszolgáltatni.

Akar-e

a patkányoktól megmenekülni?

Használja az egyedül biztos és célravezető szert, a

ZETA-foszforasztát,

hatása legrövidebb időn belül a legbiztosabb mértékben érvényesül.

Küldjön be 20 dinárt a gyárnak:

Zeta D. D. Sombor

és kap egy próbatéglét költségmentesen.

Biztos hatásért kereskedünk!

Giardinetta

Coolidge ur, az amerikai *United States* elnöke, úgy látszik, nem irtózik az újításoktól. Amint a lapok írják, eltörölte a *hand-shaking* divatját.

Eddig ugyanis az volt a szokás, hogy nagy fogadásoknál, akár száz-, akár ezerszámra jelentkeztek a tisztelgők a *Fehér Ház*-ban, az elnök kötelessége volt minden látogatójának a kezét megrázni. Ez természetesen éppolyan fárasztó volt az elnökre, mint megtisztelő az amerikai polgárra. Ennek a mindenestre demokratikus, de nem éppen higiénikus szokásnak eddig még minden elnök — mintha az valami alkotmányjogi törvény volna — alávetette magát s vígan vagy busan (a temperamentumától függően) szorította meg a »vendég«-ei mancsát, Washington kesztyűsen, a többi elnök csupasz kézzel. Coolidge ur szakított e szokással, s ahogy a *Chicago Tribune* közli, a legutóbbi fogadás alkalmával kézzel való érintés nélkül engedte eldefillirozni iróasztala előtt a tisztelgőket.

Ami engem illet, föltétlenül üdvösnök tartom e reformot. Sose tetszett nekem, hogy kávéházban, kaszinóban, gyűléseken, s ahol egybűt találkoztunk, borura-derüre szorítgatjuk egymásnak a kezét, s hogy azt az intimitást, amely alapjában a barátság és megkülönböztető rokonszenvnek a nyilvánulása, ezerfelé osztogatja pazarul az ember. S annál inkább kell helyeselni az Unió elnökének az újítást, mert így hetenkint pár ezer kézszorítást takarít meg, amivel nemcsak időt nyer *egyéb* államügyek elintézésére, de egészséget és erőt is tartalékol fontosabb dolgokra, mint a kézzel való érintés, amely különben is elveszti minden értékét, ha válogatás nélkül mindenkinnek kijár. Képzőjének egy gyönyörű nőt, akinek — mondjuk a hivatalánál fogva — mindenkit, aki a közelébe kerül, meg kell csókolnia — vajjon kívánnák-e ennek a szépségnek a csókját, ha tudnák, hogy őnagysága némely nap 3—400 férfi számára tapasztja az ajkát? És aztán: a sokat csókoló ajk betegségeket is okozhat, s aki sokakkal szorít kezét, ettől a művelettől bajt is szenvedhet.

Ha Coolidge ur mindenben oly okos lesz, mint ebben az elhatározásában, talán nem lesz a képzelhető legnépszerűbb elnök, de egyike lesz a legokosabbaknak.

Egy szónok nagyon büszke volt a sikerére, mert sokan gratuláltak hozzá. Csak Szilágyi Dezső hallgatott.

Bántotta ez a hű honatyt, aki éppen a »nagy Dezső« véleményére volt kíváncsi. Egyenesen megkérdezte tőle.

Szilágyi az ő szarkasztikus mosolyával ezekbe a szavakba foglalta a kritikáját:

— A beszéded Nagy Károly kardjára emlékeztet.

— Mi tekintetben? — kérdezte a szónok.

— Az is hosszú volt és lapos. Láttam egy muzeumban.

Egy fiatal francia tiszt, aki Algírban »feküdt«, egy harci csétepaté alkalmával olyan közel került *Abd-El-Kader*-hez, a kabilok híres hősi fejedelméhez, hogy kényelmesen lepuiffantotta volna, de nem emelte a fegyverét rá. Ezt a mulasztását szemére vetették neki s helytelenítették, hogy elszalasztotta a kedvező konjunktúrát, amely Franciaországot egyik legveszedelmesebb ellenségétől szabadíthatta volna meg.

— Hiszen hat lépés távolságra! a szíven találhatta volna! — sópáncsolt egy politikus sajnálkozva.

— Én is gondoltam erre, — felelte a tiszt. — De hát nézze, kérem, akkor még csak hadnagyocská voltam. Ha lelövöm *Abd-El-Kadert*, azonnal vége lett volna a háborúnak s én ma nem lennék őrnagy.

Ez az u. n. háborus erkölcs. *Abd-El-Kader* ebben az esetben egy fiatal katonatiszt stréberségének köszönhetette az életét (s az esetet túl is élte vagy negyven esztendővel), s vaj-

jon hány százezer embernek, nagyobb-részt virágzó, fiatal életnek kell a csatatereken elpusztulni, hány városnak és falunak rombadólni, hány asszonynak kell özvegyggyé és mennyi gyermeknek árvává lenni, hogy egy sereg ambiciózus katona gyorsabban avánszírozzon?

S maga ez a fiatal tiszt is, aki megkegyelmezett *Abd-El-Kadere*nek, hogy gyorsabban csináljon karriert, ki tudja, hány más arabot ölt meg ugyanebből a »tisztelretreméltó« okból?

A nők is — az érzékenyek, a finomak, a gyöngédek, a költőiek — mikor a katonákat olyan feltűnően kitüntetik, vajjon *Abd-El-Kaderra* gondolnak-e, akit egy fiatal vitéz megmentett a korai haláltól, vagy arra a sok özvegyre és árvára, akiket ezeknek a fránya hadnagyoknak az ambíciója helyez ily szomorú sorsba?

Szép jelenség a katona, — de békében nincs rá szükség, háboruban pedig kegyetlenné válik. Amint látjuk, néha akkor is, ha életet ajándékozik.

Mindenki ősmerte *Suboticán* *Varga Gusztit*, a Népbank igazgatóját, a régi városnak tipikus alakját, aki távol állott minden modernségtől s még az ultrakonzervatív bankjánál is maradióbb volt. Kevés embert ismertem, aki annyira ragaszkodott a hagyományokhoz s a saját szokásához, s aki annyira félt minden újítól és minden újítástól, mint ő. A maradisága szószerint értendő. Mindig itthon maradt s az utazásokat perhorreszkálta. Külföldön sose járt, Bécsben egyetlen egyszer fordult meg (erről az eseményről ezzel a két szóval emlékezett meg: *meglátogattam Bécs*), és sose értette meg, hogy egyikünk-másikunk mért utazik messze földre s mit keres ottan. Még *Budapestre* se utazgatott, a *Baross Gábor* által behozott hihetetlenül olcsó zónatárfi se iz-

gatta, s nevette azokat, akiket ez az olcsóság gyakrabban csábított a fővárosba. A körülbelül negyven esztendő alatt, amíg ismertem, nem volt ott többször, mint háromszor-négyszer. Két ilyen utazásáról szól az alábbi eset, amely eléggé jellemző a konzervatív felfogású vidéki urra.

1885-ben meglepettette az orsz. kiállítását, természetesen leginkább azt a részét, amely az ő agrárius és állattenyésztő hajlamait érdekelte. Mindössze három napot időzött fent, s mielőtt hazajött, a *Rákóczi-uton* (amelyet akkor még *Kerepesi-utnak* hívták) vett egy penecilt, mert azt a kirakatban jelzett árért elég olcsónak találta.

Aztán egészen 1896-ig nem került föl *Budapestre*. Ekkor — a millenáris ünnepekre — újból elhatározta magát a nagy utra. Abban az esztendőben csinálta róla *Györgyevits Szredoje* (ellenléte neki: világotjár, európai műveltségű uriember) ezt a tréfát:

— Miben hasonlítanak *V. Gusztit* pesti utazásai a párisi vilákiállításokhoz?

Felelet: — Mind a két világesemény minden tizenegy évben ismétlődik.

(A párisi világtárlatok tudvalevően 1867-ben, 1878, 1889 és 1900-ban voltak.)

Nos hát, ő tizenegy év után megint »meleglátogatta« *Budapestet*, meglepettette az ezredéves kiállítását, s mint aki jól végezte a dolgát, hazafelé indult. De mielőtt megváltotta a returjegyét, eszébe jutott, hogy nemrég elvesztette a peneciltját, hogy nem jó, ha az ember tolkés nélkül szökölködik, s mert az utja véletlenül ama bolt előtt vitte el, ahol 1885-ben olyan jó és olcsó kést adtak el neki, benyitott oda és kedélyesen, mintha tegnap is vásárolt volna ott valamit, ezekkel a szavakkal köszöntötte az üzlet személyzetét:

— Itt vagyok megint!

Az „ördögi“ sugarak titka

Elektromos konduktor a tilokzatos sugár — Megsemmisíti az embereket, felrobbanítja a gránátot — Beszélgetés a sugarak feltalálójával

Az egész világot izgalomba hozta *Grindei Matthews* angol mérnök találmánya, amelyel állítólag nagy városokban minden élő lényt el lehet pusztítani. Különösen a vezérkarok érdeklődtek, mert a felfedezés gyökeresen megváltoztatná a háborus technikát. Beszéltek arról, hogy ezek a rettenetes sugarak 20—30 kilométernyi körzetben minden élő elpusztítanak, minden égit elhamvasztanak, megolvastják a fémeket s ellenállhatatlanul összerombolják az egész vidéket, mint a *Mars-lakók* hősugara *Wels* regényében. A nyugati sajtó el is nevezte a csodálatos erejű sugarakat »ördögi sugaraknak«. De csak nevük van, előállításukat és mibenlétüket senki sem tudja. A francia sajtó francia tudósoknál érdeklődött, akik a háboru előtt és alatt foglalkoztak ezirányú kutatásokkal. A válaszok azonban meglehetősen bizonytalanok voltak. A francia tudósok közül legtovább jutott *M. Carbonneau*, ki láthatatlan sugarak révén a nagy távolságra való jeladás terén ért el sikereket. Az estérelvi világitótoronyból 35 kilométeres kisugárzást is el tudott érní. *Charbonneau Matthews* találmányáról a következőket mondotta most egyik londoni lap munkatársának:

— Az »ördögi sugár« nem lehet az infravörös, mint állították. (Magyarazatul megjegyezzük, hogy a fénytörő testek, lencsék, a napsugár színskálára bontják, mely látható. A színskálán innen is, túl is láthatatlan sugarak vannak. A lila sugarakon túl az ultraviolet, majd az X-sugarak, majd a rádium gamma-sugara stb. A vörösen innen van az infravörös, majd a drótnélküli távirónál felhasznált elektromagnetikus sugarak.) Az infravörös megsüthetne egy egeret, de hatalmas konvergencia sugárcsomóra volna szükség. Jelenlegi tudásunk mellett ma még nem lehet szó az ultraviolet sugarak felhasználásáról sem, mert ezek mindenben, még a vastag tükrökön is áthatolnak. Van ugyan elektromos hatásuk, de csak néhány centiméternyi távolságban. A *Heriz-sugarak*ról szintén nem lehet szó. Szerintem a

londoni eredményeket *Tesla*-árammal érték el, mely nagyon kurta hullámhosszú ságu magasfeszültségű áram. Ezzel az árammal már régen sikerült husz méternyire megölni egy egeret, megállítani egy elektromos motort és drótszöszeköttes nélkül meggyújtani egy rendes elektromos lámpát. Én is már 1918-ban javasoltam a hadügyminiszternek, hogy a drótsövények közé elektromos hullámokat bocsássanak, melyek megakadályozták volna minden ellenséges támadást és felrobbantották volna ötven méternyi távolságban minden gránátot. A fegyverszínél idején be kellett szüntetnem a munkámat. Nem sokára azonban az angol kormány kérésére folytattam azokat a repülésre való tekintettel. Több ízben voltam *Fornborough*-ban, hol kísérleteket végeztem.

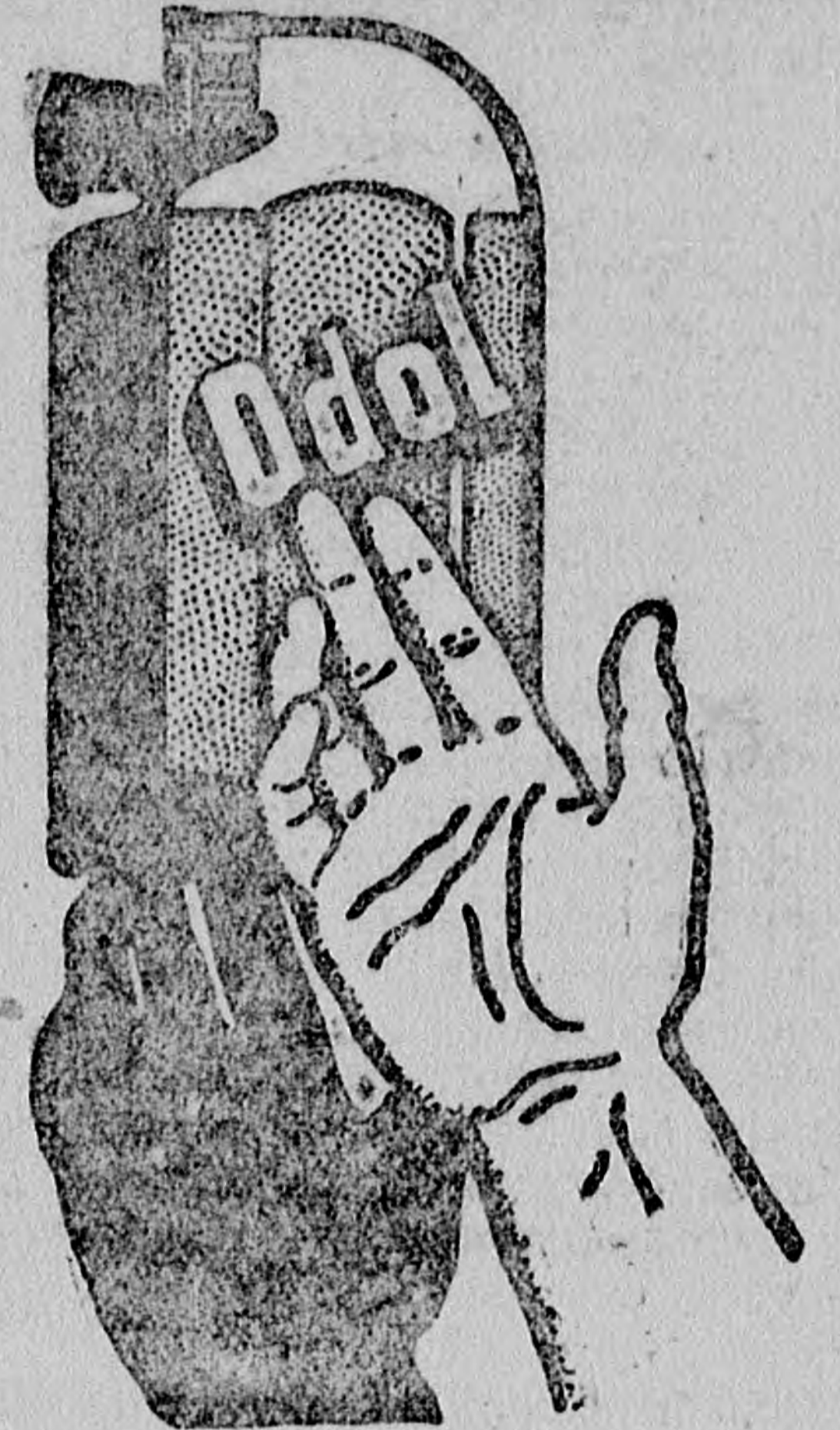
A franciák most azt hiszik, hogy *Matthews Carbonneau* kutatásából indult ki.

A *Matin* meginterjúvolta magát az »ördögi sugarak feltalálóját is. *Matthews* kijelentette, hogy a felfedezett sugarak nem hősugarak, hanem egyszerűen vezetők, melyeken elektromos áramot bocsát át, mintha csak a sugár magas feszültségű sodrony volna.

— Örülök — mondta *Matthews* —, hogy egyszersmindkorra tisztázhatom annak a sugárnak természetét, melyeket a francia sajtó »ördögi-nek, gyújtónak, rombolónak stb. nevezett. Sok tudós *Archimedes* és az ő gyújtó tükréig ment vissza, hogy megmagyarázza találmányomat. Ezek téves uton jártak. Hosszu éveken át foglalkoztam arra irányuló kísérletekkel, hogy messziről aknákat robbantsak fel, legénység nélkül kormányozzák egy hajót s végül el is jutottam oda, hogy hat tengeri mérföld körzetben meg tudtam állapítani egy-egy elsüllyedt tengeralfutó jelenlétét. Végül is felfedeztem a vezető-sugarat, melyet kényem-kedvem szerint teszlek láthatatlanná és amelyen — mint bárki megleheti egy egyszerű villamos dróttal — a villámhoz hasonló szikrákat továbbítok. Ezek a szikrák okozzák azokat a különböző jelenségeket, melyekről be-

szélnek az emberek: a villamos motorok megállapítását, állatok agyonsujtását, lövedékek és a puskapor felrobbantást stb. Ez a legutolsó találmányomnak a titka s még egyszer hangsúlyoznom kell, hogy nem hősugárról van szó, hanem egyszerűen elektromos energia-továbbításról a sugáron, mely úgy viselkedik, mint valamely egyszerű vezetőtest.

FLORA
MŰVIRÁGGYÁR, VIROVITICA
SPECIÁLIS KÉSZÍTMÉNYEI:
SIRKOSZORUK
MIRTUSZÁRUK
és PARASZTÁRUK

Hogy ép maradjon száj, gége, fog,
Hogy pusztuljanak a bacillusok,

Odol kell!

Mélyebben az ok!

„A két árva“
„Ut a boldogság felé“
„A sátán helytartója“
„A bőregér“
„Dorgia Lukrecia“
„Monna Vanna“ stb.

BALKAN FILMEK
NOVISAD

Kit temettek el Orth János helyett?

Mr. Owen Orlow vasládája és titkai

Néhány héttel ezelőtt jött a híre annak Rio de Janeiroból, hogy ott meghalt Orth János, a Habsburg-háznak egykori, János Szalvátor nevű tagja, aki állítólag Mr. Owen Orlow név alatt élt. Owen Orlowot Johannes Salvator név alatt temették el, anélkül azonban, hogy kielégítő bizonyítékot tudtak volna szolgáltatni a barátok és tisztelők arról, hogy az elhunyt valóban azonos azzal, akinek nevét ráadták szemfedél gyanánt. A tanúk semmit sem tudnak bizonyítani, mert fogytékos visszaemlékezésekkel a kérdést eldönteni nem lehet, tárgyi bizonyíték pedig eddig fel nem merült. Ezek a nyilatkozatok különben is csak úgy hemzsegek az ellenmondásoktól és ha nem egymásnak, akkora a történelmi tényeknek mondanak ellent.

Az Amerikai Magyar Népszava most el akarja dönteni ezt az érdekes vitát és közli egy Frederick Cunliffe-Owen nevű ur nyilatkozatát, aki állítólag személyesen ismerte János Szalvátor főherceget negyven évvel ezelőtt s azzal iparkodott eldönteni a vitát dr. Orlow ellen, hogy a főherceg kopasz volt, míg dr. Orlownak dus haja van halálában is. Szemben áll azonban ezzel a nyilatkozattal az az egyszerű tény — mondja az Amerikai Magyar Népszava —, hogy ahány fényképet még közzétek Orth Jánosnak a régi időkben az amerikai lapok, azok mindegyikén dus haja van.

Mi van a vasládában?

Az elhunyt barátai szerint Orth János Amerikába érkezése előtt évekig Braziliában lakott és személyazonossági iratai ma is ott vannak egy titokzatos vasládában, amely egyúttal a mayerlingi tragédia hiteles történetét is őrizi. A baj csak az, hogy senki sem tudja, hogy mire bízta Orth János a vasládát és kicsit regényes verzió az, hogy az illető meghalt ugyan, halálos ágyán azonban fia'ra bízta a titkos ládát és megeskette őket, hogy a ládát kiadják akkor, ha Orth János érte jelentkeznek. Rio de Janeiroban nagy izgalmat keltett ez a hír és az ottani osztrák körökben roppant nagy érdeklődéssel kísérik a rejtelmes ügy újabb fejleményeit. A vasládáról azonban nem tud egy teremtetett lélek sem.

Ausztriának a háború óta nincs konzulátusa Rio de Janeiroban, a régi konzulátusi iratok tehát nem is állanak rendelkezésre, hogy azokban kutatni lehetne egykori feljegyzések után. Jelentkezett azonban egy Hubermeyer nevű osztrák, aki németnyelvű lapot ad ki Rio de Janeiroban és aki több mint harminc évig állott a rio de janeiro osztrák-magyar konzulátus szolgálatában. Hubermeyer azonban határozottan kijelentette, hogy Orth János sohasem élt Braziliában. Más osztrákok szerint Orth János Cihében vagy Peruban élt.

Az utolsó üzenet

Orth János 1889-ben mondott le a főhercegi rangjáról és morganatikus feleségével, Ludmíla Stubel bécsi színésznővel Londonba utazott, ahol újra elvette teljesen szabályszerűen. Londonban az exfőherceg egy ideig egy hajógyárban dolgozott, majd megvásárolta a Santa Margeritát és áruszállítással akarta megkeresni kenyerét. 1890-ben Londontól utnak indult Montevideóba, majd innen a Horn-fok körül Valparaisóba akart hajózni. Az indulás előtt, 1890 július 12-én, érkezett róla az utolsó hír La Liatából, amely Buenos Aires mellett van, Orth János levelet írt bécsi ügyvédjének, amelyben jelezte, hogy Valparaisóba megy és onnan salétrom-rakománnyal visszahajózik Európába. Sohasem jött róla újabb auten-

tikus hír. A tenger nagyon viharos volt abban az időben a Horn-fok körül, sok hajó zátonyra futott és egyértelműleg elterjedt az a hiedelem, hogy a főherceg hajója teljes legénységével együtt odaveszett.

Orth Jánosok a világ minden részében

Nem sokkal utóbb kezdődött a mítikus Orth Jánosok kora. Először 1893-ban jelentette egy svéd hafász, hogy a messze északon találkozott a Santa-Margeritával, a hajó azonban elkerülte, amint közelebb ért hozzá. A Parana-folyó mellett, Argentínában tünt fel legközelebb Orth János. Azt beszélték, hogy hajója a La Plata torkolatánál elpusztult, a személyzet azonban megmenekült. Orth János János kifizette őket és aztán farmot vásárolt. Egy másik verzió szerint a farmerkodás helyett a katonai pályára lépett az eltűnt főherceg és Japánban Yagamatta tábornagynév alatt harcolt a kínai-japán háborúban. Csaknem egy időben látták Chile hadseregében és a déli tengeren is. A legromantikusabban mindenestre az argentinai történet hangzott. Egy francia utazó beszélt el, hogy megállt egy farm mellett és vizet kért. A hallgatag farmer, aki Don Ramon-nak nevezte magát, egy masszív ezüst-ser-

legben hozott neki vizet és a serlegben az utazó legnagyobb meglepetésére az osztrák kétéjú sást pillantotta meg. Egy másik utazó Mexico Michoacan államában találkozott Orth Jánossal, ahol a főhercegnek gyümölcsültetvénye volt és Juan Venning név alatt élt. A legközelebbi Orth Jánosok az Egyesült Államokban tüntek fel. Először csak átutazott Newyorkon egy Orth János Barou Ottó név alatt, másodsor már nem volt ilyen nagy ur, hanem heti 15 dollárért mint gépész dolgozott Painesvilleben.

Innen egy ugrással Valparaisóban temett, majd hasonló lendülettel Martinique szigetén vásárolt ültetvényt, míg a Peleé tűzhányó kitörése megölte feleségét és két gyermekét. Ezután még drámaibb momentum következett. Egy Siefried nevű carthagói orvos áruba bocsátotta János Szalvátor főherceg csemtvázat. 1911-ben Montrealban bukkant fel egy leány, aki apjának vallotta a főherceget. 1921-ben pedig Caíróban egy benszült lázadásban megölték Orth Jánost. Orth János azonban, mint a mesebeli főzmadár, mindig feltámadt és el lehetünk rá készülve, hogy egy-két évi nyugalmi periódus után újra megjelennek a porondon az újabb Orth Jánosok.

Az elveszett, a beolvadt és a pusztuló szlavóniai magyarság

Elfelejtett nép a Dráva mentén

Osijektől Viroviticáig és Nasicétől Pozsegáig a szétszórt, vezetői nélkül maradt magyarság siralmas és fájó figyelmeztetés a Vajdaság magyarjainak. Hetekig jártuk a szlavóniai pusztákat, a dűledező viskókat. Meghallgattuk a lemondó fásultság rezgéseit, vén kálvinista parókiákön bujtuk az egykoru följegyzéseket és előkapartuk a multból a sárguló anyakönyveket. Megtudtuk itt a szomorú tényeket.

Az elpusztult magyarság.

A gondosan körülírtalmazott latinnyelvű évkönyvek teriengős bőszavassággal jegyezték fel az utókornek Szlavónia rengeteg szenvedéseit. A török háborúkat, a német kiméletlen zsoldszedéseit és a vallásháborúkat korszakait. Szárva Mihály-nak az első magyar református superintendensnek harcait. Aki papírra vetette a multnak verejtékes vívdásait, derék munkát végzett. A reformáció spontán kirobbant és döbbenetes és lüktető protestációja összeforrott a szlavóniai magyarok tradíciójával és nem a véletlen szeszélyes játéka, hogy Valpovó az első superintendensi székhely, ma is áll. Veszett jelentőségéből, de ott áll sziklaszilárdan emlékeztetőül a ma élő szlavóniai magyar kálvinisták számára. Az 1500-as évek magyarjai tömött sorokban éltek itt a falvakban. Templomuk volt, iskoláik működtek, külön autonómiájuk széttört minden guzsbakötő kötöblát és láncot. A nagy jövővel biztató helyzet hamarosan fölborult. Jött a Habsburgok kiméletlen telepítési módszere. Német szóra fogták őket és Bécsből ráncigálták a porázukat. A szlavóniai magyarok nem bírták a rabságot elpusztultak, vagy fogták a sátorfájukat. Megkezdődött a dráventi magyarság tragikus diaszpórája. A falvak idegen telepesek martalékai lettek. Szabad prédává váltak a zsoldáros porták, a dusan termő földek és a sarszagu rétek. Elpusztultak a magyar községek. Derecske, Oroszi, Deszenc, Jakabfalva, Györgyfalva, Lanka, Nebojsza, Szöcs, Tamási és Szanád. Ma már csak bőrkötésű análeksek őrzik emléküket.

A beolvadt magyarság

A szétszéledt kevés számú magyarság beházasodás folytán lassanként horvát lett, katolikus lett. Kapornak, Dobsza, Petris, Erdőd és Szentgyörgy lakói elhorvátosodtak.

Szlavóniában ma is emlegetik Strossmayer püspök egyik kijelentését. Küldöttség kereste fel egy izben. A deputánsok magyarok voltak. Magyar nyelvű miscéneket kértek. A püspök felháborodott magyar hivi vakmerőségén. Végignézett az áttért kálvinistákon és határozott hangon válaszolt:

— Inkább kutyák ugassanak a templomokban, semhogy ott egy magyar szó elhangozzék.

Ezerkilencszázhuszonnégy tavaszán már találtunk Pintér, Jánosi, Földi, Mészáros, Szombathi nevű családokat, akik közül egyetlenegy sem tud magyarul, sőt élénken tiltakozik az ellen, hogy a magyar fajhoz számítsák.

A pusztuló magyarság.

A megmaradt magyar szigetek pusztulnak. Megirtuk, hogy az agrárminiszter visszavette a budenkováci magyaroktól a nekik osztott földet. Azóta Gačiste is sorstársa lett Budenkovácnak. Egy kis statisztikafélt állítottak össze a felosztott birtokok hajléktalanait vált gazdasági alkalmazottairól. Tizenkétezer ember most csak Brazília felé gravilálhat. A 3% szlavóniai magyarság már csak papíron létezik. Feričanci, Humlyan, Orahovica, Velika, Kaptol és a Pakrac-környéki falvakban az új generáció már horvát iskolákban nő fel. A Julián-iskolákat, amelyek a magyarnyelvű gyerekek tanítását elláták, az állam saját kezelésbe vette, amj azt jelenti, hogy a magyar szót számítotték ezekből az iskolákból.

Ez az apró magyar folt a térképen megérdemli, hogy feléjük forduljunk. A szlavóniai magyarok robotos munkában tengetik reménytelen életüket. A holnapi kenyérharca gondolnak s vajjon szabad-e megcsillani a reménynek; talán mégis elmulik egyszer a gonduk, talán majd békét és nyugalmat hoz nekik is a jövő? ... Mesterházy Ambrus.

SAKK

—■—

Játszmák a newyorki sakkversenyéről

Capablanca—Em. Lasker

1. d4 Hf6; 2. c4 c6; 3. Hc3, d5; 4. cd cd; 5. Hf3 Hc6; 6. Ff4 c6; 7. e3 Fe7; 8. Fd3 0—0; 9. 0—0 Hh5; 10. Fe5 f5; 11. Be1 Hf6; 12. Ff6 gf; 13. Hh4 Kh8; 14. f4 Bg8; 15. Bf3 Fd7; 16. Bh3 Fe8; 17. a3 Bg7; 18. Bg3 Bg3; 19. hg Bc8; 20. Kf2 Ha5; 21. Vf3 Hc4; 22. Ve2 Hd6; 23. Bh1 He4†; 24. Fe4 fe; 25. Vg4 f5; 27. Vf5 h5; 28. g4 Bc6; 29. g5 Kg8; 30. Hd5 Ff7; 31. He7† Ve7; 32. g4 hg; 33. Vh7† Kf8; 34. Bh6 Fg8; 35. Vf5† Kg7; 36. Bc6 bc; 37. Kg3 Ve6; 38. Kg4 Vf5†; 39. Kf5 Fd5; 40. b4 a6; 41. Kg4 Fc4; 42. f5 Fb3; 43. Kf4 Fc2; 44. Ke5 Kf7; 45. a4 Kg7; 46. d5 Fa4; 47. d6 c5; 48. bc Fe6; 49. Ke6 a5; 50. f6†, feladta.

Capablanca—Maróczy

1. d4 Hf6; 2. Hf3 d5; 3. Ff4 c5; 4. c3 Vb6; 5. Ve1 Hc6; 6. c3 Ff5; 7. dc Vc5; 8. Hbd2 Bc8; 9. Hb3 Vb6; 10. Vd2 e6; 11. Fd3 Fe4; 12. Ve2 Fe7; 13. 0—0 0—0; 14. Fg5 Fd3; 15. Vd3 Bc8; 16. Ff6 Ff6; 17. Bfd1 Bfd8; 18. Ve2 He5; 19. Hc5 Fe5; 20. Bd2 Ff6; 21. Bad1 Bc4; 22. He1 Bde8; 23. Hd3 a5; 24. a3 Vc7; 25. g3 b5; 26. Kg2 Fe7; 28. Kgl Fd6; 28. Ba1 Vc6; 29. Badd1 Vc7; 30. Vh5 s döntetlenre adták.

Em. Lasker—Capablanca

1. e4 e5; 2. Hf3 Hc6; 3. Fb5 d6; 4. d4 Hd7; 5. Hc3 Hf3 Hf6; 6. 0—0 ed; 7. Hb4 Fe7; 8. b3 Hd4; 9. Vd4 Fb5; 10. Hb5 Hd7; 11. Fa3 0—0; 12. Bad1 a6; 13. Hc3 Ff6; 14. Ve3 Fe3; 15. Ve3 Bc8; 16. Bfe1 Bc8; 17. Vh3 He5; 18. Fb2 Vg5; 19. Vg3 Vg3; 20. hg f6; 21. f3 Kf7; 22. g4 h6; 23. Be2 Be7; 24. Kf2 Hc6; 25. Fe3 a5; 26. Bd5 b6; 27. a4 Bc6; 28. Bdd1 Bce8; 29. Bcd2 Ke7; 30. Ke3 Kd7; 31. Kf4 s döntetlenre adták.

Bogoljubov—Capablanca

1. d4 Hf6; 2. Hf3 d5; 3. c3 c6; 4. Fd3 c5; 5. b3 Hc6; 6. 0—0 Fd6; 7. Fb2 0—0; 8. Hbd2 Ve7; 9. He5 c6; 10. cd Fa3; 11. Fa3 Va3; 12. Hd3 Fd7; 13. He6 Fe6; 14. Vd2 Bae8; 15. c3 a6; 16. He5 Fb5; 17. f3 Fd3; 18. Hd3 Bc7; 19. Bacl Bfc8; 20. Bc2 He8; 21. Bfe1 Hd6; 22. He5 Va5; 23. a4 Vb6; 24. Hd3 Vb3; 25. He5 Vb6; 26. Bb2 Va7; 27. Ve1 b6; 28. Hd3 Bc4; 29. a5 ba; 30. He5 Hb5; 31. Bc2 Hd4; 32. c6 Bc8e5. Világos feladta.

Marsall—Em. Lasker

1. d4 d5; 2. c4 c6; 3. cd cd; 4. Hc3 Hf6; 5. Vb3 e6; 6. Ff4 Hc6; 7. Hf3 Fe7; 8. c3 Hh5; 9. Fg3 0—0; 10. Fd3 f5; 11. Fe5 Hf6; 12. Ff6 Bf6; 13. Bc1 Fd6; 14. Ha4 Va5†; 15. Hc3 Bb8; 16. 0—0 a6; 17. Ha4 Fd7; 18. He5 Ve7; 19. He5 Fe8; 20. f4 Ve7; 21. a3 Bh6; 22. Bf2 g5; 23. g3 Kh8; 24. Vd1 gf; 25. Hc6 bc; 26. ef Vg7; 27. Fa6 Fh5; 28. Vd2 Bg8; 29. Fe2 Fe8; 30. Ve3 Bf6; 31. Ff1 Ve7; 32. a4 h5; 33. Bg2 h4; 34. Hd3 Va7; 35. b3 Bg7; 36. He5 hg; 37. hg Vb6; 38. a5 Va5; 39. Hc6 Vb6; 40. He5 Bc7; 41. Bc7 Vc7; 42. g4 fg; 43. Hg4 Bf4; 44. Ve6 Bf1†; 45. Kf1 Fb5†; 46. Be2 Fe2†; 47. Ve2 Vf7†; 48. Vf2 Kg7; 49. Hc3 Ff4; 50. Ke2 Ve7; 51. Vg2† Kf8; 52. Hd5 Ve2†; 53. Kf3 Fd2; 54. Vf1 Vb3†; 55. Kc2† Ke8; 56. Vf5 Vc4†; 57. Kd2 Vd4†; 58. Ke2 Vc4†; 59. Kf2 Vc5†; 60. Kg2 Vd6; 61. Kf3 Kd8; 62. Ke4 Ve6†. Döntetlen.

Aljechin—Em. Lasker

1. d4 d5; 2. c4 c6; 3. Hf3 Hf6; 4. Hc3 Hbd7; 5. cd ed; 6. Ff4 c6; 7. e3 Hh5; 8. Fd3 Hf4; 9. ef Fd6; 10. g3 0—0; 11. 0—0 Be8; 12. Vc2 Hf8; 13. Hd1 f6; 14. Hc3 Fe6; 15. Hh4 Fe7; 16. b4 Fb6; 17. Hf3 Ff7; 18. b5 Fh5; 19. g4 Ff7; 20. bc Bc8; 21. Vb2 bc; 22. f5 Vd6; 23. Hg2 Fe1; 24. Bfe1 h5; 25. h3 Hh7; 26. Bc8 Bc8; 27. Be1 Bb8; 28. Vcl Hg5; 29. He5 fe; 30. Vg5 e4; 31. f6 g6; 32. f4 hg; 33. Fe2 gh; 34. Fh5 Bb2; 35. Hh4 Vf4; 36. Vf4 Ff4. Világos feladta.

Szerkesztői üzenetek

•••

Pancsevo. Magunk is osztozkodunk bosszankodásában, de higgye el, emberfölötti kívánnak azok, akik a munka lázas izgalmában talán csak egy pillanatra elernyed ellenőrzés kihagyásában főbenjáró bünt látnak. Néha a legfinomabb szerkezetbe is hullik egy porszem. De azt hisszük, mégis nagyon ritkán fordulhatnak elő hibák, ha egy gondatlanság ilyen súlyos szavakat idéz fel.

Sz. K., Beckserek. Ha két fiutestvér közül az egyik a djački roknál szolgált, a másik a vasuti zászlóaljba van beosztva, ez utóbbi nem tarthat igényt kedvezményes szolgálati időre. A kedvezmény megadásánál a djački roknál eltöltött szolgálatot nem veszik figyelembe.

I. V., Beograd. Az idegen szakmunkások tartózkodási engedélyét egyelőre csak a Vajdaságban vizsgálják felül. Az ön tartózkodási engedélyének meghosszabbítása iránt munkaadójának kell kérvényt benyújtania a szociálpolitikai minisztériumhoz.

B. A., Sztarakanizza. A bábaképző tanfolyam 6 hónapig tart. Az ország területén Beogradban és Zagrebban van bábaképző tanfolyam, Magyarországon Budapesten, Szegeden, Pécsen, Szombathelyen és Debrecenben. A Magyarországon szerzett oklevelet itt nosztrifikálni kell, annak módoszataira nézve a noviszádi egészségügyi főfelügyelőség ad részletes felvilágosítást.

A. V., Vukovár. Az 1900-ban születettek katonai szolgálati idejét a következőképp szabályozták: Aki az SHS hadseregbe 18 vagy 12 hónapra van besorozva és községi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a volt osztrák-magyar hadseregben 18 vagy 12 hónapot szolgált, azt 5 hónapi katonai szolgálatra hívják be. Aki 18, illetve 12 hónapnál kevesebbet szolgált, az a hiányzó szolgálati időt is letölti.

B. I. Csupán azok költözködéséről van szó, akik Magyarországból ide, vagy innen Magyarországra optáltak. Ha ön ezek közé tartozik, jelentkeznie a rendeletre való hivatkozással a főszofigabirónál.

N. I., Turniče. Megtettük a lépéseket, hogy illetékes helyről megkapjuk a pontos adatokat. Legközelebb értesíteni fogjuk az eredményről.

D. V., Ada. 1. A milánói Hoepli könyvkiadó cég címe: Hoepli Milano, Galeria de Christoforosz. **2.** A Corriere Della Sera Milanóban jelenik meg. **3.** Olasz könyvkiadó cégek: Anonima Sibraria Milano, Galleria Vittorbo Emanuele 64-68, Bardi Giovanni Roma, Piazza Madonna, Loescher et Comp. Róma. **4.** Francia könyvkiadók: Hachette et Comp. Paris, Boulevard Saint Germain, Flammarion E. et Vaillant Paris, Galeris le Odeon, Calmann Levy Paris, V. 3 Rue Anker, Dawson et Sohn Paris, Rue Albay. **5.** Spanyol nyelvű világlap az ABC és az Il Piccolo, mindkettő Madridban jelenik meg. Spanyol könyvkiadó cégek Barcelonában: Künsli Gebr. A. G., Calle Elisabet 5 és Libreria Nacional Extranja, Rambla de Catalaona. Madridban: Libreria Nacional y Extranja Caballero de Gracia 60. **6.** Mexikói könyvkiadók: Mosler Bowen et Comp., Apartadó pota 650, Müller Hnos Libreria Internacion Avenida San Francisco 28.

R. P., Bogojevo. Milkó Izidor hat könyvének előfizetési ára 320 dinár, ami tekintettel a könyvek diszes kiadására és a mai könyvára, határozottan olcsó. Az előfizetési díjat tessék egyenesen a szerzőhöz (dr. Milkó Izidor Szubotica, Zrinyszi trg 28.) beküldeni. Ha ön gyűjteni kíván ismerősei körében, jelentse be a szerzőnél, aki készséggel küld előfizetési ívet.

R. A., Beograd. Az uruguayi viszonyokról az ott élő dr. Szende Amigél advokat részletes felvilágosítást ad. Szíveskedjék szerkesztőségünkre való hivatkozással hozzá fordulni. Címe: dr. Szende Amigél Montevideo.

Firót. Levelükre közöljük, hogy az 1923-ban 12 hónapra behívott katonákat már elbocsátották, a 18 hónapra behívott katonákat május 1-én szabadságozzák. A 24 hónapra besorozottakat valószínűleg szintén elbocsájtják, erről még azonban nincs rendlet.

S. I., Bajmok. Kanadába csak azok kapnak utlevelet, akiknek számára Kanada austerdarnj konzulja garancialevelet ad. Egyébként forduljon tüzetes felvilágosításért a zagrebi kivándorlási biztossághoz.

Dr. B. A., Subotica. A városi szabályrendelet értelmében a gyalogjárón biciklivel járni tilos. A biciklit nappal csengővel, éjjel lámpával kell felszerelni.

M. Gy., Szombor. Ügyének elintézését Noviszádon megsürgöttük és hasonlóképp sürgetni fogjuk Beogradban is.

Vajda, Zagreb. Versei mindenben megütik a mértéket, csupán azt hozhatjuk fel ellenük, hogy kissé túlerősen érzik rajtuk az Ady-halás. Egy-két versét alkalommal hozni fogjuk. Keressen fel bennünket egyéb dolgaival is.

T. A., Novicrnja. R. I., Veprovac. K. S. S. Versei nem közölhetők.

T. J., Stara-Kanjiža. Ügyének aktáit március 26-án tették át a földmívelésügyi minisztériumból a beogradi kerületi főispáni hivatalhoz, további igazoló okmányok beszerzése végett. Önnek be kell terjesztenie eredetiben és hiteles fordításban a magyar hatóságoktól kapott nyugdíjazási végzést. Ha ezt a minisztérium megkapja, ügyét kedvezően fogja elintézni.

N. N. M., Murska-Sobota. Önnek az ügyben már csak az a tennivalója van, hogy egy kitöltött »Prijava«-t kell benyújtania a helyi pénzügyi hatóságnál, ahol nyugdíját folyósítják. Az ebben kimutatott adatokat három közhivatalnok tanuval kell láttamoztatni, akik az adatok valóságáért anyagilag is felelősek. Ha hivatalosan megállapítják, hogy az ön magánjövetelei nem haladják túl a havi ezer dinárt, akkor ki fogják önnek utalni a drágasági pótlékokat.

H. L., Subotica. A kérvényt a helyi rendőrhatalóságnál kell benyújtani, amely azt véleményezéssel felterjeszti a minisztériumhoz. Ha közvetlenül a minisztériumhoz adják be a kérvényt, az leküldi a helyi rendőrhatalósághoz és így az ügy elintézése hosszadalmasabb volna.

ROSSIJA-FONCIERE
biztosító- és vízvezetéképítő társaság

Tűz-, élet-, betörés-, jégbiztosítás

Fiókigazgatóság:
Subotica, Aleksandrova ulica 4.
(Rosszija-Fonciere-pártó)

Molykár ellen
megőriz **szőrmét**
téli holmit
szőnyeget szakszerű
gondozással
Goldstein
szőrmeáruháza
és megóvó intézete
Subotica
Strossmajerova ulica 5

A megóvásra átadott holmik
tűz- és betörés ellen
biztosítva vannak
Kivánatra házhoz küldök

Vajdasági magyar büszke lehetsz arra
Ha Krékustól vett órát akaszthatsz
a falra

Fonott **FARÉDONYÓKET**
ésesszlingi**REDŐNYÓKET**
prompt és szolid kiviteiben szállít
BENCZE ANTAL ÉS FIA
redőnygyára
VEL-BEČNERIK (Bánát)
Üzgnökök kerestetnek

MIT GONDOL ?
Höl szerezhethetm be ruhaszükségletet, hogy elég ns, artós és mégis olcsó legyen ?

HOL ???
NÁVAY ISTVÁN
urt divatszabóval, akinek nagy választéku leg-
nyabb divatu angol, francia és cseh szove-
tekből öltönyök, raglánok, üstérek stb. le-
c e gántabb kivitelben és legolcsóbb napi árban
készülnek.

Subotica, Somborski put 2. szám
Nagytemplom mellett.

VELIKI BEČSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.
(A. D. za PODIZANJE MLINOVA)

TELEFON: 264 ALAPITTATOTT 1921-ben Távirat: „Mühlenbau“

Elvállalunk új malomépítéseket, teljes és részleges átalakításokat legjobban bevált rendszerünk alapján. Gyártunk mindennemű malomgépeket, azok részeit és minden szükséges berendezési tárgyakat, legrovidebb szállítási határidőre és legkedvezőbb feltételek mellett.

Állandóan raktáron mindennemű **GÉPEK, GANZ-féle HENGERSZÉKEK és BUDAI „METEOR” MALOMKÖVEK.**

Fennállásunk óta berendeztünk 20-nál több belöldi kereskedelmi és vámmalmot (napi fél vagonról 12 vagonig terjedő teljesítményességgel), mely munkáink a legszebb eredményeket igazolják. Kívánságra árjegyzékkel, referenciákkal, tervezetekkel és mérnöki kiküldőszolgálatunk Hengerrovátkolás és csiszolás.

Ganz hengersizékek egyedüli bizományi lerakata Bánátban.

PROZIT

KAUCSIK ASZPALT KOMPOZICIONAL BEVONT SZAGTALAN **BÜRFEDELEMEZ ERŐS TARTÓS VÍHARTALLO**

CSAK EZEN CÍMKÉVEL ELLÁTOTT FEDELEMEZET FOGADJON EL! GYÁRTJA: BEGRADI ASZPALT ÉS KÁTRÁNYVEGYTERMÉNEK GYÁRA

Cyártmányaink:
Asphalt és kátrányfedélemmez, asphalt szigelőlemez, kőszénkátrány, fa cement, karbolineum, kőszénkátrány-szurok fedél-lakk, bitumen, asphalt mastix stb. Műszaki osztályunk elvállal és készít: Asphaltjárda, kocsit és belső helyiség burkolását tiszta, természetes asphalttal. Vízmentes fedékek, elszigetelések asphalttal és asphalt elszigetelő lemezzel. Tetőfedést kátránylemezzel tiszta, természetes bitumenből készült szagtalan asphalt fedélemmezzel. Nedves falak szárazzáttételét. Talajviz elszigetelését saját rendszerünk szerint. Órgo tetőjavítást és kátrányozást. Facementtetőt több évi jótállás mellett.

Sürgőnycim: GROZIT. Telefonszám: 27-20
Gyártja: Beogradi Asphalt és Kátrány Vegytermékek Gyára, Beograd Ulica Karadžića 6.

Jugoslavenska Fabrika Mašina i Potreba za Željeznice Uskog Koloseka A. D.
Jugoszláv Gép-és Kisvasuti Anyagok Gyárar.t.

„LOKOMASIN“
Telefon 5-37 **BEOGRAD** Pozorišna 49

Szükségletét a hazai **LOKOMASIN**-gyárban szerezze be

Keskenyvágányu vasuti osztály:
Billenőkocsik, homok- és kavicskocsik, téglakocsik, répakocsik, trukkocsik, nyitott kocsik, fordítókorongok, váltók, sinek, sinszegek stb.

Építőanyag-osztály:
daruk, felvonók, csigafelvonók, falkötővasak, falcsavarok, anyacsavarok és szegecsek, vas-konstrukciók.

Vállalunk vagonjavításokat, T és U vasak hajlítását is.

„RANZON“ BETONKEVERŐGÉPEK!
Elsőrendű keskenyvágányu mozdonyok, drótkötélvasutak, hűtő- és jéggyárak képviselője.

Látogassa meg gyárunkat! Kérjen különleges ajánlatot!
Gyors és szolid kiszolgálás!

KOLEKTIV HIRDETŐ

KÉPVISELETEK A VILÁG MINDEN NAGYOBB VÁROSÁBAN.

Interreklam

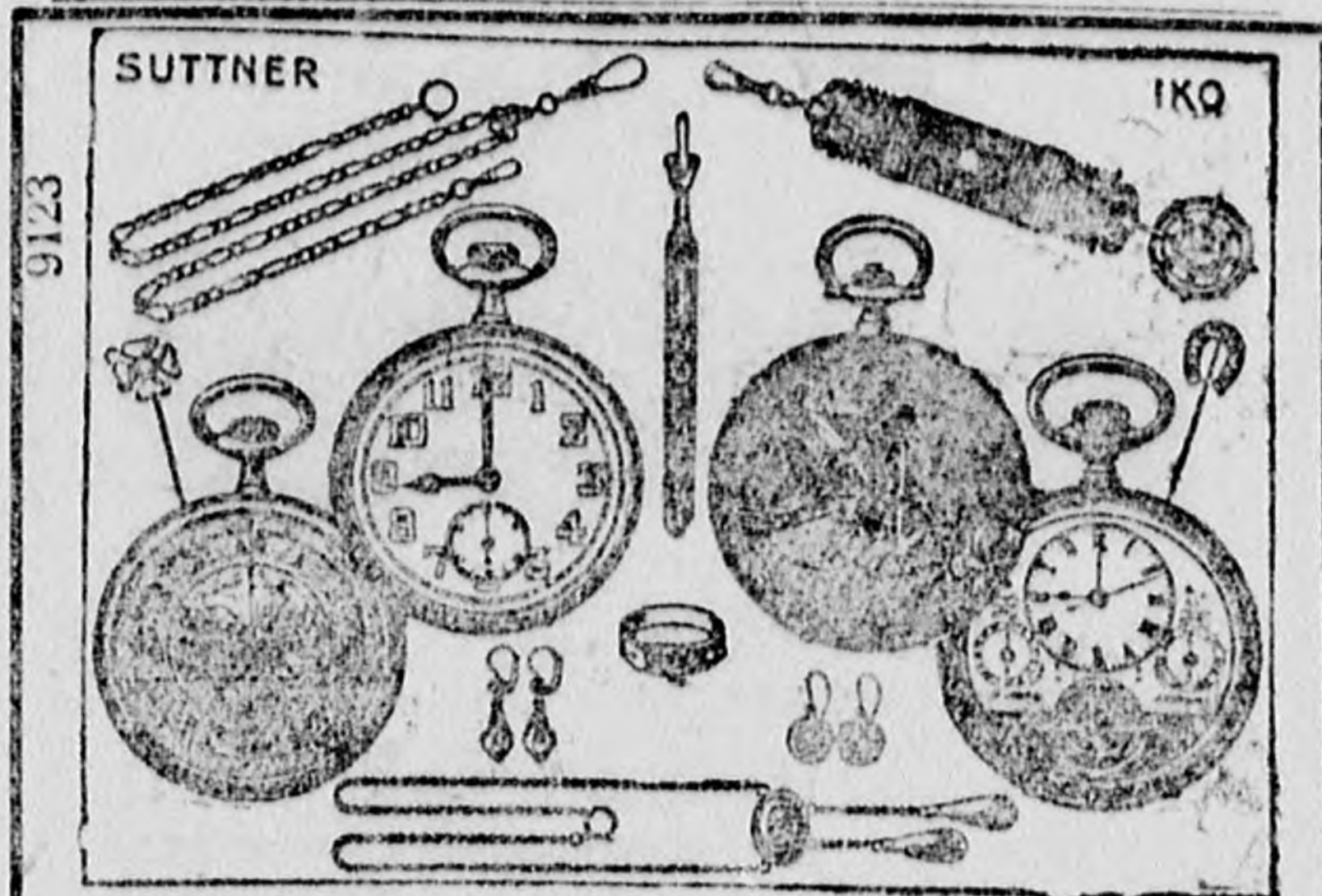
PALMOTIČEVA UL. 18. ZAGREB TELEFON 21-65

RUDOLF MOSSE

és **J. BLOCKNER**

HIRDETŐ IRDÁK VEZÉRKÉPVISELETE

Főképviseltek: **SUBOTICA**: (Interreklam, Zrinjski trg 2.) és **OSIJEK**: (Interreklam, Lončarska ulica 7.)

Hol vásárol?

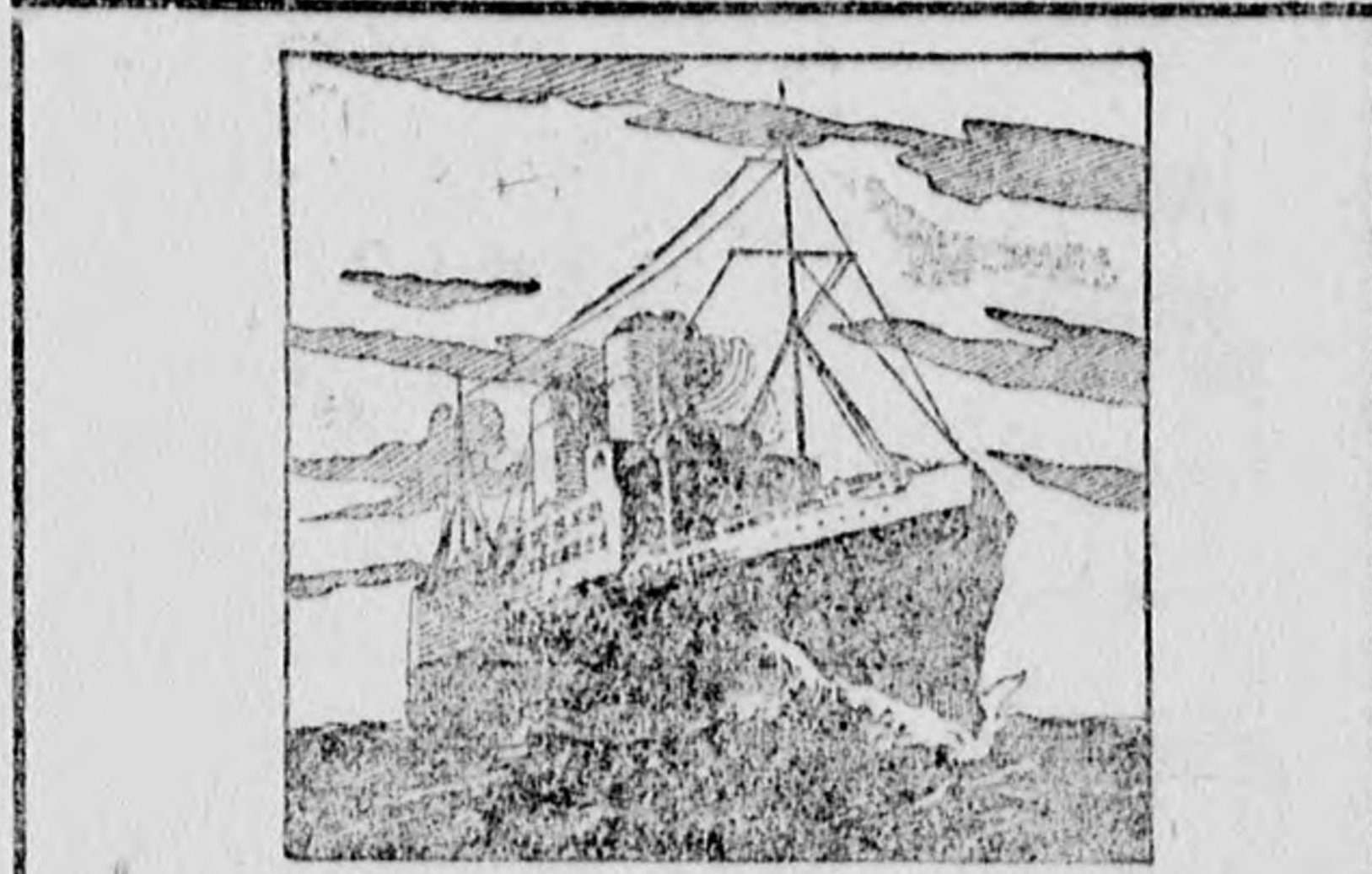
Órákat, láncot, gyűrűt, fülbevalót, karkötőt, arany- és ezüst tárgyakat és szükségleti cikkeket? A már 20 év óta fennálló H. Suttner áruház vevői kényelmére azt a kellemes újítást vezette be, hogy a vevőnek nem tetsző tárgyat visszaveszi vagy a pénzért másik tárgyat küld. Nem kockáztat semmit és könnyen juthat jó és megbízható órához, amelyet nem kell javíttatni és így nem okoz felesleges mérgeledést, ugyanígy juthat elsőrendű arany-, ezüst- fémszükségleti cikkekhöz. Kérje a képes nagy árjegyzéket, amelyre küldjön be 2 dinárt postaköltségre.

H. SUTTNER LJUBLJANA 976.
óra széthúldési háza, Szlovénia.

Új vukovári arcúszító kenőcs szeplő, himlőhely, sömör, májfolt, kelések, forrószáji pörsenés, orrvörösség és minden egyéb arcvirágzás ellen

Új vukovári bőrszépítő szappan és puder, mely az arckenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal arcot kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 12 dinár, kisebb 8 dinár, szappan 5 dinár. Utazatóktól óvakodjunk! Csak Krajević által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajević, a készítő arcképe látható.
Ze. Krajević gyógyszerháza, Vukovar.

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Southampton-ből
Newyorkba és Kanadába Cherbourg—
Liverpool—Southampton-ből Délamerikába
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires
Sanpaolo III. osztályú fülkék 2 és 4 ágyal
KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG

Levelezés minden nyelven

JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseltek: Beograd: Karagjergjeva ul. 91.
Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek.
Kralja Aleksandra 4. Sürgőny-cím: „Roymailpac“:
Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska
Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürgőny-
cím: „Prometna Banka“ 3145

LEGOLCSÓBB FORRÁS!

épület-, asztalos- és ácsanyagokban.

Szortírozott deszka-, staffli- és ácsolt faraktár stb.
Fűrészüzem Mrkopalj. — Központ Zagreb.

„PLANA“ faipari és kereskedelmi társaság
ZAGREB, MEDULIČEVA UL. 16.

I.-a MESZET

SZÁLLIT

SJEDINJENE KREČANE D. D.
EGYESÜLT MÉSZMŰVEK R. T.
ZAGREB, VLAŠKA ULICA 40. SZÁM.
TELEFON 69 és 21-30.

novi-marofi és očurii modern berendezésű
mészműveiből. Trágyamészet poralakban.
Havi teljesítmény cca 150 vagon. 3033

FAGYAPOTOT

száraz, pormentes.

FASZEGET

cipészek részére.

SEPRÜNYELET

bükkfából.

AJÁNL A LEGOLCSÓBBAN

SEČUJSKI i DRUG

fajfeldolgozó gyára Novisad, Futoski p. 36

DOBRNA

ÁLLAMI FÜRDŐ

(ezelőtt NEUHAUS) CELJE MELLETT

MEGNYILT

PROSPEKTUS INGYÉN.

„MERIMA“

KRUŠEVÁCI SZAPPANGYÁR

DJURKOVIĆ, RISTIĆ & KOMP.

ALAPITVA 1839. KRUŠEVAC UJJÁÉPITVE 1897.

NAPI TELJESITMÉNY 5 VAGON SZAPPAN

Ezuton teszi közhírré, hogy a gyár április 27-től május 5-ig a III. ZAGREBI VÁSARON a B. palotában a X. csoportban a 165. sz. fülkében állít ki. A vásáron szappanmintáink megtekinthetők és ugyanott rendelések is felvétetnek.

JAVÍTÁSOK

Mindennemű villanygépek, transformátorok és felszerelések javítása kezesség mellett, elsőrendű szakerők vezetése mellett

modernül berendezett gyárunkban!

JUGOSL. SIEMENS D. D. ZAGREB

Iroda: Draškovićevo 23 Telefon: 8-84, 25-82

Küldemények címzendők:

ZAGREB-SAVA

Iparvágány.

DOMOVINSKA PROIZVODNJA DRVA D. D.

ZAGREB, RACKOGA ULICA 8.

Telefon 18-74. Távirati cím DOMBOIS. Telefon 18-74.

GŐZFÜRESZ: ČAKOVEC.

Erdőtermelések: Belimanastir, Sumarina, Bar-Petrovoselo és Dja-Lendava.
Ajánl baranyai termeléséből mindennemű száraz hasáb-, dörong- és galy-

TÜZIFÁT.

A kontinens legnagyobb téglagyáraiból versenyen kívüli

HORNYOLT-TETŐCSEREPEKRE

kérjen árajánlatot és mintákat

BOHN-féle

téglagyáraktól

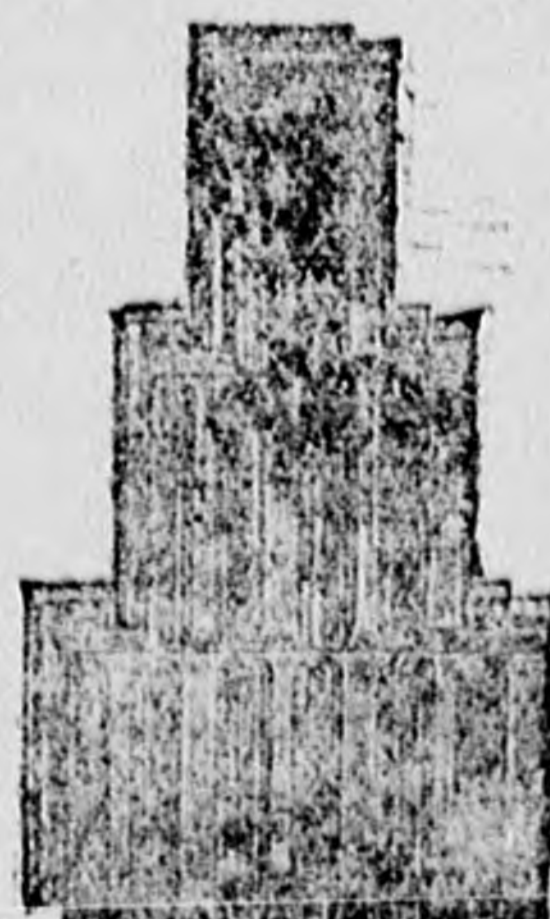
VELIKA-KIKINDA

Épületfában nagy megtakarítás!

Legjobb, legolcsóbb és legszebb tetőcserepek!

Minden jobb fakereskedésben kapható!

Ahol képviselve nem vagyunk, képviselőket keresünk.

A BETEG IDEGEK

mindennemű fájdalmat, ideges főfájást, gyomor-bajt, izomtájdalmakat, gyengeséget, izgatottságot, munkakedvetlenséget, gyenge emlékezőtehetséget, álmatlanságot, nyugtalanságot és életuntságot okoznak.

EGÉSZSÉGES IDEGEK

a kellemes erőérzet, életöröm, jó alvás, munkakövy, kitartás és energia forrása.

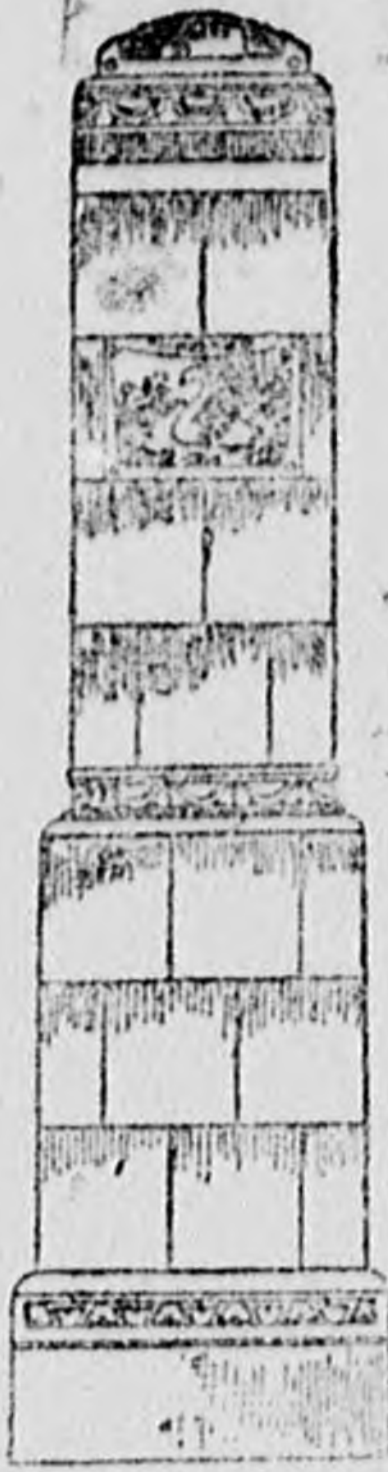
A kimerült idegek az agy, hátgerinc és az idegek részére szükséges anyagok felhasználása révén ismét egészségesek válnak. Ilyen szer az én tablettám, amely nem valami titkos gyógyszer, hanem azt ezer meg ezer kiváló orvos írja ma már elő az orvosok a betegeknek, akik beteg idegeiket rendbe akarják hozni. Tablettám szigorúan tudományos alapon állítatnak elő kitérően és gyorsan hatnak. Az európai országokban telített eladási helyeim útján ebben a hónapban

20.000 ingyendobozt

küldök szét Dr. Licht népszerű művével együtt a helyes idegápolásról. Irjon még ma a következő címre:
Ernest Pasternack Berlin S. O.
Michaelkirchplatz 13. Abt. 510.

Dzsávic, Hódi templom-festők

művészi kivitelben elvállal szobafestést, mázolás, műerezést.
Tanonc felvétetik. Cim: Subotica gimnazija, Vel. Bečkerek Roknics foto-szalón.

„PILOT“

építőanyag ipari részvénytársaság
Iroda: ZAGREB
Marovska ulica 24. sz.
Cserép- és szamottkályha gyár:
Na Kanalu 12. — Telefon 2-50.

Kályhák
takaréktűzhelyek
csempék
kürtők
faburkolatok
padlólemezek
nagy választékban

Gyári áron, raktárról szállíthatók:
Hofher magánjáró
cséplőkészletek és gazdasági gépek,
kis Stock-Benz motorek,
Seck-féle malomgépek,
Mc. Cornick kévekötők,
Mc. Cornick Standard Manilla
Mc. Cornick alkatrészek
fenti cégek képviselőitől:
BRAUN MARCEL cégnél
VEL.-BEČKEREK
Telefon 106 2926 Telefon 106

STANDARD OLAJAK, BENZIN!

TECHNIKAI CINKEK, GIPSZJI!

Kaucuksarkot

és kaucsuktalpat

hordanak gyermekek és felnőttek mert tartós, olcsó és viselete kellemes. 2958

Uj, komplett
Hofherr és Schrantz-féle
magánjáró

cséplőgarnitura

8 lóerős, nagyon jutányosan eladó
Osijeki Vasöntöde és Gépgyár Rt.
Osijek

**ELADÓ
URI VILLA VRŠACON**

A PARK MELLETT, CSALÁDI OKOK
MIATT

ESETLEG A BERENDEZÉS EGY RÉSZÉVEL,
AMELY ÁLL ANTIK-BUTORBÓL,
PERZSASZÖNYEG, RÉGISÉGEK, HIRÉS JAPÁN
FAMETSZET-GYŰJTEMÉNY,
STEINWAY-FÉLE
ZONGORA
STB.

KÉSZPÉNZFIZETÉS NEM OKVETLENŰL SZÜKSÉGES

FELVILÁGOSÍTÁST AD

ADLER ISTVÁN, VRŠAC

A NYÁRI SZEZON DACÁRA

**SÁNDOR MÁTYÁS
KIS HAZÁTLANOK
BARRABÁS
GINETTE A SENKI LEÁNYA**

MINDEN MOZGÓSZINHÁZBAN
A LEGJOBB ÜZLETNEK
BIZONYULT

ELŐJEGYZÉSEKET ELFOGAD

METEOR FILMVÁLLALAT
SUBOTICA, SOKOLSKA 1
TELEFON: 834

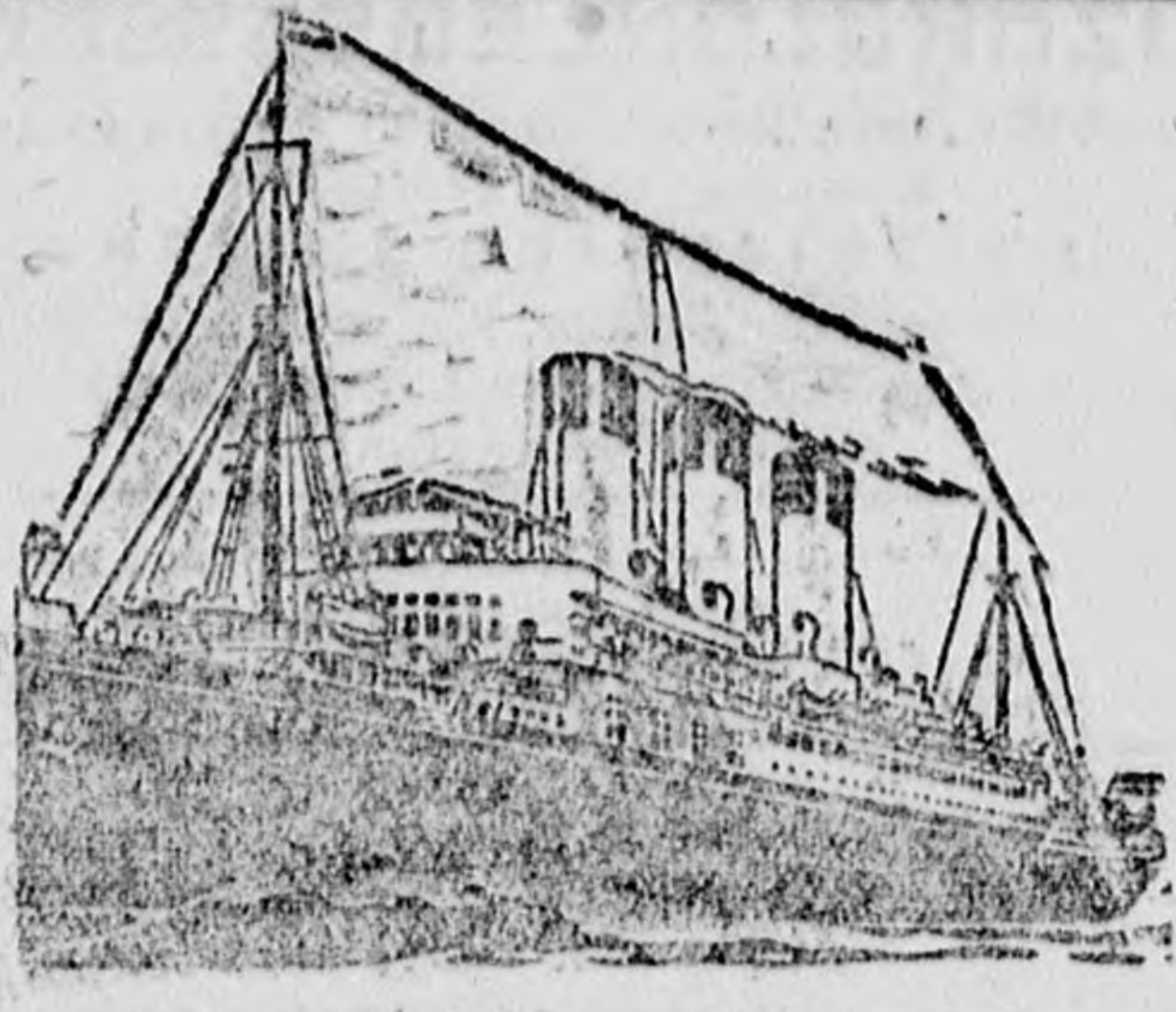
ELISMERTEN LEGJOBB PATKÁNYIRTÓ A

ZETA FOSZFORPASZTA

A patkányokat teljesen kiirtja. — Próbaküldemény 20 dinár ellenében.

ZETA D. D. SOMBOR

HAMBURG-DÉLAMERIKAI GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók, I., II. és III. osztályu fizető, valamint ingyentusok részére. A transportok indulnak minden 9-ik napon, Argentiniába, Braziliába és Uruguayba. Felvilágosítás ingyen, magyarul, németül és szerbül.

Veliki Bečkerek, Aleksandrova ul. 27
Beograd, Balkanska ul. 49
Zagreb, Senoiua ul. 30

1734

Gőzmagánjárók:

6 HP. „KEMNA“ 13 lékörös, teljesen új,
8 HP. „LANZ“ 12 lékörös,
gyárilag javított,
8 HP. „BADENIA“ 12 lékörös,
gyárilag javított

Gőzcséplőkészletek:

8 HP, Hofherr-Schvaniz gyártmányu,
10 lékörös gőzlokomobil 34" hozzátartozó cséplőgéppel, 1919. évből,
teljesen új karba helyezve

olcsón eladó

Azonnal szállítható!

Fehér Miklós Gépgyár Rt.
Budapest, V., Váci-ut 80

3037

BANKA UNGARO ITALIANA MILANO

Piazza Paolo Ferrari 3. a Scala-színház közelében.

Az összes bankszerű műveletek legköltségesebb lebonyolítása. Levelezők a világ minden országában, Oroszországot is beleértve.

Sürgőnycim: UNGITA MILANO

1062

HAMBURGER JÉGGYÁR SEGEDINSKI PUT, TELEFON 566.

Értesitem az igen tisztelt jégvásárló közönséget, hogy a jéggyártást megkezdtem. Jég bármilyen mennyiségben kapható és megrendelésre házhoz szállítjuk.

Kötéseknél árkedvezmény!

3197

Tisztelettel
Hamburger

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése

„Zuzmara“

Helyesen megfejtették 205-en. Könyvjutalmat nyertek: dr. Csányi Tibor Subotica, Buchwald Viktor Bács-Topola, Ofner Ferenc N.-Sad, Mortert Bözsi Sombor, Zándor Erzsébet Subotica, Franjo Bošković Beograd, Aleksander Temunović Osijek, Kiss Árpád V.-Bečkerek.

RALJSKA FABRIKA CEMENTA A. D.

Termel kiváló

portlandcementet

armirozott betonmunkákra, amely mindenben megfelel a portlandcement előírásainak.

Gyár: RALJÁN, a Beograd—niši vonalon.

Igazgatóság: BEOGRAD, Hilendarska ul. 22.

Táviratcim: RALJSKA Beograd

Telefonszám: 9—33 Telefonszám: 9—33

3136

Mezőgazdák figyelmébe!

Prima Sisal-Manila kötőzsineg

Fehér! Vékony! Nagy feszképesség!
Védjegy „Pók“ (Spinne). 20%-al vékonyabb és így kiadósabb, mint a konkurens áru!
Ára Din. 23.30

Kaszálógépalkatrészek, eredeti Knotek, Mc. Cornick, Deering, Massey-Harris.

Kéveköteponyvát, egy- és több soros cukorrépa kapálókat jutányos áron szállít.

„Erma“ Knotek & Comp., Novisad
(A Strand-uton) 3273

„VULKAN“

Industrija slamnikov in klobukov
Subotica, Štrosmajerova ulica 20. (Halpiac).

Gyárt mindennemű női szalma- és nemezkalapokat nagyban és kicsinyben.

Tavaszi szezonra rendeléseket már most elfogadok.

9676

„GREINITZ“ VASIPAR és KERESKEDELMI R. T. NOVISAD

Vasgerenda, Betonvas,
Rud, Abroncs, és Idomvasak, Sodrony és Sodronyszög, „Winter“-féle Tengelyek, Kapa, Asó, Lapát, Villa és Kasza, Gyaluáru, Csavaráru, Épület- és Butorvasalások, Iparvágány Sinek 65/90. sz.

Valamint mindenféle vasáru.

1372

Asztalosok!

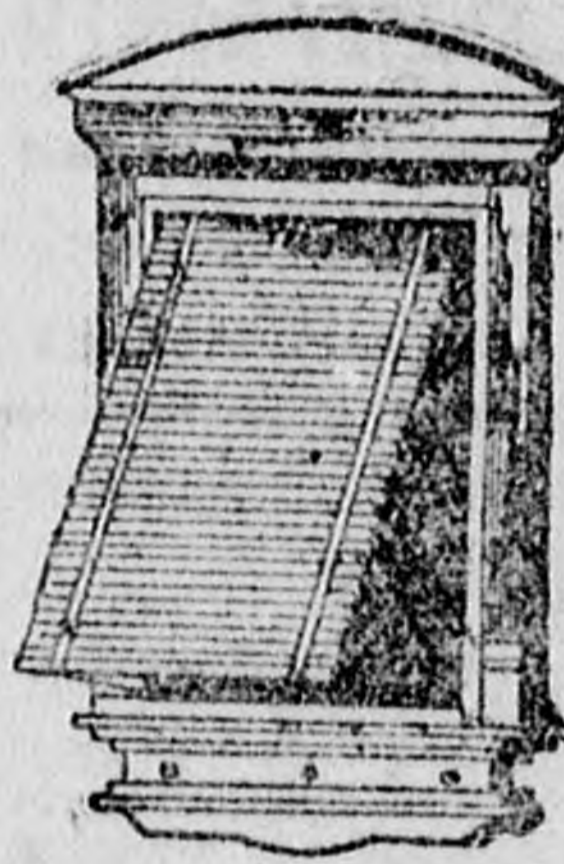
50 százalék munkamegtakarítást jelent Önöknek, ha géptől kész puhafa-hálószobákat vásárolnak nálunk. Szállítunk akár komplett szobákat, akár egyes darabokat is. Elsőrendű anyag és gépmunka.

Kérjen még ma ajánlatot a

Kovini Bank butorgyárától
Kovin.

1621

REDÖNYÖK

minden nemben ugymint
ACÉL

„Esslingen“-féle fa zsaluablak és vászon továbbá az összes mű- és lakatosáru valamint

TEHERFELVONÓK gyártása
BERNOLD SZIBOESZTER
NOVISAD, gázgyárral szemben. Alap: 1885. Telef.: 234.

FAKERESKEDŐK RÉSZÉRE OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS A KOVINI BANK R. T. faosztálya Kovin (Banat)

Fűrész-, építőfaanyag úgy kemény mint puhafában, gömbfa, aszicszka mindenkor raktáron. Kívánatra minden méret vágatik. Eladás engros és detailban.

7764

Villatulajdonosok figyelmébe!

Párisból hazatért
virág-, konyhakert- és gyümölcs-
műkertész

vállalja villák, kertek és parkok rendbehozatalát és elkészítését. — Cimeket „Műkertész“ jeligére a kiadóba kér.

Figyelem!

Varrógépekből, kerékpárból, motor-kerékpárból és alkatrészekből állandó raktári tartók, amelyeket leszállított áron árúsítok. Elsőrendű kerékpárgumikból nagy választék. A világhírű „Fulda“ láncosgumik egyedüli vezérképviselője. Nagy javítóműhely. Varrógépek részletfizetésre.

STERN ADOLF, SUBOTICA
Jelačićeva ulica 4.

2526

Használjon „JÓD-BRÓMVIZET“ golyva és súly ellen!

Kapható: „ARANY KERESZT“ gyógyszerár, SOMBOR.

3315

Gőzjép

145 HP stabil, korn-wallkazánnal együtt
60 m² tüzfelülettel
békebeli gyártmány,
majdnem teljesen új,

csak cca 8 hónapig
használt

azonnal eladó.

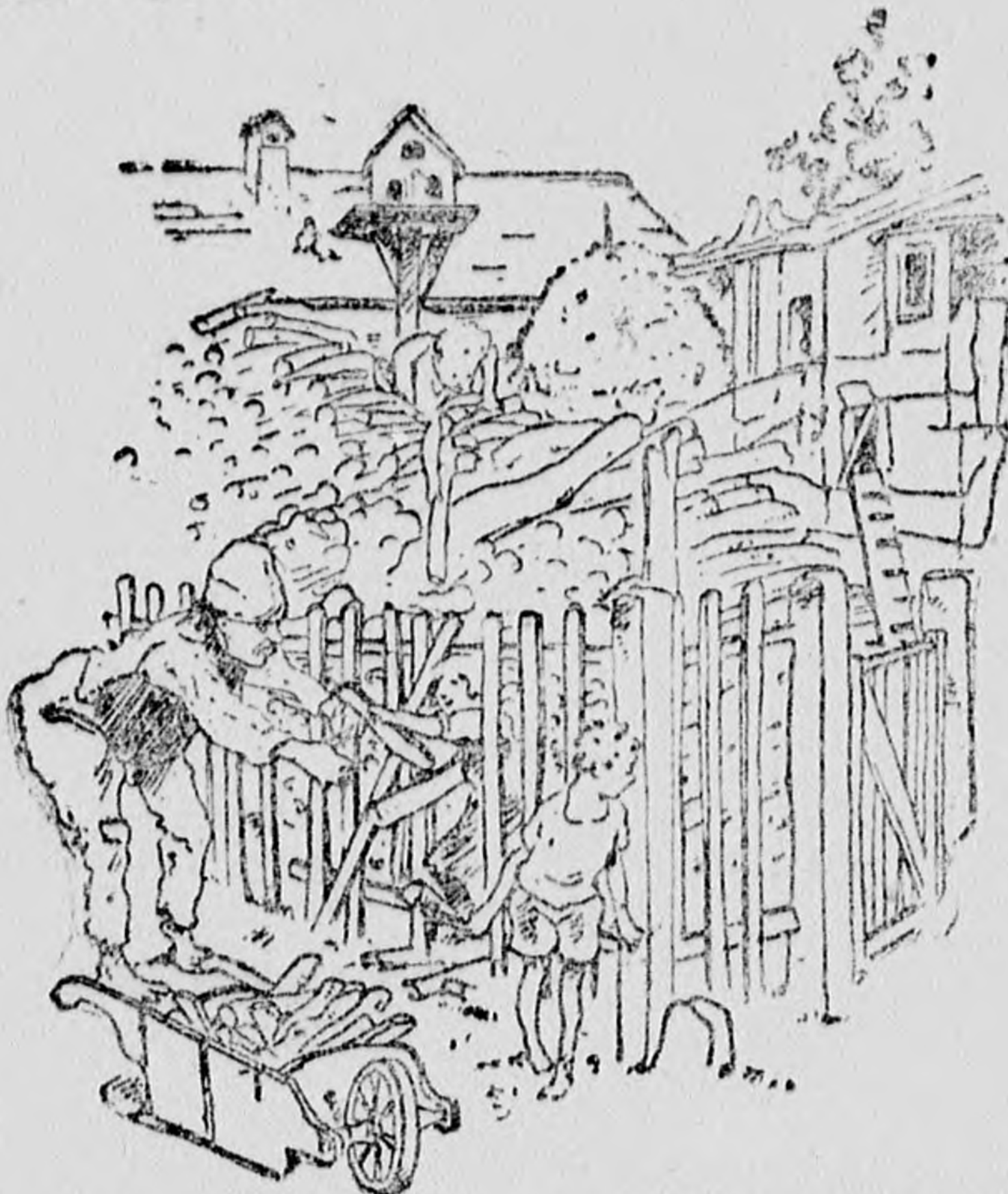
Cim:

„SCHMOLKA“ hirdetőirodában, NOVISAD
Futoški put 2.

3285

Rejtett kép.

Hol a gazda?

Aki a fenti rejtett képen a gazdát megtalálja, vágja ki a képet s május 9-ig egy levelezőlapra ragasztva küldje be a kiadóhivatalba. A megtalálók között 100 dinár jutalmat sorsolunk ki.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtett képen a tolvajt megtalálták 2152-en, a 100 dinárt sorsolás útján Kladek Béla Sombor, Menostorska ul. 18. nyerte meg.

A ROSSZ ÜZLETMENET

jóra fordul, ha szeszes itaait 7240

KOHNIGNÁC

bor- és szeszáru nagykereskedő cégnél — VELIKI-BECKEREKEN — szerzi be. A cég saját felett rendelkezik. — Cognac, törköly, szilviorium és barackpálinka minden versenyen felül állanak. Saját rum- és likörgyártás. Vörös- és fehérborok hordóban és palackokban. Az árak a legzso időben vannak kalkulálva. Telefonszám: 91.

Cséplőgéptulajdonosok figyelmébe!

Mielőtt

gépolaajat, hengerolaajat, továbbtesirt

vásárolnak a küszöbön levő cséplésre, saját érdekükben kérjenek ajánlatot:

Kemény Arnold cégtől, Vel.-Kikinda
Telefon: 93. Csoportos rendelések esetén kedvezmény.

**Gépolajok, Hengerolajok,
Autó-olaj, Tavottezsir**

üzemek és viszonteladók részére

Kemény Arnold cégnél

Vel.-Kikinda Telefon: 93

Komptoiristanó

ki a magyar-német, lehetőleg szerb levelezésben és az egyszerű könyvvitelben gyakorlott, állandó alkalmazásra kerestetik. Írásbeli ajánlatok „Subotica postafiók 28.” alatt kéretnek. 3345

Nagymennyiségű

STÁJER KASZA

olcsó áron és kedvező feltételek mellett azonnal szállítható, esetleg kisebb tételekben. Ajánlatokkal szolgál

Braća Vernić, Beograd

Terazija 7. Telefon 25-60.

FÜZŐKÜLÖNLEGESSÉGEK

Maskőtők, mellkörtök eredeti francia és angol modellek után készülnek

DIMITRIJEVIC JULISKA

fűzőtermében, Scotus Viatora ulica 10.
Tisztítás és rossz fűzők újjáalakítása a legpontosabban eszközöltetik.

Grifatong Péter, Vel. Kikinda

Állandóan tart nagybani raktárt

üveg-, porcellán- és lámpa-
aruban. Nagy választék
villamoscsillárokból és a leg-
szébb luxustárgyakban alkalmi
és lakodalmi ajándék céljaira.

Ugyanott képerkeretézések és ablak-
üvegezések pontosan eszközöltetik

Kocsikenőcs

eredeti „DANICA”
uszó feketé és sárga
hordó és láda csomagolásban gyári áron beszerezhető
Kemény Gyulánál, Subotica, Telefon 29.

**Muharmag, köles, here,
takarmányrépa és fűmagvak**

mélyen leszállított áron, a napi árnál lényegesen
olcsóbban, nagyban és kicsinyben kapható
Goitein József cégnél, Subotica,
Jelačićeva ulica 9, Telefon 477. 3176

MÉZ

Ve yes virágméz, kellemes illatú, 5 kg.-os posta-
csomagolásban kapható 160 és 150 dináros arban
Nagy József, a „Vajdasági Művészeti Lapok”
szerkesztőjénél, Stari Bečej. — Utánvételezésre
nem vállalkozom. Nagobb mennyiség vételénél
mérsékelt árak.

**WEISZ JENŐ
kefeárugyára**

Subotica, Telefonsz. 138.

AJÁNLJA

KITÜNŐMINŐSÉGÜVERSENYEN KIVULI KEFE,
ECSET, SEPRŐ, MALOMKEFE GYÁRTMÁNYAIT

BECKI DRUG SUBOTICA

GABONÁS ZSÁKOK / TECHNICALI CIKKEK

PONYVA 2068 / gép- és varrószíj

ZSIMEG / OXIGÉN

KÖTÉL / Gép, henger és motorolajok,

KÁRPITOS CIKKEK / benzin, továbbá, kocsikenőcs,

GYAPJUTAKARÓK / szerszámok, szerszámgépek,

MALOMHEVEDEREK / malomfelszerelési

ci k k e k.

Telefonszám: 412. - Sürgőnycim: BEKDRUG

Fehér Woltman-faju

étkezési burgonya

franko vasutállomás Subotica azonnali szállításra

kg.-ként 1.30 din.

kapható vagonáttelekben.

Beinhauer Lajosné

szállító és bizományi cégnél. — Int. telefon 439

Subotica

3354

SZÉN

közvetlen bármely boszniai bányából
kapható nagyban legolcsóbb
konkurenciamentes áron

„KALORIJA”

Telefon 104. BANJALUKA Bosna

Bácskai képviselő

Ivan Kalčić Sombor Telefon 284.

IGAZÁN**ELEGÁNS TOILETTEK****WEINERT HERMANN**

francia és angol női divatszalonjában
Subotica, Paja Kujundžića 22. készülnek

Vidéki rendeléseket 24 órán belül elkészít.

„KOLUMBO”**INFORMÁCIÓS-KÖZVETÍTŐ ÜGYNÖKSÉG**

leggyorsabban végez mindennemű adminisztratív és jogi megbízást bármely minisztériumnál és egyéb hatóságnál, beszerez tartózkodási engedélyt továbbá állampolgársági okmányokat, különösen gyorsan végzi el az S. H. S. Királyság állampolgárságába való felvételeket opcióval vagy opció nélkül. Utlevélszátlya leggyorsabban megszerez bármilyen országba szóló utlevélet és azt lattiatoztatja bármely beográdi konzulátusnál. Szakszerű tanácsokat ad amerikai kivándorlóknak, utlevélet szerez Amerikába a kvótán felül és beutazási engedélyeket is szerez. Bármilyenügyben forduljon

„KOLUMBO” ÜGYNÖKSÉGHEZ
BEOGRAD, SKOPLJANSKA ULICA 24. SZ.

VARDAR

BIZTOSÍTÓ R. T. VOJVODINAI
FIÓKIGAZGATÓSÁGA SUBOTICA

TELEFONSZÁM 2-82. SOKOLSKA UL. 7.

Foglalkozik a biztosítás minden
ágával. 2783

Linoleum különböző szélességekben

Viaszkos vászon asztalra, méteren-
ként és szegély-
lyel is.

Gummi vászon ágyneműre.

NIKOLA JUZBAŠIĆ i DIMITRIJEVIĆ
BEOGRAD

Telefon 30-66. 2699 Kolarčeva 2.

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók
SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13 ■ Táviratcim: Messlan
Telefon: 531 — 932

**KÖNNYŰ KERESKEDELMI
ÖNTVÉNYT
(Kommerzguss) és
SZÜRKE ÖNTVÉNYT**

minta és rajz után készít:

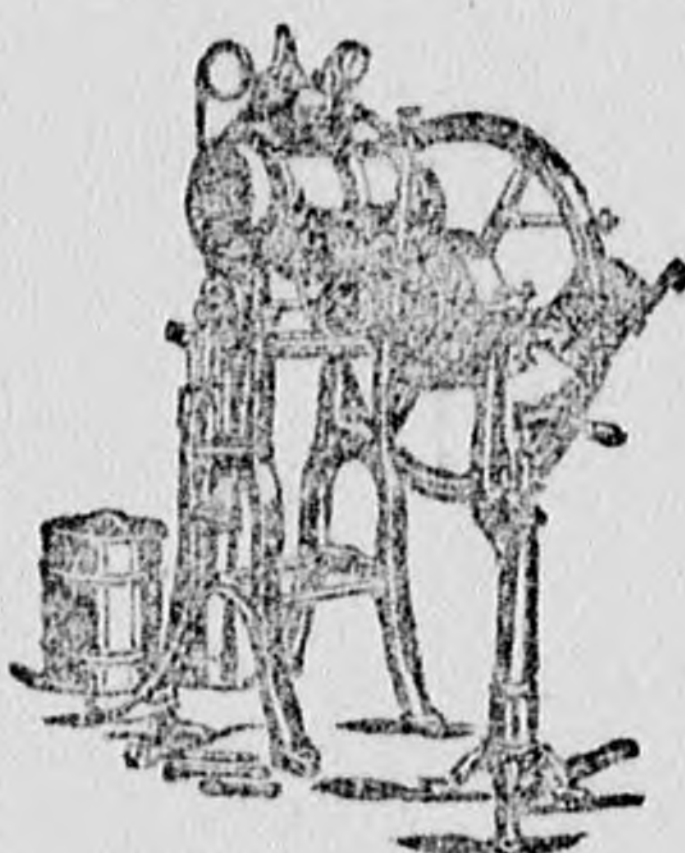

OSIJEKI VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR R. T.
OSIJEČKA LJEVAONICA ŽELJEZA i
TVORNICA STROJEVA D. D., OSIJEK

PHILIPPOVICS ADÁM

PANCSEVO

(Banat)
(1 órányira
Beogradtól
hajóval)

Nagy raktár komplet
SZIKVIZGYÁRI

BERENDEZÉSEK-ben

kizárólag az ez szakmában híres
Dr. Wagner és Társa Wien—
Budapesti cég gyártmányai.

1655

SZÓDAVIZES és KRACHERLIS ÜVEGEK

Mérsékelt árak!!

Tessék ajánlatot és árjegyzéket kérni!!

I-a
fával égetett darabos mész
cement, kátránytermékek
és minden egyéb
építési anyagot
prompt szállít

METALLOREMIRA R. T.

ZAGREB
Építési anyagosztály

Strosmajerova ulica 6. — Telefonszámok 16-11, 27.
Fiókok: Beograd, Sarajevo.

2441

Valói Manilla

KÉVEKÖTŐZŐ

Komlózsinegek a legolcsóbb áron. Zsákok jutából,
kenderből és lenből. Szalmazsákok, liszt, szilva, komló
és sózsákok „JUTA HESSIAN” gyári áron kapható.
Különböző használt zsákok eladása. Vagontakaró- és
cséplő-ponyvák rendelkezésre azonnal elkészítettek.
Mindennemű zsinegek, kötélárúk, halászlaci cikkek és
hevederek, tömlők, takarók legolcsóbb beszerzési forrás

AVRAM SCHIFF

zsák-, zsineg- és ponyvanagykereskedő, zsák- és
ponyvakölcsönző

Futoški put 4, Központ: NOVISAD Telefon: 430

Sürgöncim: Jutešif

Fiók: Beograd, Karadjordjeva ulica 21, a Szava
partján, szemben a hajóállomással.

Fiókok: Zagreb, Bécs, Budapest.

Kívánságára árjegyzékkel szolgálunk!

Hőfehér **MÉSZ**

Mindenfajta **TÜZIFA**

Szenek és utkövek vagontételben legolcsóbban
szerezhető be

AUGSBURGER IMRE SUBOTICA
Cyril-Metoda trg 7.

ELSŐRENDŰ KIKINDAI NAGY

C S E R É P

4 KORONA 50 FILLÉRÉRT
darabonként kapható

DOHÁNY ZOLTÁN fatelepén
Subotica, Beogradska put. Telefon 365.

**Meszelő-
nyeleket**

kisebb és nagyobb
mennyiségben bárhova
szállítók sombri rak-
tárából

Spitzer Hermann
Sombor, Kara Gjorgje 8
Telefon 229.

KEDVEZŐ ALKALOM!

Kedvező bevásárlás folytán abban a helyzetben vagyok, hogy összes
raktáromon levő üveg- és porcellán- árumat mélyen leszállított
árakon adhatom el

Befőtt és ugorkás üvegek már raktáron.
Gyógyszereszek, drogútlak, parfümgyárak szükségleteit u. m. orvos-
ság, forma, Eau de Cologne és parfümösüvegeket minden
nagyágban és mennyiségben szállítok.

Cukorkás üvegek állandóan raktáron.

STÜLZLE C. FIAI WIEN, lerakata.

HERMANN LÖVENBERG NOVISAD, ŽITNI TRG. 15.

TŐZSDEI HIRLAP

a legjobb és leterjedtebb budapesti napilap.
Megjelenik délutanonként 12—16 oldal terjedelemben.
A legeredményesebb hírdetési orgánium.
Politika, Közgazdaság, Tőzsde, Színház, Sport.
Legpontosabb hírszolgálat a világ minden részéből.

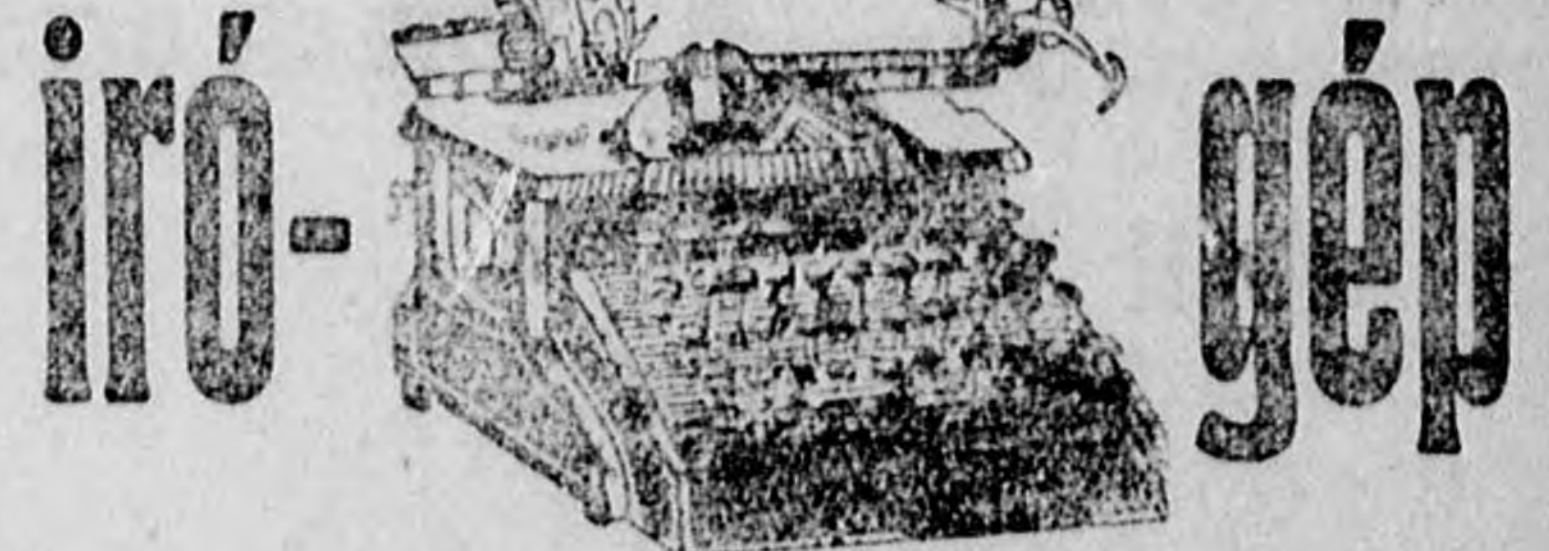
Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR UT 78.

Jugoszláviában mindenütt kapható.

Egyes szám ára ugy hétköznap, mint vasárnap
3 dinár. 3084

MINDEN RENDSZERŰ

DEUTSCH IZIDOR

írógép szaküzlet és javító műhelyben
Subotica, Aleksandrova ul. 5.

Jókarban levő használt írógépek raktáron. Írógépek
javítása és karbantartása. Írógépsszallag, karbonpapír
raktáron.

ELADÓ GÉPEK:

Pálkafőzőüst rézből 350 lit, keverőkészülékkel,
ágyúritéssel. Eredeti „Alfa” tejseparator, óránként
800 lit. és „Perfekt” tejseparator, óránként 60 liter
teljesítmény. Egy vajkőpülő és vajgyűrő asztal.
Sörfejtő készülék dugaszolóval levegőre és szén-
savra. Nyomdagép (Tiegelpresse) 30×40 cm. Fűző-
gép könyvkötők és nyomdák részére, 2 1/2 coll gőz-
szivattyú fémből. Husfeldolgozó ikergép Küttler és
Wolf. Egy asztali-, egy falitelefonkészülék, egy
telefonközpont öt csatlakozásra. 18 dfb. vasablak
120×180 cm. belvilág. Három nagy műhelyablak
fából 260 széles, 235 cm. magas. Korant-féle ké-
szülék gabona és liszt víztartalmának meghatáro-
zására. Egy gabona fajsúlymérleg. Gyurógép Wer-
ner és Pfeleiderer 13 liter ürtartalommal. Három
fakád 2500, 1500 és 1000 lit. ürtartalommal. Egy
öntöttvas fürdőkád. Dinamók, motorok, különféle
viztartályok. Benzinmotorok 4 HP—12 HP. Tüzi-
fecskendő község vagy gyár részére. Centrifuga
— szivattyúk 2 coll—8 collig.

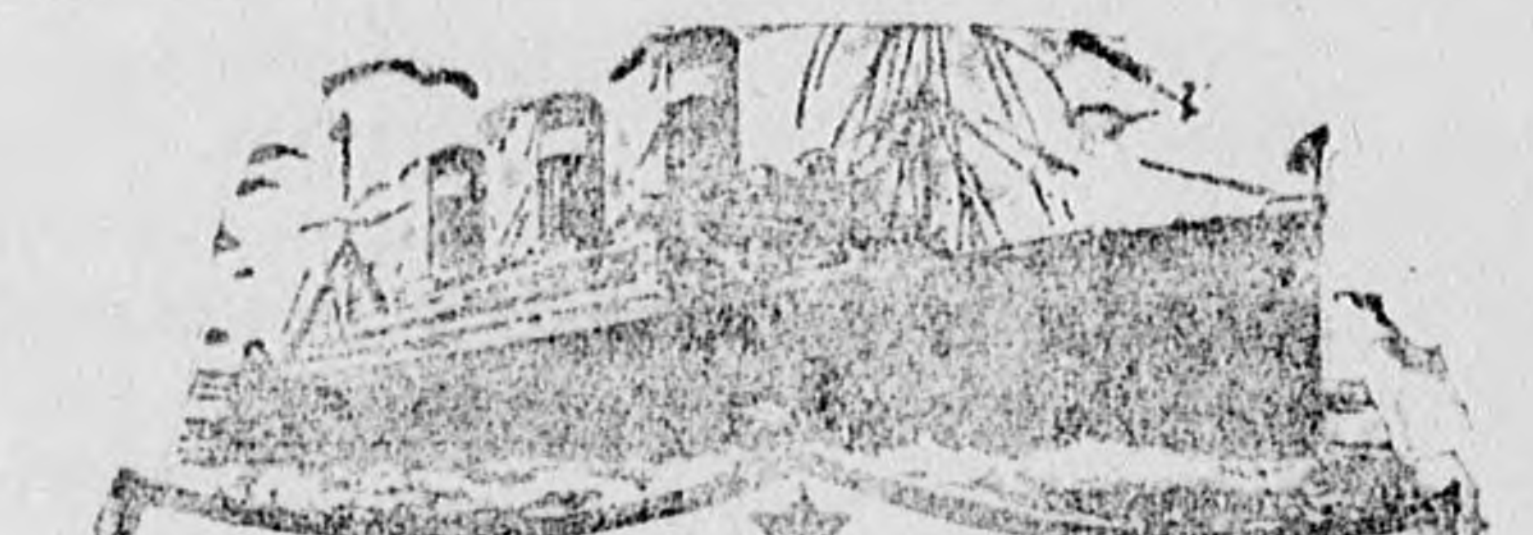
Schmerek Engelbert gépműhelye
Vel. Beckerek, Etvešova (Magyar) ulica 24

MOTORHAJÓ KÖZLEKEDÉS

STARIBEČEJ és NOVIBEČEJ KÖZÖTT:

INDUL:
Staribečejről 1/2 5, 1/2 8, 1/2 10, 1/2 14, 16 órákor

INDUL:
Novibečejről 1/2 6, 9, 1/2 12, 15, 17 órákor

**LEGNAGYOBB KÉNYELEM
AZ AMERIKAI UTAZÁSNÁL!**

Abban a pillanatban, amikor az Amerikai
Államok hajóinak egyikére lép, úgy érzi
magát, mintha otthon volna.

A legkényelmesebb berendezés a harmadik osz-
tályban is, a kabinok 2—4—6 ágyasak, kifogástalanul
tiszták és jól szellőztek. Kitűnő és legkülönbé-
tebb ételek, a fedélzeten nagy tánc-, torna- és pihenő-
termek. Zene. Az Amerikai Államok hajói a legkelle-
mebbek. Kérjen ingyen illusztrált prospektusokat és
hajóindulási rendet 1922

UNITED STATES LINES

Beograd, Palata Beogradske Zadruga, Preko Hotel
Bristol; Zagreb, Srednjenje Savca Hrvatskih Sel-
jačkih Zadruga, Mihanovićeva ulica; Prekoputa kolod-
vora; Ljubljana, Brodarstvo Zjedinijenih Američkih
Držav; Dunaújvárosi út 29; Sarajevo, Bayez
Hrvatskih Seljačkih Zadruga za Bosnu i Hercegovinu,
Aleksandrova ulica 52; Susak, Banka za Pomorstvo.

PLANTAGE LÓKAPÁLÓK

KAPARÓGÉP, MŰTRÁGYASZORÓ
VETŐGÉP és MINDENFELE
MÁS GAZDASÁGI GÉPEK KAPHATÓK
PÁSZTORMÁTYÁSČANTAVIR

LEGOCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS!

KRAUSZ BÉLA és TÁRSA

SAJÁT ÉRDEKÉBEN GYŐZŐDJÉK MEG!

DIVATÁRUHÁZA SUBOTICA, RUDIČEVA ULICA 2.

Megérkeztek a tavaszi újdonságok: Női selyem- és flór-harisnyák minden színben, legjobb minőségű gyermek-
harisnyák, gyermek-zoknik, férfi-zoknik, selyemnyakkendők, kesztyűk, fehér- és színes ingek,
selyemzsebkendők, puha- és keménygallérok. 2067

HIMZETT NŐI INGEK 40 DINÁRÉRT!

HIMZÉSEK és CSIPKÉK NAGY VÁLASZTÉKBAN!

379

Ford-szántógép

SZÁNT, HAJT, VONTAT
PETRÓLEUMMAL
Legelősből gazdasági erőgép.
A világon páratlanul elterjedve. Elsőrendű referenciák a legnagyobb gazdaságokból.

LINCOLN FORD FORDSON
Autorizált képviselője: **HALTENBERGER VILMOS**
Budapest, VI., Nagymező-u. 19. Sürgőnycim: Fordson Budapest
A Ford-Traktorok behozatala és szállítása körül felmerülő időtrábló nehézségekre való tekintettel a szántásokhoz szükséges traktorok megrendelését már most kérem eszközölni, hogy a szükségleti időre rendelkezésre állhassanak

RÉZGÁLIC, 98-99%
RAFFIA, extra
Mayunga
KÉNPOR
MÚTRÁGYA
LEGELŐSBŐBNAPIÁRON
CSAK NAGYBAN
„RATAR“ D. D.
KÉPVISELETÉNÉL
SUBOTICA
ALEKSANDROVA UL. 15
TELEFON 44. 3270

MALOMGÉPEK
STANDARD-
OLAJAK
HOFHERR-
GÉPEK
TECHNIKAI
CIKKEK
MANILLA
GÉPSZIJ
MICHELIN-
AUTÓGUMMI
BENZIN

Braun Marcel
cégnél
Veliki Bečkerek
*
Telefon 106. 2526

Üzemvezető gépészt

kiszívógázmotorokkezelésében teljesen jártas és villanytelepen hosszabb ideig működőt, mielőbbi beépítésre keresünk. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal, referenciákkal és fizetési igény megjelölésével a *Daruvarska dionička pivovara i munjara Daruvar* (Slavonija) címre küldendők. 3288

Komplett Gyertyagyár

havi 1 1/2 vagon teljesítőképességgel, a város belterületén eladó vagy bérbeadó. Elsőrendű vevőkör, biztos megélhetés. Megkeresések Gombos Lajoshoz Sombor intézendők

Cséplőtulajdonosok figyelmébe!

BÖHLER DOBSIN 4, 6, 8 és 10 HP. cséplőszekekrényhez, **KAZÁNCSÖVEK,** kompozíció, feszmérők, **OLAJOZÓK,** zsirzók, **MANOMETER,** **VIZMUTATÓKÉSZÜLÉKEK** és üvegek

TÖMITŐANYAGOK:

Asbestlemez, asbestszinór, kész mosólyukgyűrűk, **KLINGERITLÉMEZ,** papirlemez, stb. **LYUKASZTOTT LEMEZEK,** **GRAEPEL-féle TÖREKROSTA,** **SZALMA- és TÖREKRÁZÓTENGELYEK,** lokomobil kerékpuska és sapka, **GÉP- és HENGEROLAJOK,** **GOLYÓCSAPÁGYAK** és amerikai **ZSIRADÉK,**

SZERSZÁMOK és SZERSZÁMGÉPEK!

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK!

állandó nagy raktár

Erdős Henrik és Társa

Temerinska ulica 8.
Telefonszám: 335.

NOVISAD

3309

Temerinska ulica 8.
Sürgőnycim: Erdőscomp.

TETŐFEDŐ ANYAG

A legjobb és legelősből

Tetőfedő- és Szigetelő-anyag

Tartósság céljából való meszelés vagy kátrányozás felesleges
ÖHLER-BLATTMANN, LERAKATA NOVISAD, LIMAN

Tulajdonos: **A. MEIER**

2628

„HARANG“ mosószappan a legjobb!

Gyártja:

Első Novisadi Szappangyár

DARUVAR

ásvány- és iszapfürdő
Radioaktív
Vasas fürdők
Iszapfürdők
Fangó-csomagolások
Hidroterápia
Rendkívüli gyógyhatás
női bajoknál
Reumánál
Köszvénynél
Csuznál
Bénulásoknál
Vérszegénység
Kellemes nyaralóhely
UJI UJI
Hideg
szabadfürdő uszó-
medencével
Mérsékelt árak!
Kedvező vasuti összeköttetés
Közvetlen vonat Zagrebből
Közvetlen kocsik Beogradból
Mindennemű felvilágosítást megad:
Fürdőigazgatóság
Daruvar. 2985

Szlávy Oszkár
vaskereskedő
SOMBOR
Telefon 15 — Telefon 15

Rudvas, abroncs, tengely, sodrony, sodronyszeg.

Fekete-, horgany-, horgonyzott- és fehérlemezek.

Butorvasalás és épületvasalás

Háztartási és konyhafelszerelési cikkek.

Mindennemű vas- és vasszerszám lakatosok, kovácsok és asztalosok részére.

Mezőgazdasági cikkek.

JOSIP VERTES

Subotica, Sokolska ul. 2 szám. (Kunetz-ház)

kötött-, szövött- és rövidáru nagykereskedésben a tavaszi szezonban férfi és női divatharisnyák minden színben, keztük szallagok, nyakkendők, ruhadiszek, himzések, csipkék és mindennemű rövidáruk **gyári árakban** detailban — kicsinyben — árusítatnak. **Szolid kiszolgálás!**